

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
HELLENIC REPUBLIC - MINISTRY OF EMPLOYMENT & SOCIAL PROTECTION

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ"

ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΟΥ Ε.Π. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ
ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΤΟΥ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007 - 2013

Το παρόν έργο συγχρηματοδοτείται από το
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ελληνικό
Δημόσιο

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ Α.Ε.
Συμβουλοι Επιχειρησεων

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	4
2.	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΘΕΝΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ	6
2.1.	Αποτίμηση αποτελεσμάτων και επιπτώσεων από την εφαρμογή του ΕΠΑΕΚ κατά την Γ' Προγραμματική Περίοδο	6
2.2.	Αξιολόγηση κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	11
2.3.	Αξιολόγηση των προσδιορισθεισών αναγκών	17
2.4.	Αξιολόγηση της ανάλυσης αδυναμιών / δυνατών σημείων σε σχέση με την κοινωνικοοικονομική ανάλυση	21
2.5.	Εκτίμηση της επάρκειας των διαθέσιμων πόρων	25
2.6.	Διατύπωση προτάσεων για την κοινωνικοοικονομική ανάλυση	28
3.	ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	29
3.1.	Αποτίμηση της συνέπειας της στρατηγικής.....	29
3.2.	Εκτίμηση κινδύνων / Δυσχερειών.....	41
4.	ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	53
4.1.	Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχής 2007-2013	54
4.2.	Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με τις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση (Αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας).....	59
4.3.	Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων	67
4.4.	Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με το ΕΣΠΑ.....	72
4.5.	Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με το Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη 2006 -2008	77
4.6.	Θέματα ισότητας μεταξύ ανδρών / γυναικών και θέματα μη διάκρισης	80
4.7.	Καταλληλότητα μείγματος πολιτικής.....	84
5.	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	86
5.1.	Επιβεβαίωση αντιστοιχίας μεταξύ των στόχων και των δεικτών που έχουν προσδιοριστεί	87

5.2.	Προσδιορισμός των δεικτών εκροών, αποτελέσματος και επιπτώσεων εξαιρουμένων εκείνων που απαιτούν χρήση μακροοικονομικών μοντέλων για την εκτίμησή τους	95
5.3.	Αξιολόγηση της καταλληλότητας και της εφικτότητας των ποσοτικοποιημένων στόχων	97
5.4.	Ανάλυση των υποθέσεων και παραδοχών που διαμορφώνουν τους στόχους και τα αποτελέσματα	103
6.	ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ / ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	106
6.1.	Αξιολόγηση των διατάξεων εφαρμογής που προτείνονται για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την αξιολόγηση του προγράμματος.....	106
6.2.	Αξιολόγηση των πιθανών κινδύνων και δυσχερειών στην εφαρμογή και συστάσεις για βελτιώσεις / ελαχιστοποίηση κινδύνων.....	106
7.	ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ	108
7.1.	Κοινωνικοοικονομική ανάλυση και προσδιορισθείσες ανάγκες	108
7.2.	Συνέπεια της Στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	111
7.3.	Εξέταση της συνεκτικότητας της στρατηγικής με τις Περιφερειακές και εθνικές πολιτικές και τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθύνσεις	114
7.4.	Αξιολόγηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων	117
7.5.	Εξέταση των προτεινόμενων συστημάτων/διαδικασιών εφαρμογής	118
7.6.	Κοινοτική Προστιθέμενη Αξία	118
8.	SUMMARY OF CONCLUSIONS AND SUGGESTIONS	119
8.1.	Socio-economic analysis and determined requirements.....	119
8.2.	Accordance of the Strategy of the Operational Programme	122
8.3.	Examining the consistency of the Strategy to Regional and National Policies and the Community strategic guidelines	125
8.4.	Evaluation of the expected results and consequences of the implementation of the Operational Programme	128
8.5.	Examination of proposed application systems/ processes.....	129
8.6.	Community added-value	129

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η προσέγγιση που επιχειρείται σε αυτή τη συμβολή του Συμβούλου για την εκ των Προτέρων Αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας για την Περίοδο 2007 – 2013, έχει διπτό στόχο, καθώς:

- Από τη μια ο Σύμβουλος επιχειρεί να έχει συμπληρωματικό ρόλο ουσίας στο σχεδιασμό με την έννοια του εξωτερικού παρατηρητή, για τον οποίο η διαδικασία της εκπόνησης του Επιχειρησιακού δεν είναι βιωματική, με συνέπεια να μπορεί να εντοπίσει αδυναμίες και κενά στο σχεδιασμό, προσπαθώντας παράλληλα να τα καλύψει.
- Από την άλλη πλευρά, επιδιώκει την απόλυτη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις και το ρόλο του Συμβούλου της εκ των προτέρων Αξιολόγησης, όπως αυτές προκύπτουν από τις σχετικές Εγκυκλίους του ΥΠΟΙΟ, ώστε να μπορεί να επιτευχθεί η προστιθέμενη αξία που αναμένεται από αυτόν.

Στη λογική αυτή, ο Σύμβουλος επιχειρεί να συμβάλλει ενεργά και με δυναμικό τρόπο στην ανάδειξη των παρεμβάσεων εκείνων που από τη μια είναι απολύτως αναγκαίες με βάση την ανάλυση του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος και από την άλλη είναι απολύτως συναφείς με όσα ορίζονται σε μια σειρά από κείμενα οδηγούς όπως για παράδειγμα είναι το ΕΣΠΑ και το ΕΠΜ. Με τον τρόπο αυτό, ο Σύμβουλος της εκ των προτέρων Αξιολόγησης πιστεύει ότι προσφέρει με ουσιαστικό τρόπο στην υποστήριξη της επιλογής των Κατηγοριών Παρέμβασης και Δράσεων που περιλαμβάνει το Επιχειρησιακό Σχέδιο. Ταυτόχρονα δίνεται η δυνατότητα να προσδιοριστούν με ακρίβεια επιπρόσθετες παράμετροι, όσον αφορά τη SWOT Ανάλυση, στον προσδιορισμό των αναπτυξιακών προβλημάτων και αναγκών της ελληνικής οικονομίας και να τεκμηριώσει τη στρατηγική που περιλαμβάνει το Επιχειρησιακό.

Μεγάλη σημασία δίνεται στην αξιολόγηση της συνέπειας της στρατηγικής καθώς και της συνεκτικότητάς της σε σχέση με τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές. Για το λόγο αυτό ο Σύμβουλος έχει κατασκευάσει αριθμό μητρώων συνάφειας, στις οποίες:

- Προσδιορίζει την **οριζόντια και κάθετη εμβέλεια των αποτελεσμάτων της ανάλυσης SWOT**, ομαδοποιημένες κατά:
  - Πλεονεκτήματα και Ευκαιρίες
  - Μειονεκτήματα και Απειλές

Με τον τρόπο αυτό, προσδιορίζεται η συνέπεια των παρεμβάσεων που περιλαμβάνει το Επιχειρησιακό Σχέδιο, ως προς τα ευρήματα της SWOT. Σημειώνεται ότι ο Σύμβουλος προχώρησε σε τροποποιήσεις, εμπλουτισμό της ανάλυσης αξιοποιώντας –μεταξύ άλλων- τα στοιχεία της Θεματικής Μελέτης για

την Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού, την ανάλυση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης του Επιχειρησιακού καθώς και τη συμπληρωματική ανάλυση που πραγματοποίησε για το σκοπό αυτό.

- Προσδιορίζει την **οριζόντια και κάθετη εμβέλεια των αναγκών που προσδιορίζονται στο Επιχειρησιακό, ως προς τους στρατηγικούς στόχους και τις προτεραιότητες** που περιλαμβάνονται σε αυτό.
- Προσδιορίζει τη **συνεκτικότητα της στρατηγικής του Επιχειρησιακού Σχεδίου ως προς τις κυριότερες Εθνικές και Κοινοτικές Στρατηγικές**. Στο πλαίσιο αυτό προσεγγίζονται:
  - Η στρατηγική της Λισσαβόνας και οι στόχοι αυτής
  - Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
  - Το ΕΣΠΑ
  - Οι Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής για την περίοδο 2007 - 2013
  - Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη 2006 - 2008
- Αξιολογεί τη **συνέπεια της στρατηγικής** σε προγραμματικό επίπεδο, ενώ συμβάλλει στην ανάδειξη των κρίσιμων παραμέτρων που μπορούν να αποτελέσουν **κινδύνους στην εφαρμογή της στρατηγικής**.
- Συμβάλλει με ουσιαστικό τρόπο στην **ανάδειξη των δεικτών εκροών και αποτελέσματος σε προγραμματικό επίπεδο**, συνεργαζόμενος για το σκοπό αυτό με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου (ΕΥΔ ΕΠΑΕΚ) και λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθύνσεις που τίθενται τόσο από την Επιτροπή όσο και από το πλαίσιο που θέτει η Αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας.

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΘΕΝΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

2.1. Αποτίμηση αποτελεσμάτων και επιπτώσεων από την εφαρμογή του ΕΠΑΕΚ κατά την Γ' Προγραμματική Περίοδο

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» εγκρίθηκε με την υπ' αριθμόν Ε(2001) 38/9-3-01 και αναθεωρήθηκε με την υπ' αριθμόν C(2004) 5336/16-12-04 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα υλοποιήθηκε ένα σημαντικό μέρος της στρατηγικής του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, κατ' επέκταση δε της Ελληνικής Κυβέρνησης, για την ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού κατά τη διάρκεια της Τρίτης Προγραμματικής Περιόδου.

Το περιεχόμενο και η δομή του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» ακολούθησε τις βασικές αρχές και στρατηγικές που περιγράφονται στο Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-06, ενσωματώνοντας στο σύνολό τους τις σχετικές ενδεικτικές δράσεις και ενέργειες που προέβλεπε το τελευταίο. Επιπρόσθετα, συμπεριελήφθησαν ειδικές δράσεις συνεχιζόμενης κατάρτισης για τους εργαζόμενους του Δημόσιου Τομέα, καθώς και δράσεις κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης στους τομείς του πολιτισμού και φυσικού περιβάλλοντος.

Το Πρόγραμμα συγχρηματοδοτήθηκε από δύο Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΚΤ, ΕΤΠΑ). Η συμβολή του ΕΤΠΑ αφορούσε ένα μόνο Μέτρο (Μ. 1.1) το οποίο περιλάμβανε ενέργειες δημιουργίας, επέκτασης ή βελτίωσης των υποδομών (κτιριακών και εξοπλισμού) των Κέντρων Προώθησης της Απασχόλησης και των άλλων Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης και υποστήριξης της ένταξης στην αγορά εργασίας.

Βασικές παράμετροι που χαρακτήρισαν το ΕΠΑΕΚ συνοψίζονται ακολούθως:

- Το Πρόγραμμα **αποτέλεσε μέσο υλοποίησης της στρατηγικής** για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και την καταπολέμηση της ανεργίας
- **Αποτέλεσε από τα πλέον επιτυχημένα** προγράμματα της Γ' Προγραμματικής Περιόδου με μεγάλα ποσοστά απορροφητικότητας
- Εισηγάγε, με μια σειρά αλληλοσυνδεόμενων παρεμβάσεων, **ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης**
- Δόθηκε ειδική έμφαση στη **βελτίωση της ποιότητας των παρεμβάσεων** με στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητάς τους

Σύμφωνα με τον προγραμματικό σχεδιασμό, οι **βασικές κατευθύνσεις στρατηγικής στόχευσης του ΕΠΑΕΚ**, συνοψίζονται στα εξής:

- Πρόληψη της ανεργίας και ιδιαίτερα της μακροχρόνιας.
- Η στήριξη και προώθηση του ανέργου στην απασχόληση.
- Προώθηση της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.
- Βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.
- Η αναβάθμιση των προσόντων των εργαζομένων και των παρεχόμενων υπηρεσιών του Δημόσιου Τομέα.

Οι αξιολογήσεις που έχουν διεξαχθεί για το ΕΠΑΕΚ 2000-2006 αλλά και η έως τώρα πορεία υλοποίησής του, επιτρέπουν την **εξαγωγή αποτίμησης αναφορικά με τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις των παρεμβάσεων που προβλέπονταν σε αυτό.**

Στη βάση αυτή, μπορούν να αναφερθούν τα ακόλουθα:

1. **Γενικά η στοχοθεσία του ΕΠΑΕΚ για την περίοδο 2000 – 2006 κρίνεται ως ρεαλιστική.** Το γεγονός αυτό δύναται να αποτελέσει μια ασφαλιστική δικλείδα, όσον αφορά τον προσδιορισμό της ρεαλιστικότητας της στοχοθεσίας του νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος *Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού*, στο βαθμό που η τελευταία αξιοποιεί την εμπειρία της περιόδου 2000-2006.
2. **Η υλοποίηση του ΕΠΑΕΚ και ιδιαίτερα των Μέτρων 1.1 και 1.2 επέτρεψε τη δημιουργία και την περαιτέρω ενίσχυση της λειτουργίας των ΚΠΑ.** Τα ποσοστά υλοποίησης των στόχων σε αυτή την κατηγορία παρουσιάζονται ικανοποιητικά και ενθαρρυντικά για τη νέα προγραμματική περίοδο, καθώς **ολοκληρώνεται ένα δίκτυο 121 ΚΠΑ και Τοπικών Υπηρεσιών Προώθησης της Απασχόλησης¹.**
3. **Η ποιότητα παροχής υπηρεσιών προώθησης της απασχόλησης μέσω των ΚΠΑ ενισχύεται διαρκώς και το δίκτυό τους εδραιώνεται.** Η μεγιστοποίηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών από τα ΚΠΑ, καθώς και η εξασφάλιση της βιωσιμότητας των δομών, εξακολουθούν να αποτελούν προτεραιότητα και ζητούμενα. Ταυτόχρονα με τη σημαντική ανάπτυξη του δικτύου των ΚΠΑ, ενισχύθηκε σημαντικά η επιχειρησιακή τους δυνατότητα μέσα από δράσεις, όπως η δημιουργία on line σύνδεσης των δομών και η ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολούνται σε αυτά.

---

¹ Τα δύο είναι αυτοχρηματοδοτούμενα από τον ΟΑΕΔ.

4. **Πραγματοποιήθηκαν θετικά βήματα στην κατεύθυνση της πιστοποίησης δομών,** συστημάτων και προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης. **Σημαντικό ρόλο στην κατεύθυνση αυτή διαδραματίζει το ΕΚΕΠΙΣ,** το οποίο και αναλαμβάνει την πιστοποίηση προγραμμάτων ΣΕΚ στα πλαίσια της δια βίου μάθησης για την ενίσχυση των προγραμμάτων και τη σύνδεσή τους με την αγορά εργασίας. Η πιστοποίηση των προγραμμάτων γίνεται με βάση τη σύνδεσή τους με τα **επαγγελματικά περιγράμματα, στον ορισμό των οποίων προχώρησε στην Τρίτη Προγραμματική περίοδο το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας σε συνεργασία με τους Κοινωνικούς Εταίρους.**
5. Δημιουργήθηκε το **θεσμικό πλαίσιο για την ανάπτυξη επαγγελματικών περιγραμμάτων στα πλαίσια της Δια Βίου Κατάρτισης** αποτελεί απαραίτητο βήμα για τη λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (**Ε.Σ.Σ.Ε.Ε.Κ.Α**). Το τελευταίο αποτελεί ένα από τα πλέον σημαντικά βήματα στον τομέα της κατάρτισης και της σύνδεσής της με την απασχόληση κι αποτελεί έναν ολοκληρωμένο άξονα παρεμβάσεων ώστε οι επενδύσεις στους ανθρώπινους πόρους να ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας και να συμβάλλουν θετικά στην απασχόληση.
6. Όσον αφορά τα **προγράμματα προώθησης της απασχόλησης οι παρεμβάσεις υπήρξαν πολυποικίλες** και εκφράστηκαν μέσα από τα Μέτρα 1.3, 1.4, 1.5 και 1.6 του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Ειδικότερα, από τα προγράμματα ΝΘΕ, Stage, Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών, ωφελήθηκαν συνολικά 132.000 άτομα, ενώ από τα προγράμματα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ), ωφελήθηκαν 257.000.
7. **Ενισχύθηκε σημαντικά η ανάπτυξη των δεξιοτήτων και της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού,** μέσα από τα μέτρα κυρίως των αξόνων προτεραιότητας 3 και 4 που αφορούν σε δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και παροχής συμβουλών, αλλά και σε αυτές για την προώθηση των δεξιοτήτων και της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι **ο άξονας 4 παρουσίασε σημαντική επιτυχία στην υλοποίησή του** ιδιαίτερα όσον αφορά την κατάρτιση των υπαλλήλων δημοσίου τομέα, όπου πραγματοποιήθηκε η ενίσχυση των δεξιοτήτων 130.000 στελεχών του Δημόσιου Τομέα.

8. Προωθήθηκε σημαντικά το ζήτημα της ισότητας των δύο φύλων στην αγορά εργασίας, μέσα από τα μέτρα του άξονα 5, όπου περιλαμβάνονται σημαντικές δράσεις συγκρότησης δομών φύλαξης παιδιών και φροντίδας ηλικιωμένων και ανήμπορων ατόμων και υλοποιήθηκαν προγράμματα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων και θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών με ωφελούμενες συνολικά 20.000 γυναίκες. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του Μέτρου 5.1 ενισχύθηκε η θέση της γυναίκας στην αγορά εργασίας και προωθήθηκαν δράσεις προώθησης της ισότητας των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών κυρίως, αλλά και μεταξύ όλων των εργαζομένων, για την επαγγελματική τους ανέλιξη στην ιεραρχική πυραμίδα της εσωτερικής αγοράς εργασίας των επιχειρήσεων. Αντίστοιχα και το μέτρο 5.2 παρουσίασε **υψηλά ποσοστά υλοποίησης, με την ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης** μέσα από την λειτουργία δομών φύλαξης βρεφών, νηπίων, παιδιών και Μονάδων παροχής υπηρεσιών προς ηλικιωμένα άτομα και λοιπές πληθυσμιακές ομάδες που χρήζουν βοήθειας. Επιπλέον **υψηλά επίπεδα υλοποίησης** επιτεύχθηκαν στο Μέτρο 5.3, όπου σημαντικός αριθμός άνεργων γυναικών επωφελήθηκαν από δράσεις κατάρτισης, συμβουλευτικής, απόκτησης εργασιακής εμπειρίας, επιχειρηματικότητας καθώς και από δράσεις για ενίσχυση δικτύων και ευαισθητοποίηση φορέων και δομών.

Το ΕΠΑΕΚ 2000-2006 γενικότερα ακολούθησε τη λογική του κεντρικού προγραμματισμού με περισσότερο αυτόνομα μέτρα και όχι κάποιο ενιαίο σύστημα αλληλοσυνδεόμενων και αλληλοσυμπληρούμενων παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας και την επαγγελματική κατάρτιση. Πρόκληση για τη νέα προγραμματική περίοδο αποτελεί η συνέχεια των δράσεων με την ταυτόχρονη σύνδεση των επιμέρους πεπραγμένων και τη σύνδεση των δράσεων με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας πάντοτε αποσκοπώντας στη διατήρηση των αποτελεσμάτων και χωρίς την κοινοτική χρηματοδότηση.

Όσον αφορά το **ΕΠ «Υγεία-Πρόνοια 2000-2006»** και την υλοποίηση της στρατηγικής για τον τομέα της ψυχικής υγείας αυτή πραγματοποιήθηκε με την εφαρμογή της Β΄ Φάσης του Εθνικού Προγράμματος «Ψυχαργός» (2000-2010, με ενδιάμεση αναθεώρηση το 2006) και για τον τομέα της πρόνοιας με την εφαρμογή πιλοτικών δράσεων αποϊδρυματισμού ΑμεΑ που διαβιούν σε κλειστά περιβάλλοντα φροντίδας, καθώς επίσης και στη δημιουργία δικτύου κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών σε πρωτοβάθμιο επίπεδο. Αποτέλεσμα υπήρξε η ανάπτυξη ενός σημαντικού δικτύου δομών αποασυλοποίησης σε όλη την Ελλάδα.

Παράλληλα, στην κατεύθυνση της υποστήριξης ενδιάμεσων δομών για την αποϊδρυματοποίηση και την προώθηση της αυτόνομης και ημιαυτόνομης διαβίωσης ατόμων με αναπηρία που διαβιούν σε κλειστού τύπου προνοιακές δομές,

αναπτύχθηκε ένα πλέγμα συνεργασίας με την τοπική αυτοδιοίκηση, το Δίκτυο κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών, που αναδείχτηκε σε καλή πρακτική σε τοπικό επίπεδο, για την υποστήριξη ατόμων που απειλούνται από ή βιώνουν αποκλεισμό αφενός από την αγορά εργασίας και αφετέρου από τη δυνατότητα πρόσβασης στις υπάρχουσες κοινωνικές υπηρεσίες. Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίστηκαν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους. Επιπρόσθετα, οι ανάγκες για την πραγματοποίηση έργων υποδομής, όπου απαιτήθηκε, καλύφθηκαν από το ΕΠ Υγεία- Πρόνοια 2000-2006 και από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ).

Στο πλαίσιο της προαγωγής της Δημόσιας Υγείας και της προώθησης της ένταξης ευπαθών ομάδων στην αγορά εργασίας με τη συμβολή στη μείωση των υγειονομικών ανισοτήτων, σε ό,τι τουλάχιστον αφορά την πρόληψη και την προαγωγή υγείας, το Πρόγραμμα χρηματοδότησε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αγωγής υγείας σε άτομα, που ωφελήθηκαν από το ΕΠΑ ΕΚ και προωθήθηκαν στην αγορά εργασίας (2.000 άτομα) ή αναζητούσαν εργασία (4.500 άτομα). Η παρέμβαση περιλάμβανε κατάρτιση στο προσωπικό υπηρεσιών υγείας, πρόνοιας και προώθησης στην απασχόληση (6.000 άτομα), με στόχο την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Πέρα από τους συγκεκριμένους άξονες προτεραιότητας, στο πλαίσιο του Προγράμματος προωθήθηκε και η κατάρτιση εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού σε θέματα ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και σε θέματα κοινωνικής αλληλεγγύης. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν ενέργειες στήριξης των διαδικασιών μετάβασης από το προστατευτικό μοντέλο και τον ιδρυματισμό σε υπηρεσίες που εξασφαλίζουν ισότητα ευκαιριών.

Τέλος, σημαντικά διαφαίνονται και τα αποτελέσματα της **ΚΠ EQUAL**, η οποία σχεδιάστηκε να προωθήσει την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση, που αποσκοπεί στην επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης για όλες τις ομάδες στην αγορά εργασίας. Αξιοποιώντας τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ» και «ADAPT», η Κ.Π. EQUAL λειτούργησε στο ΚΠΣ 2000-2006 πιλοτικά για την ανάπτυξη και διάδοση νέων πολιτικών (*καινοτομία*), προκειμένου να καταπολεμηθεί κάθε είδους διάκριση και ανισότητα που βιώνουν, όσοι αναζητούν πρόσβαση στην αγορά εργασίας και όσοι βρίσκονται ήδη σε αυτή. Οι καλές πρακτικές της Πρωτοβουλίας όπως αναδείχθηκαν κατά τον Α΄ Κύκλο Εφαρμογής αλλά φαίνεται να εμπεριέχονται και στο Β΄ Κύκλο αποτελούν τροφοδότη παρεμβάσεων και αξιοποιούνται οριζόντια στο παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

2.2. Αξιολόγηση κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η απασχόληση του ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί τη βασική προϋπόθεση για την απόκτηση εισοδήματος και θεωρείται ο βασικότερος παράγοντας για την αποφυγή φαινομένων φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Από την άλλη, η ανεργία και η μη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, θεωρείται ότι συμβάλει τόσο στην εμφάνιση των φαινομένων αυτών όσο και στη διατήρησή τους². Στη βάση αυτή, έρχονται να προστεθούν οι πρόσφατες εξελίξεις στο εργατικό δυναμικό, οι οποίες καλούνται να ληφθούν υπόψη σε επίπεδο στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ³, η συνολική απασχόληση των ατόμων 15 – 64 ετών στη χώρα μας αυξήθηκε σε απόλυτα μεγέθη κατά 103.000 άτομα εκ των οποίων οι 28.000 ήταν άνδρες και οι 75.000 ήταν γυναίκες, ενώ κατά την περίοδο 1999 – 2005 δημιουργήθηκαν συνολικά 341,5 χιλιάδες θέσεις εργασίας. Οι περισσότερες κατευθύνθηκαν στον τριτογενή τομέα, δεδομένου ότι ο πρωτογενής τομέας παραγωγής παρουσιάζει μια συνεχή συρρίκνωση, ενώ η συμβολή του δευτερογενούς τομέα παραμένει σταθερή.

Ταυτόχρονα νέες προκλήσεις εμφανίζονται και επηρεάζουν συνολικά τη σύνθεση της απασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού στη χώρα μας. Η δημογραφική κρίση αποτελεί μια από τις κυριότερες προκλήσεις αφού η συνεχής γήρανση του πληθυσμού σε συνδυασμό με τη διαχρονική μείωση των γεννήσεων αποτελεί πλέον τον κανόνα και απειλεί το κοινωνικο-ασφαλιστικό σύστημα της χώρας.

Από την άλλη πλευρά, η αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης σε σχέση με τις προηγούμενες δεκαετίες και η μακρότερη παραμονή του πληθυσμού στην αγορά εργασίας απαιτεί την επέκταση της δια βίου μάθησης στην κατεύθυνση της απόκτησης των απαραίτητων δεξιοτήτων που θα εξασφαλίσουν την παραμονή του πληθυσμού στην αγορά εργασίας.

Επιπρόσθετα, το μέγεθος του εργατικού δυναμικού αποτελεί συνισταμένη όχι μόνο των ίδιων των δημογραφικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού, αλλά και του μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού, ο οποίος δείχνει απρόθυμος να ενταχθεί στην αγορά εργασίας εξαιτίας της απουσίας επαρκών υποστηρικτικών μηχανισμών.

---

² ΥΠΟΙΟ, *Θεματική Μελέτη Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού*, Τελική Έκθεση, Δεκέμβριος 2005, σελ 54

³ ΕΣΥΕ, Έρευνα Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, στοιχεία ετών 1999 - 2005

Σε αυτό το περιβάλλον, η ανάγκη για προώθηση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων, των επιχειρήσεων αλλά και των ίδιων των επιχειρηματιών αποτελεί προαπαιτούμενο για την υποστήριξη της όποιας αναπτυξιακής διαδικασίας. Για το λόγο αυτό, έννοιες όπως είναι η δια βίου μάθηση και η ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση αποκτούν ιδιαίτερο νόημα και χρήζουν επαναπροσδιορισμού.

Στην πρώτη περίπτωση, η χώρα μας καταλαμβάνει την τελευταία θέση –με την Πορτογαλία- μεταξύ των 25 κρατών μελών της Ε.Ε., όσον αφορά τη συμμετοχή του πληθυσμού ηλικίας 15 – 64 και την αύξηση των επενδύσεων ενώ στη δεύτερη η ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση και η μαθητεία θα πρέπει να επαναπροσδιοριστούν ώστε να διασφαλιστεί η μεγαλύτερη και ευκολότερη πρόσβαση των εργαζομένων στη συνεχιζόμενη κατάρτιση.

Από την άλλη, το οικονομικό περιβάλλον μεταβάλλεται συνεχώς με έναν δυναμικό τρόπο, αφού η μεγαλύτερη κυκλοφορία των συντελεστών παραγωγής, όπως αυτή εκφράζεται με τους όρους της παγκοσμιοποίησης, έχει ως αποτέλεσμα τη μετεξέλιξη και αναδιάρθρωση τομέων της οικονομίας. Το γεγονός αυτό, έχει έντονες κοινωνικοοικονομικές συνέπειες και καθιστά απαραίτητη την ανάπτυξη και κυρίως τη διάδοση της χρήσης νέων καινοτόμων και παραγωγικότερων μορφών οργάνωσης της εργασίας.

Επιπρόσθετα, η ανάγκη επαναπροσδιορισμού των επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων και η περαιτέρω ανάπτυξη και ενδυνάμωση των ειδικών υπηρεσιών κατάρτισης, απασχόλησης και υποστήριξης εργαζομένων που χάνουν το αντικείμενο της εργασίας τους ως συνέπεια των διαρθρωτικών αλλαγών και των ανακατατάξεων σε παραδοσιακούς τομείς της οικονομίας λόγω της παγκοσμιοποίησης, αποτελούν νέες προκλήσεις τις οποίες καλούνται να αντιμετωπίσουν οι υφιστάμενες δομές απασχόλησης.

Οι ενεργητικές πολιτικές για την απασχόληση αποτελούν τον κυριότερο μηχανισμό ενδυνάμωσης των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων του ανθρώπινου δυναμικού και η χώρα δραστηριοποιείται έντονα στην κατεύθυνση αυτή. Στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας του μηχανισμού συμβάλλει η ολοκλήρωση του δικτύου των ΚΠΑ / ΔΥΑ, τα οποία είναι εξοπλισμένα με κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή υποστήριξης των ενεργητικών πολιτικών για την απασχόληση.

Από την άλλη, η παραδοσιακή ευρωπαϊκή διάσταση του κοινωνικού κράτους συνεπάγεται τη διαρκή υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης των μειονεκτούντων ατόμων και τη βιώσιμη ενσωμάτωσή τους στην απασχόληση. Ενδεικτικά αναφέρεται

ότι η ΕΣΥΕ⁴ καταγράφει το 84% των ατόμων με αναπηρία εκτός αγοράς εργασίας. Η καταπολέμηση των διακρίσεων και η αντιμετώπιση των στερεοτυπικών αντιλήψεων περί διαφορετικότητας αποτελούν βασική παράμετρο στη νέα εποχή της έντονης κινητικότητας των πληθυσμών και της διαρκούς αύξησης των οικονομικών μεταναστών. Αν και περισσότερες από το 50% των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν κατά την τελευταία 5ετία αφορούν στην απασχόληση των μεταναστών, ωστόσο οι αλλοδαποί συνεχίζουν –κατά κανόνα- να καταλαμβάνουν θέσεις χαμηλότερης εισοδηματικής τάξης.

Οι δαπάνες κοινωνικής προστασίας ενισχύονται κατά τα τελευταία έτη φθάνοντας το μέσο όρο της Ε.Ε., ωστόσο ο κίνδυνος της φτώχειας συνεχίζει να είναι σχετικά υψηλός και μετριάζεται μόνον αν ληφθούν υπόψη παράγοντες όπως η ιδιοκατοίκηση και η οικογένεια, η οποία συνεχίζει να αποτελεί ισχυρό κύτταρο της ελληνικής κοινωνίας ιδίως στην ελληνική ύπαιθρο. Παράλληλα, παρατηρείται μια διαρκής μεταστροφή των προνοιακών υπηρεσιών σε ανοιχτού τύπου, καθώς και η συνεχής ανάπτυξη υπηρεσιών με στόχευση στις ειδικές ομάδες πληθυσμού. Η υγεία αποτελεί άλλον έναν τομέα που αντιμετωπίζει πολυσύνθετες προκλήσεις, καθώς επηρεάζεται και από τις δημογραφικές αλλαγές. Οι μονάδες υγείας απαιτείται να προετοιμαστούν κατάλληλα, αναβαθμίζοντας τμήματα της κτιριακής υποδομής και ενισχύοντας το δίκτυο πρωτοβάθμιας φροντίδας, χωρίς σε καμία περίπτωση να παραλείπεται η ενίσχυση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας στη διοικητική και οργανωτική διάρθρωση των μονάδων τους.

Μέσα σε ένα τέτοιο πολυσύνθετο περιβάλλον, η προώθηση της εταιρικής αποτελεί ένα από τα ζητούμενα, καθώς η δικτύωση των σχετικών ενδιαφερόμενων φορέων –μη κυβερνητικές οργανώσεις, κοινωνικοί εταίροι- σε εθνικό και περιφερειακό / τοπικό επίπεδο, θεωρείται ότι μπορεί να προσφέρει την απαραίτητη κινητοποίηση και την απαιτούμενη συναίνεση (consensus) που απαιτούν οι μεταρρυθμίσεις στους τομείς της απασχόλησης και της υγείας.

Όσον αφορά πιο εξειδικευμένα –αλλά εξίσου σημαντικά- θέματα της αγοράς εργασίας, σημειώνεται ότι η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας αποτελεί μια από τις προκλήσεις για τη χώρα μας, καθώς ο δείκτης παραγωγικότητας της εργασίας ανά ώρα βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Εξάλλου, η χώρα μας όσον αφορά την ωριαία παραγωγικότητα της εργασίας καταλαμβάνει την προτελευταία θέση μεταξύ της ΕΕ15.

---

⁴ ΕΣΥΕ, Έρευνα για άτομα με προβλήματα υγείας ή αναπηρία, 2002

Όλα τα παραπάνω, συνδυαστικά επηρεάζουν και την απασχόληση των νέων και των γυναικών, ενώ και η μακροχρόνια ανεργία δείχνει να επηρεάζεται σημαντικά. Πράγματι, η διαφορά απασχόλησης μεταξύ ανδρών και γυναικών συνεχίζει να είναι μεγάλη⁵ ενώ οι νέοι ηλικίας 15-24 εμφανίζουν δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Ως εκ τούτου, το ποσοστό απασχόλησης των νέων διαμορφώθηκε στο 25%, χαμηλότερο κατά 12% σε σχέση με τον κοινοτικό μέσο όρο, ενώ και το ποσοστό ανεργίας των νέων συνεχίζει να είναι υψηλό και αγγίζει να επίπεδα του 26%. Είναι σαφές ότι η δυσκολία εισόδου των νέων στην αγορά εργασίας, συνεχίζει να είναι μεγάλη και συνδέεται τόσο με την ίδια τη διάρθρωση της οικονομίας και του εκπαιδευτικού συστήματος όσο και με τη θεσμική διάσταση του προσδιορισμού των αναγκών της αγοράς εργασίας και της προετοιμασίας των κατάλληλων μηχανισμών προσδιορισμού των κατάλληλων δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.

Αναδεικνύεται λοιπόν η αναγκαιότητα για την ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων υπηρεσιών σε εθνικό και περιφερειακό / τοπικό επίπεδο, η οποία μεταφράζεται σε αναβάθμιση του κανονιστικού πλαισίου και των παρεχόμενων υπηρεσιών σε τομείς όπως είναι η οικονομία, η απασχόληση, η εκπαίδευση και η ίδια η κοινωνική συνοχή.

Η συνοπτική και περιεκτική αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, όπως αυτή πραγματοποιήθηκε αμέσως παραπάνω, αποτελεί συμβολή στην ανάδειξη της επάρκειας της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης και της τεκμηρίωσης αυτής, όπως αυτή συμπεριλαμβάνεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού». Πράγματι, από την προσεκτική μελέτη των στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, καταδεικνύεται ότι η ανάλυση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης της χώρας, όσον αφορά την απασχόληση και την υγεία, είναι σαφής και επαρκής, ενώ οι πηγές που αξιοποιήθηκαν για το σκοπό αυτό είναι έγκυρες είτε πρόκειται για στατιστικά στοιχεία φορέων (π.χ. ΕΣΥΕ, Eurostat) είτε για μελέτες (π.χ. ΕΚΚΕ).

Ειδικότερα, ο Σύμβουλος για την Εκ των Προτέρων Αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», διαπιστώνει ότι η κοινωνικοοικονομική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε:

- Αξιοποιεί και χρησιμοποιεί αξιόπιστες και έγκυρες πηγές καθώς και διαρθρωτικούς δείκτες οι οποίοι τελικά επιτρέπουν τη δυνατότητα συγκριτικής προσέγγισης σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ των 15 ή των 25. Στην κατεύθυνση αυτή, ο Σύμβουλος διαπιστώνει τη χρήση στοιχείων:

---

⁵ ΕΣΥΕ, Έρευνα Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, στοιχεία 2005

- Της Eurostat (LFS series - Quarterly survey results)
- Της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (Τριμηνιαίες *Έρευνες Εργατικού Δυναμικού*)
- Της ΠΑΕΠ
- Της Θεματικής Μελέτης Ανάπτυξης του Ανθρώπινου Δυναμικού
- Λαμβάνει υπόψη και αξιοποιεί τις εμπειρίες της Τρίτης Προγραμματικής Περιόδου, με έμφαση στα επιτεύγματα και στις δυσκολίες του Επιχειρησιακού Προγράμματος <Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση>.
- Αξιοποιεί τα συμπεράσματα τόσο της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του ΕΠΑΕΚ, όσο και της επικαιροποίησης αυτής, στην οποία περιλαμβάνονται στοιχεία φυσικής υλοποίησης και οικονομικού αντικειμένου μέχρι τις 30/6/2005.
- Με κριτικό τρόπο προσδιορίζει τους τομείς και τα εργαλεία παρέμβασης για τους οποίους απαιτείται μια νέα ποιοτική προσέγγιση.

Στο βαθμό που οι προηγούμενες παρατηρήσεις αφορούν κατά κύριο λόγο το «εσωτερικό περιβάλλον» της απασχόλησης και της αγοράς εργασίας στη χώρα μας, σημασία έχει να αποτυπωθεί η πληρότητα της τεκμηρίωσης του εξωτερικού περιβάλλοντος της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης που επιχειρείται στο ΕΠ ΑΝΑΔ 2007 – 2013. Στη λογική αυτή, διαπιστώνεται ότι η κοινωνικοοικονομική ανάλυση λαμβάνει υπόψη της και βρίσκεται σε ευθεία συνάρτηση με:

- Το νέο Κανονισμό για το ΕΚΤ
- Τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Συνοχή 2007-2013
- Την Αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας
- Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
- Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013
- Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΔΕΝ) 2006-2008

Ταυτόχρονα, η κοινωνικοοικονομική ανάλυση λαμβάνει υπόψη, τις σχετικές τεχνικές οδηγίες που έχουν διατυπωθεί είτε προφορικά είτε γραπτά από την αρμόδια για θέματα Απασχόλησης Γενική Διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁶, ενώ συμπεριλαμβάνει και τη Συστημική Διάσταση του περιβάλλοντος για τους ανθρώπινους πόρους και την απασχόληση με αναφορά στον ΟΑΕΔ, στην ΠΑΕΠ, στο ΕΚΕΠΙΣ και στην ΚΠ EQUAL. Επιπρόσθετα, λαμβάνεται υπόψη η Ετήσια Έκθεση Προόδου για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση του 2006⁷, με ορισμένες επισημάνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορούν:

---

⁶ Empl/C/2/KY+VK D(2006)

⁷ Communication from the Commission to the Spring European Council: Time to move up a gear, Brussels, 25.1.2006, Country Chapters Part II

- Στις πολιτικές ενίσχυσης της απασχόλησης, μέσα από την ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών για την απασχόληση, την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών απασχόλησης, την εξατομικευμένη απασχόληση των ανέργων και την ενίσχυση της απασχόλησης των νέων και των γυναικών.
- Στις μεταρρυθμίσεις που αφορούν στη Δια Βίου μάθηση.

Όσον αφορά σε θέματα ισότητας ανδρών γυναικών και πρόσβασης στην αγορά εργασίας, η κοινωνικοοικονομική ανάλυση κρίνεται άρτια δεδομένου ότι η διάσταση του φύλου διατρέχει οριζόντια όλες τις θεματικές προτεραιότητες που συμπεριλαμβάνονται σε αυτήν. Ταυτόχρονα, πραγματοποιείται αναφορά στους υφιστάμενους περιορισμούς για συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού με περαιτέρω ανάλυση για τις διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά την προσβασιμότητα στην απασχόληση, στην απουσία υποστηρικτικών μηχανισμών που θα επιτρέψουν στις γυναίκες να αποκτήσουν πρόσβαση στην απασχόληση.

Η περιφερειακή διάσταση της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού αφορά στην ενσωμάτωση των αναλύσεων SWOT όπως αυτές πραγματοποιήθηκαν από τις ίδιες τις Περιφέρειες. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε συνεργασία της Ομάδας Σχεδιασμού με τις Περιφέρειες, ώστε να αναδειχθεί η περιφερειακή διάσταση για την ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού. Στη βάση αυτή, λαμβάνονται υπόψη ο προσδιορισμός των αναπτυξιακών πόλων / αστικών κέντρων ανάπτυξης σε επίπεδο ΕΣΠΑ και ενσωματώνονται στο σχεδιασμό του ΕΠ ΑΝΑΔ, στο βαθμό που αφορά το ανθρώπινου δυναμικό. Το περιορισμένο εύρος της περιφερειακής διάστασης εντοπίζεται στο γεγονός ότι τα βασικά χαρακτηριστικά της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, εξαιτίας της φύσης του αντικειμένου δεν μπορεί να εξειδικευτεί υπέρμετρα σε περιφερειακό επίπεδο αλλά αντίθετα απαιτεί πολλές παρεμβάσεις σε εθνικό επίπεδο, οι οποίες ωστόσο προσαρμόζονται ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της κάθε περιφέρειας.

Στη βάση των παραπάνω, προκύπτει ότι η κοινωνικοοικονομική ανάλυση που περιλαμβάνεται στο ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» μπορεί να χαρακτηριστεί ως άρτια και επαρκής, ενώ διαπιστώνεται η επάρκεια στην τεκμηρίωσή της. Στο σύνολό της, περιλαμβάνει τόσο τις πτυχές του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού περιβάλλοντος, όπου αξιοποιεί έγκυρα πρωτογενή και δευτερογενή στοιχεία που επιτρέπουν την συγκριτική ανάλυση με το μέσο όρο της Ε.Ε. Στο σύνολό τους τα στοιχεία, μπορούν να συνδυαστούν και να ιεραρχηθούν ποιοτικά, επιτρέποντας την αξιολόγηση των προσδιορισθεισών αναγκών καθώς και την αξιολόγηση της ανάλυσης αδυναμιών / δυνατών σημείων.

2.3. Αξιολόγηση των προσδιορισθεισών αναγκών

Προκειμένου να καταστεί δυνατή η αξιολόγηση του βαθμού με τον οποίο οι προσδιορισθείσες ανάγκες ανταποκρίνονται στην κοινωνικοοικονομική ανάλυση, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, προχώρησε στη δημιουργία συστήματος κριτηρίων, τα οποία αποτελούν τον έναν από τους δύο άξονες μήτρας αξιολόγησης και ιεράρχησης των αναγκών. Ο άλλος άξονας περιλαμβάνει τις ανάγκες, ενώ ο βαθμός συσχέτισης αναδεικνύει την ένταση με την οποία ορισμένες ανάγκες εμφανίζονται στην κοινωνικοοικονομική ανάλυση.

Το σύστημα κριτηρίων ιεράρχησης, περιλαμβάνει τρεις επιμέρους ομάδες κριτηρίων:

- **Κριτήρια Εσωτερικού Περιβάλλοντος**, όπου περιλαμβάνονται τα διαπιστωμένα προβλήματα όπως αυτά εντοπίζονται και κωδικοποιούνται στο ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού. Ειδικότερα:
  - Αναντιστοιχία μεταξύ του βαθμού οικονομικής ανάπτυξης και των θέσεων εργασίας
  - Αδυναμία προσαρμογής των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού στις νέες μεταβαλλόμενες συνθήκες
  - Δυσκολία πρόσβασης στην εργασία για τις γυναίκες
  - Δυσκολία πρόσβασης στην εργασία για τους νέους
  - Μακροχρόνια ανεργία και δυσκολία πρόσβασης στην εργασία για ειδικές ομάδες πληθυσμού
  - Χαμηλή Γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού
  - Αδήλωτη εργασία
  - Υψηλά επίπεδα κινδύνου φτώχειας
  - Οι ανάγκες της Υγείας για διοικητική και οργανωτική αναβάθμιση
  - Ανισομερής ανάπτυξη της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης
  - Υστέρηση στην εφαρμογή γενικών πολιτικών αποϊδρυματισμού και αυτόνομης διαβίωσης
  - Δυνατότητα περαιτέρω αξιοποίησης του ρόλου των κοινωνικών εταίρων
- **Συστημικά κριτήρια**, όπου περιλαμβάνονται οι κυριότερες παρεμβάσεις συστημικού χαρακτήρα, όπως διαπιστώνονται συνθετικά στο ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» αλλά και σε άλλα κείμενα, όπως είναι το ΕΠΜ και ο Κανονισμός ΕΚΤ. Ειδικότερα:
  - Δια βίου Μάθηση
  - Ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση
  - Μηχανισμός πιστοποίησης
  - Μηχανισμός ΠΖΕ (Προσφοράς –Ζήτησης Εργασίας)
  - Μετεξέλιξη των ΚΠΑ / ΔΥΑ

- Ρόλος ΠΑΕΠ
- Ρόλος ΟΑΕΔ
- **Κριτήρια** που απορρέουν από τα κείμενα των **Τεχνικών Κατευθύνσεων** και οδηγιών που έχουν κοινοποιηθεί από την Επιτροπή. Σε αυτά περιλαμβάνονται παρατηρήσεις που αφορούν:
  - Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης
  - Ενσωμάτωση της Διάστασης της Περιφερειακότητας στο Σχεδιασμό.
  - Ενσωμάτωση των πόλων Ανάπτυξης.

Προκειμένου να καταστεί εφικτή η ιεράρχηση των αναγκών με τη χρήση της παραπάνω μήτρας, χρησιμοποιήθηκε δείκτης βαρύτητας τεσσάρων επιπέδων, ανάλογα με τη συμβολή κάθε ανάγκης στην ικανοποίηση των κριτηρίων που χρησιμοποιήθηκαν. Το αποτέλεσμα επιτρέπει την ανάδειξη ιεραρχικής δομής για τις ανάγκες που χρησιμοποιούνται και ταυτόχρονα καταδεικνύει το βαθμό στον οποίο οι προσδιορισθείσες ανάγκες ανταποκρίνονται στην κοινωνικοοικονομική ανάλυση.

Ειδικότερα:

- Με δείκτη **βαρύτητας 1** βαθμολογήθηκαν οι ανάγκες που έχουν **ουδέτερη συμβολή** στην ικανοποίηση των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται
- Με δείκτη **βαρύτητας 2** βαθμολογήθηκαν οι ανάγκες που έχουν **μέση συμβολή** στην ικανοποίηση των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται
- Με δείκτη **βαρύτητας 3** βαθμολογούνται οι ανάγκες που έχουν **έντονη συμβολή** στην ικανοποίηση των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται
- Με δείκτη **βαρύτητας 4** βαθμολογούνται οι ανάγκες που έχουν **πολύ έντονη / κρίσιμη** συμβολή στην ικανοποίηση των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται

Στη βάση αυτή, προέκυψε η Μήτρα Ιεράρχησης Αναγκών τα αποτελέσματα της οποίας αποτυπώνονται στη συνέχεια:

Ιεραρχημένη Ανάγκη 1

Αποτελεσματικές και ελκυστικές ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης μέσω του ολοκληρωμένου χαρακτήρα των παρεμβάσεων, επιδιώκοντας ταυτόχρονα την κινητοποίηση και ενεργό συμμετοχή του άνεργου.

Ιεραρχημένη Ανάγκη 2

Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση των γυναικών, των νέων, των μακροχρόνια ανέργων και των ειδικών ομάδων του πληθυσμού

Ιεραρχημένη Ανάγκη 3

Ενίσχυση και καλύτερη στόχευση των δράσεων ενθάρρυνσης της επαγγελματικής δραστηριότητας των γυναικών βάσει της εναρμόνισης οικογενειακής – επαγγελματικής ζωής και της αποδέσμευσής τους από τη φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων ατόμων.

Ιεραρχημένη Ανάγκη 4

Βελτίωση, αναβάθμιση και μετατροπή των Κέντρων Προώθησης στην Απασχόληση (ΚΠΑ) σε ολοκληρωμένα κέντρα παροχής υπηρεσιών μιας στάσης (one-stop-shops).

Ιεραρχημένη Ανάγκη 5

Συγκρότηση των αναγκαίων, ικανών και αποτελεσματικών συνεργιών και διασυνδέσεων των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ) με τις υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας, τους ελεγκτικούς φορείς της αγοράς εργασίας αλλά και προώθηση συνεργασιών με τις δομές και τους φορείς που συμμετέχουν στην προώθηση της απασχόλησης

Ιεραρχημένη Ανάγκη 6

Ανάπτυξη και εφαρμογή του Συστήματος Πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων, δεξιοτήτων και προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, βάσει της εκπόνησης των επαγγελματικών περιγραμμάτων.

Ιεραρχημένη Ανάγκη 7

Δημιουργία ποιοτικότερων θέσεων εργασίας, ενδυνάμωση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού και καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας.

Ιεραρχημένη Ανάγκη 8

Ενίσχυση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων του Εργατικού Δυναμικού.

Ιεραρχημένη Ανάγκη 9

Μετάβαση στην κοινωνία της γνώσης

Ιεραρχημένη Ανάγκη 10

Υλοποίηση πολιτικών ενσωμάτωσης των μεταναστών στον κοινωνικό ιστό

Ιεραρχημένη Ανάγκη 11

Βελτίωση και επέκταση των δράσεων ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής

Ι\

Ιεραρχημένη Ανάγκη 12

Ενίσχυση των ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων και προώθηση της ενεργού συμμετοχής τους στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής (ενίσχυση των ικανοτήτων και των από κοινού δράσεων /capacity building and joint actions)

Ιεραρχημένη Ανάγκη 13

Υψηλό κόστος και χαμηλή ανταγωνιστικότητα του συστήματος Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Υ&ΚΑ), εσωστρέφεια.

Ιεραρχημένη Ανάγκη 14

Κατακερματισμένη και ελλιπής Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας - Ανεπαρκές σύστημα πρόληψης και προστασίας της Δημόσιας Υγείας.

Ιεραρχημένη Ανάγκη 15

Ανάγκη ολοκλήρωσης της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης-Υψηλός αριθμός δομών κλειστής φροντίδας.

Ιεραρχημένη Ανάγκη 16

Έλλειμμα συνέργειας μεταξύ Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΜΚΟ και ΟΤΑ.

Ιεραρχημένη Ανάγκη 17

Χαμηλή ενθάρρυνση καινοτομίας και έλλειψη συστημάτων αξιοποίησης αποτελεσμάτων έρευνας στον τομέα Υ&ΚΑ.

Ιεραρχημένη Ανάγκη 18

Υστέρηση ανθρωπίνου δυναμικού σε ορισμένες ειδικότητες και περιοχές του τομέα ΥΥΚΑ.

2.4. **Αξιολόγηση της ανάλυσης αδυναμιών / δυνατών σημείων σε σχέση με την κοινωνικοοικονομική ανάλυση**

Στην κατεύθυνση της αξιολόγησης της ανάλυσης των δυνατών και αδύνατων σημείων σε σχέση με την κοινωνικοοικονομική ανάλυση, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης αξιοποιεί τις βασικές αρχές της μεθοδολογίας SWOT. Σημειώνεται ότι η ανάλυση SWOT όπως αυτή περιλαμβάνεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού αποτελεί ένα εργαλείο οργάνωσης και συνοπτικής καταγραφής των συμπερασμάτων που προέκυψαν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και αντιμετωπίζεται ως τέτοιο.

Ειδικότερα, προχώρησε σε διερεύνηση και κριτική ανάγνωση της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης, ώστε να προσδιορίσει αν:

- Οι ευκαιρίες και οι απειλές που περιλαμβάνονται στη SWOT **αντιστοιχούν ευθέως** στα ευρήματα της ανάλυσης **του εσωτερικού περιβάλλοντος** της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης.
- Τα **πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα** που αναφέρονται στη SWOT **αντιστοιχούν ευθέως** στα ευρήματα της ανάλυσης **του εξωτερικού περιβάλλοντος** της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης.

Από την ανάλυση που πραγματοποιήθηκε, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης, καταλήγει στο συμπέρασμα, ότι στο σύνολό τους τόσο τα δυνατά και αδύνατα σημεία προκύπτουν ευθέως από τα ευρήματα του εσωτερικού περιβάλλοντος, ενώ και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα επίσης απορρέουν ευθέως από τα ευρήματα του εξωτερικού περιβάλλοντος της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης.

Τα αποτελέσματα της διερεύνησης αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Κωδ	Κατηγορία	Προκύπτει ευθέως από την Κοινωνικοοικονομική Ανάλυση;	Κωδ	Κατηγορία	Προκύπτει ευθέως από την Κοινωνικοοικονομική Ανάλυση;
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ			ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ		
Π1	Ισχυρό και αξιοποιήσιμο δίκτυο δομών προώθησης στην απασχόληση (ΚΠΑ)	ΝΑΙ	M1	Απουσία ολοκληρωμένου μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης των τάσεων στην αγορά εργασίας	ΝΑΙ
Π2	Εκτενές δίκτυο δομών παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας	ΝΑΙ	M2	Μη ολοκληρωμένος χαρακτήρας κατάρτισης και χωρίς επαρκή στόχευση	ΝΑΙ
Π3	Υψηλή τεχνογνωσία στο σχεδιασμό, στην υλοποίηση και στη συνολική διαχείριση πολύπλοκου χαρακτήρα κοινωνικών παρεμβάσεων	ΝΑΙ	M3	Έλλειψη αποτελεσματικού πλαισίου σχεδιασμού και ελέγχου των δράσεων ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης καθώς και αδυναμία παρακολούθησης της προστιθέμενης αξίας αυτών	ΝΑΙ
Π4	Ενεργοποίηση θεσμικού πλαισίου για τη διασύνδεση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης με την Αγορά Εργασίας (Ν. 3191/2003)	ΝΑΙ	M4	Περιορισμένη αποτελεσματικότητα του πλαισίου υποστήριξης της πρόσβασης στην απασχόληση για μεγάλες ομάδες πληθυσμού, όπως οι γυναίκες, οι νέοι και οι ειδικές ομάδες πληθυσμού	ΝΑΙ
Π5	Συσσωρευμένη εμπειρία στη σχεδίαση και υλοποίηση δράσεων που να διέπονται από τις Αρχές της EQUAL	ΝΑΙ	M5	Χαμηλή κινητικότητα και συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων	ΝΑΙ
Π6	Υιοθέτηση νέου θεσμικού πλαισίου για τη δια βίου μάθηση.	ΝΑΙ	M6	Χαμηλή γεωγραφική κινητικότητα του εργατικού δυναμικού	ΝΑΙ
Π7	Ισχυρά άτομα κοινωνικά δίκτυα (οικογένεια)	ΝΑΙ	M7	Απώλεια θέσεων εργασίας λόγω της αναδιάρθρωσης του παραγωγικού τομέα	ΝΑΙ
Π8	Ενεργοποίηση των ρυθμίσεων για την ανάπτυξη της πιστοποίησης επαγγελματικών περιγραμμάτων (Άρθρο 3, του Νόμου για τη Δια Βίου Μάθηση)	ΝΑΙ	M8	Ελλιπής αξιοποίηση δυνατοτήτων νέων, περισσότερο ευέλικτων, μορφών εργασίας	ΝΑΙ
Π9	Ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου για την πιστοποίηση στη ΣΕΚ (φορείς, εκπαιδευτές, επαγγελματικά περιγράμματα, προγράμματα, γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες)	ΝΑΙ	M9	Υψηλό ποσοστό μακροχρόνια ανέργων	ΝΑΙ
Π10	Αξιόλογο απόθεμα εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού	ΝΑΙ	M10	Κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού	ΝΑΙ
Π11	Υψηλής ποιότητας και σε ικανούς αριθμούς ιατρικό προσωπικό	ΝΑΙ	M11	Αδήλωτη εργασία	ΝΑΙ
Π12	Υπαρξη θεσμικού πλαισίου (Ν 2716/99) και ενεργού επιχειρησιακού σχεδιασμού (Εθνικό Πρόγραμμα «Ψυχαργός») για την προώθηση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης	ΝΑΙ	M12	Πολύ χαμηλό ποσοστό συμμετοχής στα προγράμματα κατάρτισης και δια βίου μάθησης	ΝΑΙ

Π13	Ενεργοποίηση πρότυπων – καινοτόμων σχημάτων κοινωνικοοικονομικής ένταξης ψυχικά ασθενών (ΚΟΙΣΠΕ)	ΝΑΙ	M13	Ελληνής εκπαίδευση σε ζητήματα ποιότητας υπηρεσιών	ΝΑΙ
Π14	Εμπλοκή του κοινωνικού τομέα στην ανάπτυξη κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας	ΝΑΙ	M14	Έλλειψη νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού και επαγγελματιών ψυχικής υγείας	ΝΑΙ
Π15	Εφαρμογή πιλοτικών παρεμβάσεων αποϊδρυματισμού και αυτόνομης διαβίωσης ΑμεΑ	ΝΑΙ	M15	Έλλειψη προσωπικού εξειδικευμένου στην παροχή υπηρεσιών ανοικτής φροντίδας και στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων ευπαθών ομάδων	ΝΑΙ
Π16	Υπαρξη πρόσφατης νομοθεσίας στην κατεύθυνση των υλοποιούμενων μεταρρυθμίσεων στη Δημόσια Υγεία και στην Α' Βάθμια Υγεία	ΝΑΙ	M16	Υστέρηση στη δημιουργία απαρτιωμένου δικτύου κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας	ΝΑΙ
			M17	Περιορισμένος πληθυσμός επωφελούμενων από τις δράσεις αποϊδρυματισμού	ΝΑΙ
			M18	Συνολικά πολύ χαμηλή παραγωγικότητα και αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης των πόρων	ΝΑΙ
			M19	Ανεπαρκές σύστημα και υποδομές πρόληψης και προστασίας της δημόσιας υγείας, επίβλεψης της αγοράς παραγωγής ιατροβιολογικού εξοπλισμού	ΝΑΙ
			M20	Έλλειψη επιδημιολογικών μελετών. Μη ύπαρξη συστήματος ενημέρωσης αναθεωρούμενου Χάρτη Υγείας	ΝΑΙ
			M21	Έλλειψη τεχνικών διαχείρισης των σχέσεων μεταξύ δημόσιων και εθελοντικών φορέων παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας	ΝΑΙ
			M22	Έλλειψη ιατρών γενικής ιατρικής και ειδικοτήτων σχετικών με την προώθηση της πρόληψης και της κατ' οίκον παροχής πρωτοβάθμιας φροντίδας. Έλλειψη νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού	ΝΑΙ
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ			ΑΠΕΙΛΕΣ		
E1	Σαφές και οριοθετημένο πλαίσιο κατευθύνσεων και πολιτικών σε επίπεδο Ε.Ε. για την ενίσχυση της απασχόλησης	ΝΑΙ	A1	Εκτιμώμενη δυσκολία διασφάλισης της βιωσιμότητας, διατηρησιμότητας και συνέχειας των παρεμβάσεων ΕΚΤ	ΝΑΙ
E2	Ισχυρή πολιτική βούληση για την εφαρμογή Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων	ΝΑΙ	A2	Μη έγκαιρη προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς	ΝΑΙ
E3	Συνέχιση ισχυρών ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης	ΝΑΙ	A3	Αδυναμία αποτελεσματικής διασύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας	ΝΑΙ
E4	Η περιφερειακή προσέγγιση των παρεμβάσεων του Δ' ΚΠΣ προσφέρει την ευκαιρία για στοχευμένες παρεμβάσεις σε επίπεδο περιφέρειας (bottom – up)	ΝΑΙ	A4	Συνέχιση και ενδυνάμωση των διαρθρωτικών μεταβολών της οικονομίας και δημιουργία θυλάκων ανεργίας	ΝΑΙ
E5	Αξιοποίηση της κοινωνικής οικονομίας και των Ανεκμετάλλετων Κοιτασμάτων Απασχόλησης	ΝΑΙ	A5	Η μετάβαση στην κοινωνία της γνώσης βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια θέσεων εργασίας	ΝΑΙ

E6	Αξιοποίηση των ΤΠΕ για την ενδυνάμωση του συστήματος παρακολούθησης και προσαρμογής της αγοράς εργασίας στις μεταβαλλόμενες συνθήκες	ΝΑΙ	A6	Ενίσχυση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων	ΝΑΙ
E7	Περαιτέρω εφαρμογή συστήματος πιστοποίησης επαγγελματικών περιγραμμάτων, προγραμμάτων, γνώσεων, δεξιοτήτων, ικανοτήτων	ΝΑΙ	A7	Αδυναμία αποτελεσματικής υλοποίησης ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε περιφερειακό επίπεδο	ΝΑΙ
E8	Αξιοποίηση εθελοντισμού	ΝΑΙ	A8	Δημογραφικές ανακατατάξεις - γήρανση του πληθυσμού, μετακίνηση πληθυσμών – παράνομη μετανάστευση και trafficking, κοινωνικές μεταβολές και εμφάνιση νέων ομάδων χρηστών, κοινωνικές αντιδράσεις- μη αποδοχή «διαφορετικού» από την κοινωνία	ΝΑΙ
E9	Πρώθηση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης	ΝΑΙ	A9	Εκτιμώμενη δυσκολία στην διασφάλιση της συνέχειας και τη διατηρησιμότητα των μεγάλης κλίμακας παρεμβάσεων στον τομέα της ψυχικής υγείας	ΝΑΙ
E10	Ενίσχυση των ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων και πρώθηση της ενεργού συμμετοχής τους στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής	ΝΑΙ	A10	Αδυναμία επίτευξης επιχειρησιακής ετοιμότητας για την υλοποίηση των παρεμβάσεων αποϊδρυματισμού	ΝΑΙ
E11	Αξιοποίηση και ενσωμάτωση (εργαζομένων από ΚΜ της ΕΕ, υπηκόων τρίτων χωρών / αλλοδαπών) και οικονομικών μεταναστών στον παραγωγικό ιστό της χώρας	ΝΑΙ	A11	Επιδημιολογικές μεταβολές – Αναδυόμενα λοιμώδη νοσήματα σε παγκόσμιο επίπεδο και εμφάνιση κινδύνων που δε γνωρίζουν σύνορα (SARS, Bird Flu)	ΝΑΙ
E12	Θεσμική και επιχειρησιακή ετοιμότητα για την εδραίωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης	ΝΑΙ	A12	Υποβάθμιση περιβάλλοντος με επιπτώσεις στην υγεία του πληθυσμού	ΝΑΙ
E13	Αξιοποίηση της εφαρμογής των πιλοτικών δράσεων για τη διεύρυνση των παρεμβάσεων αποϊδρυματισμού και αυτόνομης διαβίωσης των ΑμεΑ	ΝΑΙ			
E14	Περίοδος διεθνούς ενδιαφέροντος για την υγεία (Ο.Η.Ε, Π.Ο.Υ, ΕΕ), ενώ οι υπηρεσίες κοινωνικής αλληλεγγύης αποκτούν θεμελιώδη σημασία (Π.Ο.Υ, Ε.Ε.). Παράλληλα διατυπώνονται ευνοϊκές για την ανάπτυξη του τομέα πολιτικές και κατευθυντήριες οδηγίες της Ε.Ε.				

2.5. Εκτίμηση της επάρκειας των διαθέσιμων πόρων

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013» έχει εξασφαλίσει σημαντική δημόσια δαπάνη, η οποία ανέρχεται στο **3.013 εκατ. € δημόσιας δαπάνης**. Από τη δημόσια δαπάνη, το **μεγαλύτερο ποσοστό (95%)** κατευθύνεται **προς τις Περιφέρειες Αμιγούς και Σταδιακής Σύγκλισης του Στόχου 1** ήτοι δαπάνη ύψους 2.868 εκατ. €. Αντίστοιχα, ένα ποσοστό 5% κατευθύνεται προς τις **Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου του Στόχου 2**, με τη συνολική δαπάνη να ανέρχεται σε **145 εκατ. €**. Η **Κοινοτική Συνδρομή** (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) ανέρχεται σε **2.260** εκατ. €. Εκτιμάται επίσης ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα προσελκύσει περίπου 50 εκατ. € ως ιδιωτική συμμετοχή.

Όσον αφορά την κατανομή των πόρων του Επιχειρησιακού Προγράμματος ανά Άξονα Προτεραιότητας, ποσοστό περίπου **54%** της συνολικής δημόσιας δαπάνης κατανέμεται στο **Θεματικό Άξονα Προτεραιότητας 3** (Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση). Δεύτερος σε σειρά χρηματοδοτικής βαρύτητας κατατάσσεται ο **Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 2** (Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων), με ποσοστό περίπου **18%** της συνολικής δημόσιας δαπάνης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ο οποίος επίσης αναμένεται να προσελκύσει και το σύνολο του ποσού της ιδιωτικής συμμετοχής. Τρίτος κατατάσσεται ο **Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 5** (Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας – Ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, και προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού), με ποσοστό περίπου **12,5%** της συνολικής δημόσιας δαπάνης, τέταρτος ο θεματικός **Άξονας Προτεραιότητας 4** (Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών), με ποσοστό περίπου **10%** της συνολικής δημόσιας δαπάνης και ακολουθούν ο **Συστημικός Άξονας 1** και ο **Άξονας Τεχνικής Υποστήριξης 6** της Εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος, με ποσοστά περίπου **3,5%** και **2%** της συνολικής δημόσιας δαπάνης αντίστοιχα.

Για την κατανομή των πόρων του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007- 2013 ορθώς λαμβάνονται υπόψη:

- Το κόστος των έργων Εθνικής Εμβέλειας
- Η πληθυσμιακή κατανομή σε αστικές, αγροτικές και ορεινές περιοχές σύμφωνα με την τελευταία απογραφή της ΕΣΥΕ το 2001
- Η περιφερειακή κατανομή των πόρων του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007- 2013.

Στην κατανομή των πόρων του Επιχειρησιακού Προγράμματος ανά Άξονα Προτεραιότητας, αλλά και εσωτερικά σε καθέναν από αυτούς, έχουν ληφθεί υπόψη οι

επιμέρους ιδιαιτερότητες κάθε Περιφέρειας, καθώς και ιεραρχημένες ανάγκες προσαρμοσμένες στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των **Περιφερειών της χώρας**.

Η ανωτέρω πολυκριτηριακή και στοχευμένη σε επίπεδο Άξονα του ΕΠ μεθοδολογία κατανομής των πόρων ανταποκρίνεται πλήρως στην ποικιλομορφία που χαρακτηρίζει τις επιμέρους παρεμβάσεις του ΕΠ. Στη βάση αυτή, σημαντικός αναδεικνύεται ο ρόλος και η σημασία της άμεσης υλοποίησης των συστημάτων του Άξονα Προτεραιότητας 1, καθώς πρόκειται για θεσμικές παρεμβάσεις που θα αναλάβουν να υποστηρίξουν ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων του Σχεδιασμού.

Στη λογική αυτή:

- η χρηματοδοτική βαρύτητα του Άξονα και ο συνολικός προϋπολογισμός ύψους 108 εκατ. €,
- η προοπτική δημιουργίας δομής στη Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Κοινοτικών και άλλων Πόρων του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Συνοχής, με αρμοδιότητες σχεδιασμού, οργάνωσης, παρακολούθησης της εφαρμογής και αξιολόγησης των δράσεων του Άξονα,

αποτελούν εχέγγυο για την άμεση επίτευξη των στόχων του Άξονα. Κρίνεται επομένως επαρκής η διάθεση πόρων για την υλοποίηση των 11 συστημάτων του *Συστημικού Άξονα Προτεραιότητας*.

Εξάλλου, η επάρκεια των πόρων σε επίπεδο Θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας, συνδέεται με την ποιοτική διαφοροποίηση του μηχανισμού υλοποίησης σημαντικού μέρους των παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Ειδικότερα, η μετάβαση σε στρατηγικό επίπεδο **από την καταστολή στην πρόληψη** της ανεργίας επιφέρει σημαντικές διαφοροποιήσεις στο ίδιο το κόστος των παρεμβάσεων. Πρόκειται για δράσεις που αποσκοπούν στην αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και στην ενδυνάμωση των προσόντων και των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων (εργαζομένων, εργοδοτών και αυτοαπασχολουμένων), μέσω της υλοποίησης ανασχεδιασμένων και ποιοτικά αναβαθμισμένων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και δια βίου μάθησης που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις τάσεις της αγοράς εργασίας, με την ενεργό συμβολή και συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων. Στο πλαίσιο αυτό, σημαντικός αναμένεται να είναι ο ρόλος της εταιρείας Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε. ο οποίος αναβαθμίζεται, με την εταιρεία να παύει να βρίσκεται υπό την εποπτεία του ΟΑΕΔ και να περιέρχεται, σε νομική μορφή που θα επιλεγεί, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Απασχόλησης και Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Η νέα αυτή προσέγγιση μειώνει σημαντικά το μοναδιαίο κόστος των ενεργητικών πολιτικών και επιτρέπει τη συνολική ανακατανομή της χρηματοδότησης προς τις νέες στρατηγικές κατευθύνσεις και αρχές του Προγράμματος. Έτσι, φαίνεται ότι είναι

επαρκής η χρηματοδότηση των παρεμβάσεων του **Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 2** (Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων) αφού σε σημαντικό βαθμό ενσωματώνει την προτεραιότητα που δίδεται στην πρόληψη της ανεργίας.

Από την άλλη πλευρά, έχει αυξηθεί η Δημόσια Δαπάνη κατάρτισης εργαζομένων κατά τη νέα Προγραμματική περίοδο, αφού τα σχετικά κονδύλια ανέρχονται πλέον στα 539 εκατ. €, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό, αποτελεσματικά και επαρκώς τη στρατηγική της προώθησης της απασχόλησης μέσω της ενεργού υποστήριξης της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Επιπρόσθετα, σημαντικό τμήμα της Δημόσιας Δαπάνης κατευθύνεται στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση, δεδομένου ότι οι σχετικές παρεμβάσεις του Άξονα Προτεραιότητας 3 χρηματοδοτούνται με περισσότερο από το 50% των πόρων. Πρόκειται για πόρους οι οποίοι με βάση το μοναδιαίο κόστος των αντίστοιχων παρεμβάσεων της Τρίτης Προγραμματικής Περιόδου είναι σε θέση να συμβάλουν αποτελεσματικά στην αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων και την ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών, των νέων, των μακροχρόνια ανέργων, καθώς και ειδικών ομάδων του πληθυσμού, παρεμβάσεις που αποτελούν περιεχόμενο του εν λόγω άξονα.

Όσον αφορά την επίτευξη του Στρατηγικού Στόχου 2 *Καταπολέμηση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού* του Επιχειρησιακού Προγράμματος, έχει προϋπολογιστεί σημαντική δαπάνη η οποία ξεπερνά τα 310 εκατ. €. Πρόκειται για δαπάνη ενίσχυσης παρεμβάσεων διευκόλυνσης της κοινωνικοοικονομικής ένταξης ευπαθών κοινωνικών ομάδων, σχεδιασμού και υλοποίησης παρεμβάσεων για την προώθηση της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο καθώς και δράσεων υποστήριξης του αποϊδρυματισμού των ΑμεΑ, οι οποίες αναδεικνύουν τον κοινωνικό χαρακτήρα του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Αν ληφθεί υπόψη το μοναδιαίο κόστος των αντίστοιχων παρεμβάσεων όπως αυτό προκύπτει από αντίστοιχες παρεμβάσεις της Τρίτης Προγραμματικής Παρέμβασης, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης, συμπεραίνει ότι η δημόσια δαπάνη που κατευθύνεται στην υλοποίηση των εν λόγω παρεμβάσεων είναι επαρκής.

Τέλος, το μερίδιο πόρων του Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 5, το οποίο ανέρχεται σε 377 εκατ. € κρίνεται επαρκές αν ληφθεί υπόψη το ίδιο το περιεχόμενο των Παρεμβάσεων του εν λόγω Άξονα. Καθώς η υλοποίηση του Άξονα συνδέεται κυρίως με λειτουργικές και επιχειρησιακές δαπάνες των ήδη υφιστάμενων δομών της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, με στόχο την εδραίωση της μεταρρύθμισης, φαίνεται ότι η δημόσια δαπάνη είναι επαρκής καθιστώντας εφικτή την υλοποίηση των στόχων του Άξονα.

2.6. Διατύπωση προτάσεων για την κοινωνικοοικονομική ανάλυση

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης, διαδραμάτισε ενεργό ρόλο κατά τη διάρκεια υλοποίησης της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης, τόσο μέσα από συμπληρωματικές αναλύσεις όσο και μέσα από τη διατύπωση ενός συνόλου προτάσεων.

Η συμβολή αυτή της εκ των προτέρων αξιολόγησης, έχει ήδη ενσωματωθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, περιλαμβάνοντας τα ακόλουθα σημεία:

- Διεξαγωγή συμπληρωματικής κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης στην κατεύθυνση του προσδιορισμού των βαθύτερων αιτιών της χαμηλής παραγωγής νέων θέσεων εργασίας.
- Προσδιορισμός της συνολικής μεταβολής της απασχόλησης στην Ελλάδα κατά τα τελευταία έτη και τη σχέση της με τις αντίρροπες τάσεις στην κοινωνική δομή και οργάνωση της εργασίας που διαμορφώθηκαν κατά την ίδια περίοδο.
- Προσδιορισμός των μεταβολών στην απασχόληση σε σχέση με το μέγεθος των επιχειρήσεων
- Διερεύνηση και ανάλυση της συνολικής σχέσης της απασχόλησης με τη μετανάστευση
- Εξαγωγή συμπερασμάτων στη βάση των παραπάνω μεταβλητών και της επίδρασης που ασκούν στην απασχόληση.
- Αναλυτική καταγραφή των αναγκών τις οποίες καλείται να καλύψει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.
- Προσδιορισμός επικαλύψεων μεταξύ των διαφορετικών Κατηγοριών Παρέμβασης.
- Συμβολή στην αναδιατύπωση και στον εμπλουτισμό της SWOT Ανάλυσης στη βάση των πορισμάτων της συμπληρωματικής κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης. Πρόκειται για «μια δεύτερη γνώμη» η οποία αποτέλεσε βάση προβληματισμού και συζήτησης, ώστε η SWOT να καταστεί περισσότερο τεκμηριώσιμη και πλήρης.

3. ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

3.1. Αιτιολόγηση της συνέπειας της στρατηγικής

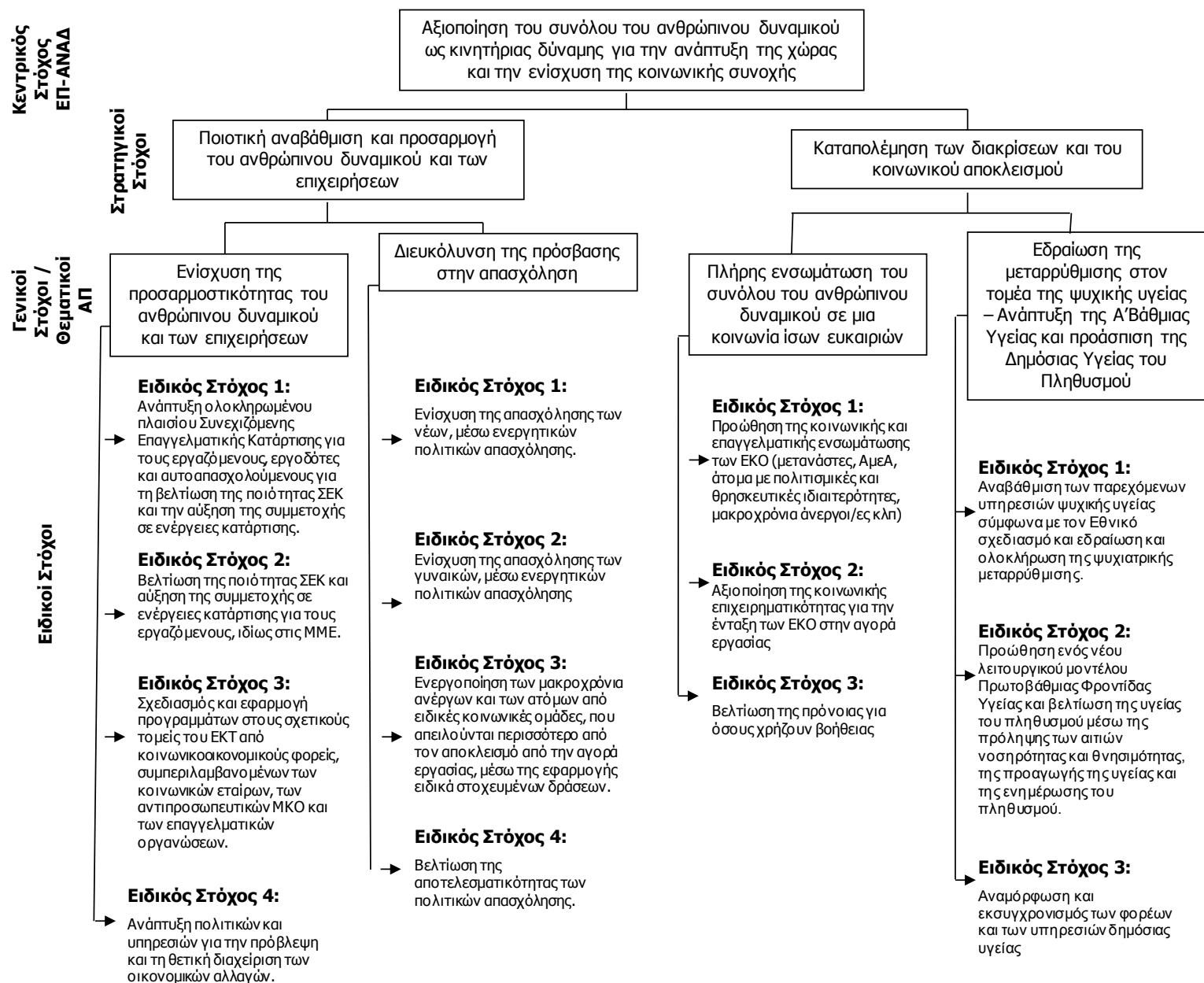
3.1.1. Ανάλυση της σχέσης και της αλληλοσυμπληρωματικότητας των προτεραιοτήτων

Η ανάλυση της σχέσης και της αλληλοσυμπληρωματικότητας των προτεραιοτήτων πραγματοποιείται στη βάση της συσχέτισης των Γενικών (Στρατηγικών) και Ειδικών (Κατά Άξονα Προτεραιότητας) στόχων του Προγράμματος με τις ανάγκες που έχουν αναδειχθεί από την κοινωνικοοικονομική ανάλυση καθώς και στη βάση της συσχέτισης των πορισμάτων της ανάλυσης SWOT με τις Δράσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

3.1.1.1. Ανάλυση της σχέσης των Γενικών Στόχων και Ειδικών Στόχων με τις Ανάγκες που αναδείχθηκαν από την κοινωνικοοικονομική ανάλυση.

Το στοχοδιάγραμμα του Επιχειρησιακού Προγράμματος περιλαμβάνει 4 Γενικούς Στόχους, εκ των οποίων οι δύο πρώτοι εξειδικεύονται σε 4 Ειδικούς Στόχους, ενώ ο δεύτερος και ο τρίτος εξειδικεύονται σε 3. Το στοχοδιάγραμμα αποτυπώνεται διαγραμματικά στη συνέχεια:

Διάγραμμα 1 Στοχοδιάγραμμα Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η ανάλυση του βαθμού στον οποίο οι Γενικοί και Ειδικοί Στόχοι που τίθενται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ανταποκρίνονται στις ιεραρχημένες ανάγκες, όπως αυτές αναδείχθηκαν από την κοινωνικοοικονομική ανάλυση, κατασκευάζεται μήτρα συσχέτισης των δύο παραμέτρων. Η σχετική μήτρα ακολουθεί:

		Γενικός Στόχος 1				Γενικός Στόχος 2				Γενικός Στόχος 3			Γενικός Στόχος 4			Οριζόντια Εμβέλεια
		Ειδικός Στόχος 1	Ειδικός Στόχος 2	Ειδικός Στόχος 3	Ειδικός Στόχος 4	Ειδικός Στόχος 1	Ειδικός Στόχος 2	Ειδικός Στόχος 3	Ειδικός Στόχος 4	Ειδικός Στόχος 1	Ειδικός Στόχος 2	Ειδικός Στόχος 3	Ειδικός Στόχος 1	Ειδικός Στόχος 2	Ειδικός Στόχος 3	
Ιεραρχημένη Ανάγκη 1	Αποτελεσματικές και ελκυστικές ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης μέσω του ολοκληρωμένου χαρακτήρα των παρεμβάσεων, επιδιώκοντας ταυτόχρονα την κινητοποίηση και ενεργό συμμετοχή του ανέργου.	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓						8
Ιεραρχημένη Ανάγκη 2	Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση των γυναικών, των νέων, των μακροχρόνια ανέργων και των ειδικών ομάδων του πληθυσμού (μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι και Δι.Ε.Α)	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓						7
Ιεραρχημένη Ανάγκη 3	Ενίσχυση και καλύτερη στόχευση των δράσεων ενθάρρυνσης της επαγγελματικής δραστηριότητας των γυναικών βάσει της εναρμόνισης οικογενειακής – επαγγελματικής ζωής και της αποδέσμευσής τους από τη φροντίδα παιδιών και εξαστούμενων ατόμων.			✓			✓									2
Ιεραρχημένη Ανάγκη 4	Βελτίωση, αναβάθμιση και μετατροπή των Κέντρων Προώθησης στην Απασχόληση (ΚΠΑ) σε ολοκληρωμένα κέντρα παροχής υπηρεσιών μιας στάσης (one-stop-shops).				✓			✓	✓							3
Ιεραρχημένη Ανάγκη 5	Συγκρότηση των αναγκαίων, ικανών και αποτελεσματικών συνεργιών και διασυνδέσεων των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ) με τις υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας, τους ελεγκτικούς φορείς της αγοράς εργασίας αλλά και προώθηση συνεργασιών με τις δομές και τους φορείς που συμμετέχουν στην προώθηση της απασχόλησης.	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓							7
Ιεραρχημένη Ανάγκη 6	Ανάπτυξη και εφαρμογή του Συστήματος Πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων, δεξιοτήτων και προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, βάσει της εκπόνησης των επαγγελματικών περιγραμμάτων.	✓	✓			✓	✓	✓								5
Ιεραρχημένη Ανάγκη 7	Δημιουργία ποιοτικότερων θέσεων εργασίας, ενδυνάμωση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού και καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						9
Ιεραρχημένη Ανάγκη 8	Ενίσχυση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων του Εργατικού Δυναμικού.	✓	✓			✓	✓	✓	✓							6

		Γενικός Στόχος 1				Γενικός Στόχος 2				Γενικός Στόχος 3			Γενικός Στόχος 4			Οριζόντια Εμβέλεια
		Ειδικός Στόχος 1	Ειδικός Στόχος 2	Ειδικός Στόχος 3	Ειδικός Στόχος 4	Ειδικός Στόχος 1	Ειδικός Στόχος 2	Ειδικός Στόχος 3	Ειδικός Στόχος 4	Ειδικός Στόχος 1	Ειδικός Στόχος 2	Ειδικός Στόχος 3	Ειδικός Στόχος 1	Ειδικός Στόχος 2	Ειδικός Στόχος 3	
Ιεραρχημένη Ανάγκη 9	Μετάβαση στην κοινωνία της γνώσης	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓						8
Ιεραρχημένη Ανάγκη 10	Υλοποίηση πολιτικών ενσωμάτωσης των μεταναστών στον κοινωνικό ιστό			✓	✓			✓		✓	✓	✓				6
Ιεραρχημένη Ανάγκη 11	Βελτίωση και επέκταση των δράσεων ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής			✓	✓					✓	✓	✓				5
Ιεραρχημένη Ανάγκη 12	Ενίσχυση των ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων και προώθηση της ενεργού συμμετοχής τους στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής (ενίσχυση των ικανοτήτων και των από κοινού δράσεων/capacity building and joint actions)			✓								✓	✓			3
Ιεραρχημένη Ανάγκη 13	Υψηλό κόστος και χαμηλή ανταγωνιστικότητα του συστήματος Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Υ&ΚΑ), εσωστρέφεια.												✓		✓	2
Ιεραρχημένη Ανάγκη 14	Κατακερματισμένη και ελλιπής Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας - Ανεπαρκές σύστημα πρόληψης και προστασίας της Δημόσιας Υγείας.												✓		✓	2
Ιεραρχημένη Ανάγκη 15	Ανάγκη ολοκλήρωσης της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης- Υψηλός αριθμός δομών κλειστής φροντίδας.												✓			1
Ιεραρχημένη Ανάγκη 16	Έλλειμμα συνέργιας μεταξύ Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΜΚΟ και ΟΤΑ.													✓	✓	2
Ιεραρχημένη Ανάγκη 17	Χαμηλή ενθάρρυνση καινοτομίας και έλλειψη συστημάτων αξιοποίησης αποτελεσμάτων έρευνας στον τομέα Υ&ΚΑ.													✓	✓	2
Ιεραρχημένη Ανάγκη 18	Υπέρβαση ανθρωπίνου δυναμικού σε ορισμένες ειδικότητες και περιοχές του τομέα Υ&ΚΑ.													✓		1
	Καθετη Εμβέλεια	7	7	7	6	7	8	9	6	6	3	3	3	3	4	

Ως αρχική **γενική παρατήρηση, αναφέρεται ότι παρατηρείται αυξημένη οριζόντια συνάφεια της στοχοθεσίας του Προγράμματος με τις ιεραρχημένες ανάγκες**, όπως αυτές προέκυψαν από την αποτύπωση της υφιστάμενης κοινωνικοοικονομικής κατάστασης. Ως δεύτερη παρατήρηση, αναφέρεται ότι το πρόγραμμα παρουσιάζει μια ισορροπία μεταξύ των οριζόντιων στόχων που απαντώνται σε περισσότερες της μίας ανάγκες και των εξειδικευμένων στόχων που επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση μίας μόνο ιεραρχημένης ανάγκης.

Πράγματι, από τα στοιχεία της Μήτρας Συσχέτισης, φαίνεται ότι οι δύο πρώτες κατά σειρά ιεράρχησης ανάγκες της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, απαντώνται σε ένα πλήθος ειδικών στόχων αφού οι ιεραρχημένες ανάγκες 1 και 2 απαντώνται οριζόντια σε 8 και 7 ειδικούς στόχους αντίστοιχα. Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται ότι η Ανάγκη 1 διαπνέει το σύνολο των Ειδικών Στόχων του Γενικού Στόχου 2 (Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση – Προώθηση της ισότητας των φύλων και των ευκαιριών), ενώ διαπνέει του 3 από τους 4 Ειδικούς στόχους του Γενικού Στόχου 1 (*Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού*) και διαπνέει έναν από τους 3 Ειδικούς Στόχους του Ειδικού Στόχου 3 (*Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών*). Αντίστοιχα η Ανάγκη 2 διαπνέει 3 από τους 4 Ειδικούς στόχους τόσο του Γενικού Στόχου 1 όσο και του 2, ενώ διαπνέει και έναν Ειδικό Στόχο του Γενικού Στόχου 3.

Από την άλλη, οι ιεραρχημένες ανάγκες 3 και 4 αντιμετωπίζονται περισσότερο στοχευμένα, μέσα από τους ειδικούς στόχους 2 και 3. Ειδικότερα, η ανάγκη 3 αντιμετωπίζεται με τον Ειδικό Στόχο 3 του Γενικού Στόχου 1 και τον Ειδικό Στόχο 2 του Γενικού Στόχου 2. Αντίστοιχα, οι ιεραρχημένες ανάγκες 5 έως 11, έχουν έντονη οριζόντια εμβέλεια στη στοχοθεσία του Προγράμματος, σε επίπεδο Ειδικών Στόχων, αφού:

- Μία από τις διαπιστωμένες ανάγκες συσχετίζεται σε εννέα από τους Ειδικούς Στόχους που έχουν τεθεί.
- Μία από τις διαπιστωμένες ανάγκες συσχετίζεται σε οκτώ από τους Ειδικούς Στόχους που έχουν τεθεί.
- Μία από τις διαπιστωμένες ανάγκες συσχετίζεται σε επτά από τους Ειδικούς Στόχους που έχουν τεθεί.
- Δύο από τις διαπιστωμένες ανάγκες συσχετίζονται σε έξι από τους Ειδικούς Στόχους που έχουν τεθεί.
- Δύο από τις διαπιστωμένες ανάγκες συσχετίζονται σε πέντε από τους Ειδικούς Στόχους που έχουν τεθεί.

Επιπρόσθετα, η ιεραρχημένη ανάγκη 12 συσχετίζεται σε τρεις από τους Ειδικούς Στόχους που έχουν τεθεί. Οι υπόλοιπες έξι ανάγκες είναι περισσότερο στοχευμένες αφού αφορούν στον άξονα Υγεία – Πρόνοια και συσχετίζονται με έναν ή δύο από τους Γενικούς Στόχους που έχουν τεθεί.

3.1.1.2. Ανάλυση της σχέσης των Δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τα πορίσματα της ανάλυσης SWOT.

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης, στην κατεύθυνση της αξιολόγησης της συνέπειας της στρατηγικής, όσον αφορά την ανάλυση της σχέσης και της συμπληρωματικότητας των προτεραιοτήτων, θεωρεί χρήσιμη τη διερεύνηση της οριζόντιας και κάθετης εμβέλειας που παρουσιάζουν οι Δράσεις του επιχειρησιακού σχεδίου με τα ευρήματα της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης.

Η επιλογή της ανάδειξης συνάφειας με τη SWOT Ανάλυση σε επίπεδο Κατηγορίας Παρέμβασης είναι συνειδητή και πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη ότι το επίπεδο Κατηγορίας Παρέμβασης είναι ένα ικανοποιητικό και αντιπροσωπευτικό επίπεδο προσδιορισμού των προτεραιοτήτων σε Προγραμματικό Επίπεδο κατά την τρέχουσα παρούσα περίοδο.

Η εν λόγω προσέγγιση συμβάλλει στην ανάδειξη του βαθμού στον οποίο το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα:

- Αξιοποιεί τα πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος στην κατεύθυνση της υλοποίησης της στρατηγικής
- Επιδιώκει την άρση των μειονεκτημάτων και των αδυναμιών, μέσα από συγκροτημένες παρεμβάσεις.

Οι μήτρες συσχέτισης της SWOT με τις Κατηγορίες Παρέμβασης των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, συνειδητά δεν περιλαμβάνουν τον Άξονα Προτεραιότητας 1 *Συστημικές Παρεμβάσεις*, καθώς αυτός ενσωματώνει παρεμβάσεις οριζόντιου χαρακτήρα που αποσκοπούν στην ευρύτερη υποστήριξη της επιτυχούς υλοποίησης του περιεχομένου των Παρεμβάσεων των υπόλοιπων Αξόνων Προτεραιότητας. Στη βάση αυτή, υιοθετείται η προσέγγιση ότι οι συστημικές παρεμβάσεις έρχονται να υποστηρίξουν οριζόντια τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας 2, 3, 4 και για το λόγο αυτό δεν θα πρέπει να συσχετίζονται ευθέως με τη SWOT Ανάλυση του Προγράμματος, όπως αυτή απορρέει από την ανάλυση της υφιστάμενης κοινωνικοοικονομικής κατάστασης. Η παραδοχή αυτή, σε καμία περίπτωση δεν αναιρεί την κρισιμότητα της εφαρμογής των συστημικών παρεμβάσεων, αντίθετα την εντείνουν περισσότερο αφού η επιτυχής εφαρμογή τους συνδέεται με τη συνολική αντιμετώπιση των μειονεκτημάτων και των απειλών και την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων και των ευκαιριών της SWOT.

Στη λογική αυτή, στη συνέχεια αποτυπώνονται οι σχετικές μήτρες συνάφειας:

	ΑΞΟΝΑΣ 2				ΑΞΟΝΑΣ 3		ΑΞΟΝΑΣ 4			ΑΞΟΝΑΣ 5			Οριζόντια Εμβέλεια	12
	Κατηγ. Παρέμφ. 2.1	Κατηγ. Παρέμφ. 2.2	Κατηγ. Παρέμφ. 2.3	Κατηγ. Παρέμφ. 2.4	Κατηγ. Παρέμφ. 3.1	Κατηγ. Παρέμφ. 3.2	Κατηγ. Παρέμφ. 4.1	Κατηγ. Παρέμφ. 4.2	Κατηγ. Παρέμφ. 4.3	Κατηγ. Παρέμφ. 5.1	Κατηγ. Παρέμφ. 5.2	Κατηγ. Παρέμφ. 5.3		
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ														
P11	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						7	58%
P12		✓	✓	✓		✓	✓		✓				6	50%
P13	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓				8	67%
P14	✓	✓	✓		✓		✓						5	42%
P15	✓	✓	✓	✓	✓	✓							6	50%
P16	✓	✓	✓		✓		✓						5	42%
P17		✓				✓	✓		✓				4	33%
P18	✓												1	8%
P19			✓	✓	✓	✓							4	33%
P110	✓	✓	✓										3	25%
P111									✓	✓		✓	3	25%
P112										✓		✓	2	17%
P113										✓			1	8%
P114										✓			1	8%
P115												✓	1	8%
P116											✓	✓	2	17%
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ														
E1	✓	✓	✓		✓	✓	✓						6	50%
E2	✓	✓	✓		✓	✓	✓						6	50%
E3	✓	✓	✓		✓	✓	✓						6	50%
E4		✓	✓		✓		✓						4	33%
E5	✓	✓	✓		✓	✓	✓						6	50%
E6	✓	✓	✓		✓								4	33%
E7	✓		✓		✓								3	25%
E8				✓			✓		✓		✓		4	33%
E9			✓	✓		✓			✓				4	33%
E10							✓	✓					3	
E11	✓	✓					✓	✓	✓				5	
E12										✓	✓		2	17%
E13												✓	1	
E14												✓	1	8%
Κόσθη Εμβέλεια														
	29	48%	52%	55%	24%	45%	38%	48%	7%	28%	17%	10%	21%	

ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ- ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013

	ΑΕΟΝΑΣ 2				ΑΕΟΝΑΣ 3		ΑΕΟΝΑΣ 4			ΑΕΟΝΑΣ 5			Ορίζοντα Εμβέλεια	12	
	Κατ.γ. Παρέμβ. 2.1	Κατ.γ. Παρέμβ. 2.2	Κατ.γ. Παρέμβ. 2.3	Κατ.γ. Παρέμβ. 2.4	Κατ.γ. Παρέμβ. 3.1	Κατ.γ. Παρέμβ. 3.2	Κατ.γ. Παρέμβ. 4.1	Κατ.γ. Παρέμβ. 4.2	Κατ.γ. Παρέμβ. 4.3	Κατ.γ. Παρέμβ. 5.1	Κατ.γ. Παρέμβ. 5.2	Κατ.γ. Παρέμβ. 5.3			
ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ															
M1	Απουσία ολοκληρωμένου μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης των τάσεων στην αγορά εργασίας	✓	✓	✓	✓									4	33%
M2	Μη ολοκληρωμένος χαρακτήρας κατάρτισης και χωρίς επαρκή στόχευση	✓	✓	✓	✓	✓	✓							6	50%
M3	Έλλειψη αποτελεσματικού πλαισίου σχεδιασμού και ελέγχου των δράσεων ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης καθώς και αδυναμία παρακολούθησης της προστιθέμενης αξίας αυτών	✓	✓	✓		✓	✓							5	42%
M4	Περιορισμένη αποτελεσματικότητα του πλαισίου υποστήριξης της πρόσβασης στην απασχόληση για μεγάλες ομάδες πληθυσμού, όπως οι γυναίκες, οι νέοι και οι ειδικές ομάδες πληθυσμού	✓	✓		✓	✓	✓		✓					6	50%
M5	Χαμηλή κινητικότητα και συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.	✓	✓	✓	✓				✓					5	42%
M6	Χαμηλή γεωγραφική κινητικότητα του εργατικού δυναμικού	✓	✓	✓										3	25%
M7	Απώλεια θέσεων εργασίας λόγω της αναδιάρθρωσης του παραγωγικού τομέα		✓					✓						2	17%
M8	Έλλιπής αξιοποίηση δυνατοτήτων νέων, περισσότερο ευέλικτων, μορφών εργασίας.						✓	✓	✓					3	25%
M9	Υψηλό ποσοστό μακροχρόνια ανέργων.							✓	✓					1	8%
M10	Κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού						✓	✓	✓					2	17%
M11	Αδήλωτη εργασία		✓					✓						2	17%
M12	Πολύ χαμηλό ποσοστό συμμετοχής στα προγράμματα κατάρτισης και δια βίου μάθησης	✓	✓	✓		✓		✓						5	42%
M13	Έλλιπης εκπαίδευση σε ζητήματα ποιότητας υπηρεσιών	✓		✓		✓								3	25%
M14	Έλλειψη νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού και επαγγελματιών ψυχικής υγείας	✓				✓				✓		✓		4	33%
M15	Έλλειψη προσωπικού εξειδικευμένου στην παροχή υπηρεσιών ανοικτής φροντίδας και στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων ευπαθών ομάδων	✓				✓		✓	✓	✓		✓		6	50%
M16	Υστέρηση στη δημιουργία απαρτιωμένου δικτύου κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας									✓				1	8%
M17	Περιορισμένος πληθυσμός επωφελομένων από τις δράσεις αποϊδρωματισμού											✓		1	8%
M18	Συνολικά πολύ χαμηλή παραγωγικότητα και αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης των πόρων.				✓			✓		✓		✓		4	33%
M19	Ανεπαρκές σύστημα και υποδομές πρόληψης και προστασίας της δημόσιας υγείας, επίβλεψης της αγοράς παραγωγής ιατροβιολογικού εξοπλισμού κλπ											✓		1	8%
M20	Έλλειψη επιδημιολογικών μελετών. Μη ύπαρξη συστήματος ενημέρωσης αναθεωρούμενου Χάρτη Υγείας.											✓		1	8%
M21	Έλλειψη τεχνικών διαχείρισης των σχέσεων μεταξύ δημόσιων και εθελοντικών φορέων παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας				✓							✓		2	17%
M22	Έλλειψη ιατρών γενικής ιατρικής και ειδικοτήτων σχετικών με την πρόωξη της πρόληψης και της κατ' οίκον παροχής πρωτοβάθμιας φροντίδας Έλλειψη νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού.											✓		1	8%
ΑΠΕΙΛΕΣ															
A1	Εκτιμώμενη δυσκολία διασφάλισης της βιωσιμότητας, διατηρησιμότητας και συνέχειας των παρεμβάσεων ΕΚΤ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					8	67%
A2	Μη έγκαιρη προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς	✓		✓		✓		✓						4	33%
A3	Αδυναμία αποτελεσματικής διασύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας	✓		✓		✓								3	25%
A4	Συνέχιση και ενδυνάμωση των διαρθρωτικών μεταβολών της οικονομίας και δημιουργία θυλάκων ανεργίας	✓	✓		✓	✓		✓		✓				6	50%
A5	Η μετάβαση στην κοινωνία της γνώσης βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια θέσεων εργασίας	✓	✓		✓			✓		✓				5	42%
A6	Ενίσχυση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων	✓	✓		✓	✓		✓		✓				6	50%
A7	Αδυναμία αποτελεσματικής υλοποίησης ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε περιφερειακό επίπεδο	✓		✓	✓	✓				✓				5	42%
A8	Δημογραφικές ανακατατάξεις - γήρανση του πληθυσμού, μετακίνηση πληθυσμών - παράνομη μετανάστευση & trafficking, κοινωνικές μεταβολές κι εμφάνιση νέων ομάδων χρηστών , κοινωνικές αντιδράσεις-					✓				✓		✓		3	25%
A9	Δυσκολία στην διασφάλιση της συνέχειας και τη διατηρησιμότητα των μεγάλης κλίμακας παρεμβάσεων στον τομέα της ψυχικής υγείας				✓					✓	✓			3	25%
A10	Αδυναμία επίτευξης επιχειρησιακής ετοιμότητας για την υλοποίηση των παρεμβάσεων αποϊδρωματισμού										✓	✓		2	17%
A11	Επιδημιολογικές μεταβολές - Αναδυόμενα λοιμώδη νοσήματα σε παγκόσμιο επίπεδο και εμφάνιση κινδύνων που δε γνωρίζουν σύνορα (SARS, Bird Flu), αύξηση νευροψυχιατρικών νοσημάτων και εμφάνιση νέων.											✓		1	8%
A12	Υποβάθμιση περιβάλλοντος με επιπτώσεις στην υγεία του πληθυσμού									✓		✓		2	17%
Κάθετη Εμβέλεια		17	13	11	12	14	6	14	3	7	5	3	11		
		34	50%	38%	32%	35%		41%	18%	41%	9%	21%	15%	9%	32%

Στη βάση των δύο μητρών συνάφειας που αποτυπώθηκαν παραπάνω, στη συνέχεια πραγματοποιείται σύνοψη αποτελεσμάτων για κάθε μία από τις μήτρες αυτές:

Πίνακας 1 Σύνοψη Αποτελεσμάτων Μήτρας Πλεονεκτημάτων / Ευκαιριών

Κάθετη Εμβέλεια		Οριζόντια Εμβέλεια	
Πλήθος Πλεονεκτημάτων / Ευκαιριών	Κατηγορίες Παρέμβασης	Κατηγορίες Παρέμβασης	Πλεονεκτήματα / Ευκαιρίες
1 – 5	3	1 – 3	13
6 – 10	3	4 – 6	15
11 – 16	5	7 – 10	2

Τα συμπεράσματα από τον προσδιορισμό της Μήτρας Πλεονεκτημάτων και Ευκαιριών, αναδεικνύουν τη σχετικά **μεγάλη κάθετη και οριζόντια εμβέλειά** τους στον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό, η οποία μάλιστα εκφράζεται στο χαμηλότερο επίπεδο ανάλυσης, αυτό της Κατηγορίας Παρέμβασης. Το γεγονός αυτό αναδεικνύει σε σημαντικό βαθμό το εύρος στο οποίο το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ενσωματώνει τα πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες που προσδιορίστηκαν κατά τη διάρκεια της Κοινωνικοοικονομικής Ανάλυσης.

Ειδικότερα, όσον αφορά την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων και ευκαιριών που ανέδειξε η κοινωνικοοικονομική ανάλυση:

- Όλες οι κατηγορίες παρέμβασης απαντούν σε τουλάχιστον ένα από τα πλεονεκτήματα / ευκαιρίες που προσδιορίστηκαν
- Πέντε από τις κατηγορίες παρέμβασης παρουσιάζουν πολύ υψηλό βαθμό ενσωμάτωσης πλεονεκτημάτων και ευκαιριών καθώς απαντούν σε ένα εύρος από έντεκα έως δεκαέξι από τα πλεονεκτήματα / ευκαιρίες που προσδιορίστηκαν.
- Τρεις από τις κατηγορίες παρέμβασης παρουσιάζουν υψηλό βαθμό ενσωμάτωσης των πλεονεκτημάτων και ευκαιριών, καθώς απαντούν σε ένα εύρος από έξι έως δέκα από τα πλεονεκτήματα / ευκαιρίες που προσδιορίστηκαν.
- Τρεις από τις κατηγορίες παρέμβασης είναι περισσότερο στοχευμένες καθώς απαντούν σε ένα εύρος από μία έως πέντε από τα πλεονεκτήματα / ευκαιρίες που προσδιορίστηκαν.

Από την άλλη πλευρά, όσον αφορά την έκταση στην οποία ενσωματώνονται τα πλεονεκτήματα και οι ευκαιρίες στο σχεδιασμό (οριζόντια εμβέλεια), προκύπτει ότι:

- Στο σύνολό τους τα πλεονεκτήματα / ευκαιρίες που προσδιορίστηκαν κατά την κοινωνικοοικονομική ανάλυση, εμπεριέχονται σε τουλάχιστον μία από τις κατηγορίες παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- Δύο από τα πλεονεκτήματα/ ευκαιρίες που προσδιορίστηκαν κατά την κοινωνικοοικονομική ανάλυση, ενσωματώνονται σε μεγάλο μέρος των κατηγοριών παρέμβασης το Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς ενσωματώνονται σε ένα εύρος από επτά μέχρι δέκα Δράσεις.
- Δεκαπέντε από τα πλεονεκτήματα/ ευκαιρίες που προσδιορίστηκαν κατά την κοινωνικοοικονομική ανάλυση, ενσωματώνονται σε σημαντικό μέρος των κατηγοριών παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς ενσωματώνονται σε ένα εύρος από τέσσερις μέχρι έξι Δράσεις.
- Δεκατρία από τα πλεονεκτήματα/ ευκαιρίες που προσδιορίστηκαν κατά την κοινωνικοοικονομική ανάλυση, ενσωματώνονται κατ' ελάχιστο σε ένα εύρος από μία μέχρι τρεις κατηγορίες παρέμβασης.

Ως εκ τούτου, καθίσταται σαφές ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού βρίσκεται σε ευθεία συνάρτηση με τα πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες, όπως αυτές προσδιορίστηκαν από την κοινωνικοοικονομική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε. Το στοιχείο αυτό προσδιορίζει τον υψηλό βαθμό συνοχής του σχεδιασμού και των παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτόν, σε σχέση με τα πορίσματα της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης στα οποία βασίζεται ο προσδιορισμός της Στρατηγικής, των Αξόνων Προτεραιότητας και των Δράσεων του Σχεδιασμού.

Πίνακας 2 Σύνοψη Αποτελεσμάτων Μήτρας Μειονεκτημάτων / Απειλών

Κάθετη Εμβέλεια		Οριζόντια Εμβέλεια	
Πλήθος Μειονεκτημάτων / Απειλών	Κατηγορίες Παρέμβασης	Κατηγορίες Παρέμβασης	Μειονεκτήματα / Απειλές
1 – 6	4	1 – 3	19
7 – 13	5	4 – 6	14
14 – 19	3	7 – 10	1

Όσον αφορά την αντιμετώπιση των μειονεκτημάτων και την άρση των απειλών, όπως αυτά προσδιορίστηκαν κατά την κοινωνικοοικονομική ανάλυση, από τη σχετική μήτρα συνέφειας φαίνεται ότι μέσα από τις κατηγορίες παρέμβασης, ο επιχειρησιακός σχεδιασμός επιδιώκει να απαντήσει συνολικά.

Ειδικότερα, όσον αφορά την **κάθετη εμβέλεια** αντιμετώπισης των μειονεκτημάτων και απειλών φαίνεται ότι:

- Όλες οι κατηγορίες παρέμβασης απαντούν σε τουλάχιστον ένα από τα μειονεκτήματα / απειλές που προσδιορίστηκαν

- Τρεις από τις κατηγορίες παρέμβασης παρουσιάζουν πολύ υψηλό βαθμό ενσωμάτωσης μειονεκτημάτων / απειλών καθώς απαντούν σε ένα εύρος από δεκατέσσερα έως δεκαεννέα από τα μειονεκτήματα / απειλές που προσδιορίστηκαν.
- Πέντε από τις κατηγορίες παρέμβασης παρουσιάζουν πολύ υψηλό βαθμό ενσωμάτωσης μειονεκτημάτων / απειλών καθώς απαντούν σε ένα εύρος από επτά έως δεκατρία από τα μειονεκτήματα / απειλές που προσδιορίστηκαν.
- Τέσσερις από τις κατηγορίες παρέμβασης απαντούν σε λιγότερα από έξι μειονεκτήματα / απειλές, αποτελώντας στην ουσία ένα σύνολο από στοχευμένες παρεμβάσεις σε εξειδικευμένες αδυναμίες που εντόπισε η κοινωνικοοικονομική ανάλυση.

Από την άλλη, όσον αφορά την οριζόντια εμβέλεια φαίνεται ότι σημαντικός αριθμός κατηγοριών παρέμβασης ανταποκρίνεται συνολικά στην αντιμετώπιση των μειονεκτημάτων και στην άρση των αδυναμιών που εντόπισε η κοινωνικοοικονομική ανάλυση, καθώς:

- Στο σύνολό τους τα μειονεκτήματα / απειλές που προσδιορίστηκαν κατά την κοινωνικοοικονομική ανάλυση εμπεριέχονται σε τουλάχιστον μία από τις κατηγορίες παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- Δεκαεννέα από τα μειονεκτήματα / απειλές που προσδιορίστηκαν κατά την κοινωνικοοικονομική ανάλυση ενσωματώνονται σε μεγάλο μέρος των κατηγοριών παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς ενσωματώνονται σε ένα εύρος από επτά μέχρι δέκα κατηγορίες παρέμβασης.
- Δεκατέσσερα από τα μειονεκτήματα / απειλές που προσδιορίστηκαν κατά την κοινωνικοοικονομική ανάλυση, ενσωματώνονται σε σημαντικό μέρος των κατηγοριών παρέμβασης το Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς ενσωματώνονται σε ένα εύρος από τέσσερις μέχρι έξι κατηγορίες παρέμβασης.
- Ένα από τα μειονεκτήματα / απειλές που προσδιορίστηκαν κατά την κοινωνικοοικονομική ανάλυση ενσωματώνονται κατ' ελάχιστο σε ένα εύρος από μία μέχρι τρεις κατηγορίες παρέμβασης.

Η παραπάνω αναλογική συσχέτιση συναφών Κατηγοριών Παρέμβασης με τα Πλεονεκτήματα / Ευκαιρίες και τα Μειονεκτήματα / Απειλές δείχνει ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στη μέγιστη αξιοποίηση των πρώτων και στην επιτυχή αντιμετώπιση και άρση των δευτέρων.

3.2. Εκτίμηση κινδύνων / Δυσχερειών

Στόχος της ενότητας είναι να συμβάλλει στην αναγνώριση, στην καταγραφή, στην αξιολόγηση και στη διαχείριση (αποδοτικά και αποτελεσματικά) των κυριότερων κινδύνων / δυσχερειών που συνδέονται με την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.

Στη βάση αυτή, πραγματοποιείται:

- Σε ένα πρώτο επίπεδο, η ανάδειξη πιθανών κινδύνων / δυσχερειών, μέσα από την αποτύπωση των κυριότερων παραμέτρων που δείχνουν να επηρεάζουν την επιτυχή υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδιασμού.
- Σε ένα δεύτερο επίπεδο η αξιολόγηση των κινδύνων / δυσχερειών όσον αφορά την πιθανότητα να εκδηλωθούν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του σχεδιασμού και των επιπτώσεων που αναμένεται να επιφέρουν.
- Σε ένα τρίτο επίπεδο, οι κίνδυνοι αυτοί τίθενται σε ένα πλαίσιο διαχείρισης, με στόχο την ελαχιστοποίησή τους.

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης με τη μεθοδολογία αυτή, συμβάλλει στην έγκαιρη κατανόηση των κινδύνων που συνδέονται με τον προγραμματισμό και προσφέρει ένα ασφαλές πλαίσιο παρακολούθησης και υπέρβασής τους.

3.2.1. Ανάδειξη πιθανών κινδύνων / δυσχερειών κατά την υλοποίηση των στρατηγικών και των προτεραιοτήτων που επελέγησαν

Η εφαρμογή της στρατηγικής στον τομέα του Ανθρώπινου Δυναμικού χαρακτηρίζεται από έναν αριθμό σημαντικών νέων και καινοτόμων πρωτοβουλιών. Για το λόγο αυτό και για την επιτυχία της εφαρμογής της νέας στρατηγικής, θα πρέπει να αναγνωριστούν πιθανοί κίνδυνοι που συνδέονται με την υλοποίηση των δράσεων, ώστε έγκαιρα να επικεντρωθεί η προσοχή στην αντιμετώπισή τους.

Στην κατεύθυνση αυτή, **μια πρώτη παράμετρος** που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι η επιτυχής εφαρμογή της στρατηγικής συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με την έγκαιρη ολοκλήρωση και επιχειρησιακή ενσωμάτωση ενός συνόλου από οριζόντιες υποστηρικτικές της στρατηγικής παρεμβάσεις. **Πρόκειται κυρίως για τις Συστημικές Παρεμβάσεις**, όπως αυτές προσδιορίζονται με σαφήνεια και περιεκτικότητα στον Άξονα Προτεραιότητας 1 του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Η έγκαιρη και εντός χρονοδιαγράμματος υλοποίηση των συστημικών παρεμβάσεων αποτελεί βασική παράμετρο για την επιτυχή υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδιασμού, όπως αυτός προδιαγράφεται στους Άξονες Προτεραιότητας 2 έως 4, αφού υφίστανται παρεμβάσεις –κυρίως συστημικού χαρακτήρα- των οποίων το

χρονοδιάγραμμα υλοποίησης είναι μικρότερο των 12 μηνών και εμφανίζουν σημαντικές συνέργειες με πλήθος κατηγοριών παρέμβασης και δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της *ανάπτυξης και λειτουργίας «Διαδικτυακής Πύλης» Σύζευξης Προσφοράς – Ζήτησης Εργασίας*, συστημική παρέμβαση η οποία θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο ένα έτος μετά την έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η αναγκαιότητα τήρησης του χρονοδιαγράμματος, είναι έκδηλη αφού η ολοκλήρωση της παρέμβασης συνδέεται άμεσα με τις πιστοποιήσεις φορέων οι οποίες θα πρέπει να ξεκινήσουν από το τέλος Ιουλίου 2008.

Επιπρόσθετα, αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη και λειτουργία ενιαίας μεθοδολογικής, οργανωτικής και διοικητικής πλατφόρμας με τη μορφή **Ολοκληρωμένου Συστήματος Έρευνας Αναγκών Αγοράς Εργασίας**, σε εθνικό, περιφερειακό επίπεδο με αξιοποίηση των δυνατοτήτων των υφιστάμενων φορέων & δομών (ΣΕΠΕ, ΟΑΕΔ, ΠΑΕΠ, ΕΚΕΠΙΣ, ΕΣΥΕ, Παρατηρητήριο ΚτΠ, Τουρισμού, ΜΜΕ κλπ) για την έγκαιρη διάγνωση των προβλημάτων στις αγορές εργασίας, σε συνεργασία με εκπροσώπους των τοπικών κοινωνιών.

Η έγκαιρη ολοκλήρωση της πλατφόρμας Έρευνας Αναγκών Εργασίας σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, συνδέεται με την παροχή αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, όπως επίσης και με τη δυνατότητα σύζευξης της προσφοράς με τη ζήτηση της εργασίας. Ταυτόχρονα, λαμβάνοντας υπόψη ότι η πλήρης επιχειρησιακή αξιοποίηση του ΕΣΣΕΕΚΑ θα υποστηρίξει παρεμβάσεις και πρωτοβουλίες σε όλη την έκταση του επιχειρησιακού προγράμματος, με προφανή περιφερειακή διάσταση, γίνεται αντιληπτή η διασύνδεση της εφαρμογής του με την υλοποίηση των ενεργητικών πολιτικών για την απασχόληση, όπου κατευθύνεται μεγάλο μέρος του προϋπολογισμού.

Εξάλλου, η επιτυχής επιχειρησιακή αξιοποίηση του ΕΣΣΕΕΚΑ, περιλαμβάνει τον αποτελεσματικό συντονισμό ενός σημαντικού αριθμού φορέων και δομών, όπως ενδεικτικά αναφέρονται τα ΟΑΕΔ, ΠΑΕΠ, ΕΚΕΠΙΣ, ΕΣΥΕ, Παρατηρητήριο ΚτΠ, Τουρισμού, ΜΜΕ, τα Επιμελητήρια κλπ. Πρόκειται για δομές και φορείς ιδιαίτερα σημαντικούς και πολύπλοκους, που επιπρόσθετα διακρίνονται από μια ιδιαίτερη κουλτούρα η οποία έχει αναπτυχθεί μέσα από μια διαλεκτική διαδικασία δραστηριοποίησής τους, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που αναλαμβάνει ο καθένας. Ως εκ τούτου, η επιτυχής συνεργασία των φορέων, η οποία σημειώνεται ότι είναι απολύτως απαραίτητη, στην κατεύθυνση της επιτυχούς υλοποίησης του σχεδιασμού είναι μια παράμετρος η οποία θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ήδη από τα αρχικά στάδια υλοποίησης των δράσεων.

Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, ο ρόλος των Ανωνύμων Εταιρειών *Παρατηρητήριο Απασχόλησης (ΠΑΕΠ Α.Ε.) και Επαγγελματική Κατάρτιση (ΕΚ Α.Ε.)* αναβαθμίζεται σημαντικά. Παύουν δε, να είναι εποπτευόμενες θυγατρικές εταιρείες του ΟΑΕΔ, αλλά περιέρχονται –με νομική μορφή που απομένει να καθορισθεί- υπό την άμεση εποπτεία του ΥΠΑΚΠ. Η έγκαιρη και άμεση ολοκλήρωση των διαδικασιών μετάβασης από το ένα επιχειρησιακό περιβάλλον στο νέο, αναμένεται να οδηγήσει στην άμεση ενίσχυση της επιχειρησιακής ετοιμότητας των δύο ανώνυμων εταιρειών, στοιχείο που αναμένεται να ωφελήσει πολλαπλασιαστικά την επιτυχή υλοποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού.

Ως εκ τούτου, **αναδεικνύεται ότι η επιτυχής εφαρμογή της στρατηγικής του Επιχειρησιακού Σχεδίου, αρχικά συνδέεται με την άμεση και όσο το δυνατόν περισσότερο συντονισμένη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων, στην κατεύθυνση της πλήρους επιχειρησιακής αξιοποίησης των υποσυστημάτων του ΕΣΣΕΕΚΑ.** Για το λόγο αυτό, προτείνεται κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής σημαντικό μέρος της προσπάθειας να εστιαστεί στη συστηματική υποστήριξη της διαδικασίας ανάπτυξης κατάλληλων μεθόδων, εργαλείων και υπηρεσιών που θα υποστηρίζουν την έρευνα των αναγκών στην αγορά εργασίας και ανάπτυξη συστημάτων πρόβλεψης των αλλαγών που επέρχονται στις τοπικές αγορές εργασίας.

Συνδυάζοντας τα παραπάνω, προκύπτει ότι **στην κατεύθυνση της διασφάλισης της επιτυχούς υλοποίησης των συστημικών παρεμβάσεων σημαντική είναι η προοπτική της συγκρότησης δομής για το σχεδιασμό, την οργάνωση και την παρακολούθηση της εφαρμογής και αξιολόγησής τους.** Πρόκειται για δομή που θα συγκροτηθεί στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών και άλλων Πόρων, με ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομίας & Οικονομικών και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Μια δεύτερη παράμετρος που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη για την επιτυχή εφαρμογή του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού, αφορά στο ρόλο και στη διαδικασία εμπλοκής των επιχειρήσεων και ευρύτερα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στην υλοποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού. Η εμπειρία από την εφαρμογή δράσεων στο πλαίσιο της Γ΄ Προγραμματικής Περιόδου, δείχνει ότι οι επιχειρήσεις δύσκολα εμπλέκονται σε δράσεις, όταν για το σκοπό αυτό καλούνται να συμβάλλουν και οικονομικά. Η διαπίστωση αυτή, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη τόσο κατά τη διαδικασία ωρίμανσης της Κατηγορίας Παρέμβασης 2 του Άξονα Προτεραιότητας 2 που αφορά στη βελτίωση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων όσο και κατά την ωρίμανση της διαδικασίας μόχλευσης ιδιωτικών κεφαλαίων.

Όσον αφορά τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, ενδιαφέρον έχει το άνοιγμα σε όλους τους πιστοποιημένους φορείς, οι οποίοι θα προέρχονται τόσο από το δημόσιο τομέα της οικονομίας όσο και από τον ιδιωτικό, καθώς και από την τοπική αυτοδιοίκηση, την τριτοβάθμια εκπαίδευση, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και άλλους σχετικούς φορείς. Πρόκειται για ένα σημαντικό βήμα που όμως απαιτεί έγκαιρη και άμεση συγκρότηση του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου που θα επιτρέψει την επιτυχή και **έγκαιρη** υλοποίηση του σχεδιασμού, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη ο εμπροσθοβαρής χαρακτήρας του προγράμματος.

Μια τρίτη παράμετρος που θεωρείται ότι θα επηρεάσει την επιτυχημένη εφαρμογή της στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος συνδέεται με τον ενεργό ρόλο και με τις ευθύνες που ζητείται να αναλάβουν οι κοινωνικοί εταίροι. Η διαπίστωση περιλαμβάνει κυρίως τις Δράσεις του Άξονα 4, χωρίς ωστόσο να παραγνωρίζεται ο πολλαπλός ρόλος των κοινωνικών εταίρων στην επιτυχή υλοποίηση των global grants καθώς και σε σημαντικό αριθμό παρεμβάσεων του Άξονα 3. Ως εκ τούτου, καθίσταται σαφής η οριζόντια εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων σε σημαντικό αριθμό δράσεων του Επιχειρησιακού Σχεδίου, γεγονός που αναδεικνύει την έντονη απαίτηση για μια ώριμη και ικανή κοινωνία των πολιτών, με πιστοποιημένους μηχανισμούς διαβούλευσης και διαχείρισης παρεμβάσεων, ώστε οι πρωτοβουλίες στις οποίες εμπλέκονται να μπορέσουν να υλοποιηθούν με επιτυχία.

Η παραπάνω διαπίστωση για τις νέες αυξημένες ευθύνες των κοινωνικών εταίρων αφορά την ενεργό συμμετοχή τους στην υλοποίηση παρεμβάσεων σημαντικού προϋπολογισμού, οι οποίες αντιστοιχούν έως και το 2% του συνολικού προϋπολογισμού του Προγράμματος. Παρεμβάσεις που αφορούν στην Κοινωνική Οικονομία, οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για ευάλωτες ομάδες, τα Σχέδια Κοινωνικής Ένταξης και η ανάπτυξη και υλοποίηση δράσεων για Άτομα με Αναπηρία, εμπλέκουν ενεργά την κοινωνία των πολιτών, η οποία θα πρέπει να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει με επιτυχία το διαχειριστικό φόρτο που αναλαμβάνει. Ταυτόχρονα, ο νέος αναβαθμισμένος ρόλος που αναλαμβάνει η κοινωνία των πολιτών όπως και οι κοινωνικοί εταίροι στο νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, αναδεικνύει την κρισιμότητα επιτυχούς υλοποίησης της Παρέμβασης 4 του Άξονα Προτεραιότητας 2 *Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των κοινωνικών εταίρων.*

Άλλη **μια τέταρτη παράμετρος** που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι το εμπροσθοβαρές του προγράμματος όσον αφορά τις Περιφέρειες με μεταβατική στήριξη (κυρίως Σταδιακής Ειδόδου), γεγονός που αν συνδυαστεί με τον κανόνα n+2 και με το γεγονός ότι οι πληρωμές από το ΕΠΑΕΚ θα συνεχιστούν μέχρι τις 31/12/2008, δημιουργεί την απαίτηση για άμεση προκήρυξη έργων στις Περιφέρειες αυτές. Στην παράμετρο αυτή θα πρέπει να προσθέσει κανείς τη χαμηλή εμπειρία που έχουν οι φορείς υλοποίησης σε Περιφερειακό Επίπεδο όσον αφορά τη διαχείριση

Παρεμβάσεων ΕΚΤ, γεγονός που αναμένεται να δημιουργήσει δυσχέρειες κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.

Τέλος, υφίστανται εκτιμώμενοι κίνδυνοι / δυσχέρειες οι οποίες απορρέουν από την ευρύτερη εμπειρία εφαρμογής συγχρηματοδοτούμενων Έργων ΕΚΤ. Στη βάση αυτή, θα πρέπει εκ των προτέρων να ληφθούν υπόψη παράμετροι που συνδέονται με:

- Τον κατακερματισμό των διαθέσιμων πόρων σε μικρά έργα και σε μεγάλο αριθμό Τελικών Δικαιούχων
- Τη μέριμνα για ταχύτερη υλοποίηση των διαχειριστικών πράξεων διοικητικής ωρίμανσης των έργων ΕΚΤ
- Τη μέριμνα για την περαιτέρω ενίσχυση της διαχειριστικής ωριμότητας των Τελικών Δικαιούχων έργων ΕΚΤ στη νέα προγραμματική.
- Τον έγκαιρο και ακριβή προσδιορισμό των κριτηρίων στη βάση των οποίων θα πραγματοποιηθεί η πιστοποίηση / επιλογή των Τελικών Δικαιούχων. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να διασφαλιστεί η διαφάνεια στη διαδικασία πιστοποίησης και επιλογής.

Εξάλλου, δεν θα πρέπει να παραληφθεί ότι η αγορά εργασίας αποτελεί ένα δυναμικό περιβάλλον, τα συστατικά στοιχεία του οποίου μεταβάλλονται συνεχώς. Κατά συνέπεια, **υφίσταται συνεχώς ο κίνδυνος μεταβολής της υφιστάμενης κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, σε σημείο που αυτό θα επανακαθορίζει την ιεράρχηση των αναγκών και την ανάλυση SWOT.** Πρόκειται για μια εξέλιξη η οποία θα επηρεάσει την ίδια τη στοχοθεσία του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού και θα ανατρέψει σε κάποιο βαθμό την ίδια τη στρατηγική του. Πρόκειται για μια ενδεχόμενη δυσχέρεια η οποία θα πρέπει να αναδειχθεί εγκαίρως και ήδη στο σχεδιασμό στην κατεύθυνση αυτή ήδη διακρίνονται κατάλληλοι μηχανισμοί, όπως οι Επιτροπές Παρακολούθησης και η Ενδιάμεση Αξιολόγηση του Προγράμματος.

Τα παραπάνω δεν θα πρέπει να ληφθούν υπόψη ως μεμονωμένες περιπτώσεις, αλλά αντίθετα η αντιμετώπισή τους θα πρέπει να είναι σφαιρική και ολοκληρωμένη, καθώς πρόκειται για παραμέτρους οι οποίες αλληλοσυνδέονται και αλληλοεπηρεάζονται. Πράγματι, η επιτυχία των global grants δεν συνδέεται μόνο με την επιτυχημένη μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων αλλά ταυτόχρονα με τη διαχειριστική ωριμότητα των κοινωνικών εταίρων, ενώ παράλληλα η επιτυχία του ΕΣΣΕΕΚΑ δεν είναι μια αυτοτελής διαδικασία αλλά συνδέεται με την ενεργό συμμετοχή ενός πλήθους φορέων μέσα από μια νέα συναίνεση (consensus) που ζητείται από αυτούς. Για την επίτευξη της συναίνεσης (consensus), ο σχεδιασμός κατάλληλων δράσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης αποτελούν ένα προαπαιτούμενο για την επιτυχία του σχεδιασμού και τη μείωση των κινδύνων που συνδέονται με την υλοποίηση της στρατηγικής που επιλέγεται και στην κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να αναληφθούν

σημαντικές πρωτοβουλίες. Εξάλλου, δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται η προοπτική της βιωσιμότητας των παρεμβάσεων αφού κεντρικό άξονα των παρεμβάσεων, συνεχίζει να αποτελεί η διασφάλιση του βιώσιμου χαρακτήρα τους και μετά την Τέταρτη Προγραμματική Περίοδο.

3.2.2. Αξιολόγηση της σημασίας και των επιπτώσεων των καταγεγραμμένων κινδύνων / δυσχερειών κατά την υλοποίηση των στρατηγικών και των προτεραιοτήτων που επελέγησαν

Η αξιολόγηση των καταγεγραμμένων κινδύνων / δυσχερειών στηρίζεται στην κατηγοριοποίησή τους, με βάση της ακόλουθες επιμέρους αξιολογήσεις:

1. **Πιθανοτική Αξιολόγηση:** ποια η πιθανότητα να εμφανιστεί ο συγκεκριμένος κίνδυνος / δυσχέρεια (σχεδόν βέβαιο, πιθανό, σχετικά πιθανό, σχεδόν απίθανο, κλπ.);
2. **Ποιοτική αξιολόγηση:** ποιες οι ποιοτικές επιπτώσεις αν εμφανιστεί ο κίνδυνος / δυσχέρεια (καταστροφικές, μεγάλες, μικρές, αμελητέες, κλπ.);

Τα αποτελέσματα που προκύπτουν τοποθετούν κάθε κίνδυνο / δυσχέρεια σε ένα δισδιάστατο πίνακα, ο οποίος προκύπτει ως αποτέλεσμα του καρτεσιανού γινομένου των ανωτέρω επιλογών. Το επόμενο βήμα αναφέρεται στη «χωρική» αξιολόγηση του πίνακα, βάσει της (υποκειμενικής) ομαδοποίησης των πιθανών συνδυασμών (βλ. επόμενο σχήμα).

Πιθανότητα	Συνέπειες			
	αμελητέες	μικρές	μεγάλες	καταστροφικές
σχεδόν βέβαιο	H	H	E	E
πιθανό	M	M	H	E
σχετικά πιθανό	L	M	H	H
σχεδόν απίθανο	L	L	H	H

Στο σχήμα αυτό ισχύουν οι ακόλουθες «συμβάσεις» ως προς την κατηγοριοποίηση των 16 περιοχών:

- E (Extreme Risk): Εξαιρετικά υψηλού ρίσκου κίνδυνος – απαιτείται ιδιαίτερη προσέγγιση για την αποφυγή του
- H (High Risk): Υψηλού ρίσκου κίνδυνος – απαιτείται αυξημένη προσοχή και ιδιαίτερη προσέγγιση για την ελαχιστοποίησή του
- M (Moderate Risk): Αποδεκτός κίνδυνος, εύκολα διαχειρίσιμος
- L (Low Risk): Πλήρως αποδεκτός κίνδυνος αμελητέας σημασίας

Στη βάση αυτή, οι κίνδυνοι που έχουν αναγνωρισθεί και καταγραφεί αξιολογούνται ως εξής:

1. Κίνδυνος καθυστέρησης στην ολοκλήρωση και στην επιχειρησιακή ενσωμάτωση ενός συνόλου από οριζόντιες υποστηρικτικές της στρατηγικής δράσεις, όπου περιλαμβάνονται θεσμικές παρεμβάσεις, όπως είναι η επιτυχία του ΕΣΣΕΕΚΑ και του Ολοκληρωμένου Συστήματος Έρευνας Αναγκών Αγοράς Εργασίας. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην ανάγκη έγκαιρης και εντός χρονοδιαγράμματος *ανάπτυξη και λειτουργία της Διαδικτυακής Πύλης Σύζευξης Προσφοράς – Ζήτησης Εργασίας*, ώστε να ξεκινήσουν οι πιστοποιήσεις των φορέων από τον Ιούλιο του 2008. Πρόκειται για κίνδυνο πιθανό με μεγάλες συνέπειες, κατά συνέπεια **κατηγοριοποιείται στους υψηλού ρίσκου κινδύνους (H – High Risk)** που απαιτούν ιδιαίτερη προσέγγιση για την αποφυγή τους.
2. Συντονισμός ενός σημαντικού αριθμού φορέων και δομών, όπως ενδεικτικά αναφέρονται τα ΟΑΕΔ, ΠΑΕΠ, ΕΚΕΠΙΣ, ΕΣΥΕ, Παρατηρητήριο ΚτΠ, Τουρισμού, ΜΜΕ, τα Επιμελητήρια κλπ. Πρόκειται για κίνδυνο πιθανό με μεγάλες συνέπειες, κατά συνέπεια **κατηγοριοποιείται στους υψηλού ρίσκου κινδύνους (H – High Risk)** που απαιτούν ιδιαίτερη προσέγγιση για την αποφυγή τους.
3. Άμεση έναρξη της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του Προγράμματος, ώστε να αντιμετωπιστεί ο εμπροσθοβαρής χαρακτήρας της Δ' Προγραμματικής όσον αφορά τις Περιφέρειες με μεταβατική στήριξη (κυρίως Σταδιακής Εισόδου), κίνδυνος που συνδέεται με:
  - Το συνδυασμό με τον κανόνα n+2 και με το γεγονός ότι οι πληρωμές από το ΕΠΑΕΚ θα συνεχιστούν μέχρι τις 31/12/2008, δημιουργούν την απαίτηση για άμεση υλοποίηση ώριμων έργων του ΕΠΑΝΑΔ στις Περιφέρειες αυτές.
  - Την αδυναμία Διαχειριστικής Επάρκειας ορισμένων περιφερειών.Πρόκειται για κίνδυνο σχεδόν βέβαιο με μεγάλες συνέπειες, κατά συνέπεια **κατηγοριοποιείται στους εξαιρετικά υψηλού ρίσκου κινδύνους (E – Extreme Risk)** που απαιτούν ιδιαίτερη προσέγγιση για την αποφυγή τους.
4. Εμπλοκή των επιχειρήσεων και ευρύτερα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στην υλοποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού, κίνδυνος που συνδέεται με:
  - Την εφαρμογή του θεσμού των συνολικών επιχορηγήσεων Global Grants
  - Την υλοποίηση της ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισηςΠρόκειται για κίνδυνο σχετικά πιθανό με μικρές συνέπειες –κυρίως εξαιτίας της χαμηλής χρηματοδοτικής βαρύτητας των σχετικών Δράσεων-, κατά συνέπεια **κατηγοριοποιείται στους αποδεκτούς και εύκολα διαχειρίσιμους κινδύνους (M - Moderate Risk).**

5. Μεταβολή του ευρύτερου κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος, γεγονός που αναμένεται να επηρεάσει συνολικά το μείγμα πολιτικής. Πρόκειται για κίνδυνο σχεδόν απίθανο που ωστόσο αναμένεται να έχει μεγάλες συνέπειες στο συνολικό προγραμματισμό, κατά συνέπεια **κατηγοριοποιείται στους υψηλού ρίσκου κινδύνους (H – High Risk)** που απαιτούν ιδιαίτερη προσέγγιση για την αποφυγή τους.
6. Χαμηλή ενεργοποίηση της κοινωνίας των πολιτών, κυρίως όσον αφορά τις «μικρές» μη κυβερνητικές οργανώσεις, κίνδυνος ο οποίος συνδέεται τόσο με τα θέματα συμμετοχής τους στη δημόσια διαβούλευση όσο και με θέματα υλοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου. Πρόκειται για κίνδυνο σχεδόν απίθανο με μικρές συνέπειες στο συνολικό προγραμματισμό, κατά συνέπεια **κατηγοριοποιείται στους πλήρως αποδεκτούς κινδύνους αμελητέας σημασίας (L - Low Risk).**
7. Κίνδυνοι / δυσχέρειες οι οποίες απορρέουν από την ευρύτερη εμπειρία εφαρμογής συγχρηματοδοτούμενων Έργων ΕΚΤ.
  - Κατακερματισμός των διαθέσιμων πόρων σε μικρά έργα και σε μεγάλο αριθμό Τελικών Δικαιούχων. Πρόκειται για κίνδυνο σχετικά πιθανό με μικρές συνέπειες στο συνολικό προγραμματισμό, κατά συνέπεια **κατηγοριοποιείται στους αποδεκτούς και εύκολα διαχειρίσιμους κινδύνους (M – Moderate Risk).**
  - Καθυστέρηση της υλοποίησης των διαχειριστικών πράξεων διοικητικής ωρίμανσης των έργων ΕΚΤ. Πρόκειται για κίνδυνο πιθανό με μεγάλες συνέπειες στο συνολικό προγραμματισμό κυρίως αν συνδυαστεί με το εμπροσθοβαρές του Προγράμματος, κατά συνέπεια **κατηγοριοποιείται στους υψηλού ρίσκου κινδύνους (H – High Risk) και απαιτείται αυξημένη προσοχή και ιδιαίτερη προσέγγιση για την ελαχιστοποίησή τους**
  - Ελλιπής διαχειριστική ωριμότητα των Τελικών Δικαιούχων έργων ΕΚΤ στη νέα Προγραμματική. Πρόκειται για κίνδυνο πιθανό με μεγάλες συνέπειες στο συνολικό προγραμματισμό, κατά συνέπεια **κατηγοριοποιείται στους υψηλού ρίσκου κινδύνους (H – High Risk) και απαιτείται αυξημένη προσοχή και ιδιαίτερη προσέγγιση για την ελαχιστοποίησή τους**
  - Καθυστέρηση και μη ακριβής προσδιορισμός των κριτηρίων στη βάση των οποίων θα πραγματοποιηθεί η πιστοποίηση / επιλογή των Τελικών Δικαιούχων. Πρόκειται για κίνδυνο πιθανό με μεγάλες συνέπειες στο συνολικό προγραμματισμό, κατά συνέπεια **κατηγοριοποιείται στους υψηλού ρίσκου κινδύνους (H – High Risk) και απαιτείται αυξημένη προσοχή και ιδιαίτερη προσέγγιση για την ελαχιστοποίησή τους**

3.2.3. Ανάλυση των μεθόδων ελαχιστοποίησης κινδύνων

Σε ό,τι αφορά τον προσδιορισμό μεθόδων για την ελαχιστοποίηση των κινδύνων σημειώνεται ότι η εμπειρία από την υλοποίηση αντίστοιχης πολυπλοκότητας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κατά τις προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους αποτελεί εχέγγυο για τη δυνατότητα επιτυχούς προσδιορισμού και διαχείρισης των κινδύνων.

Με βάση τη λογική της κατηγοριοποίησης που αναφέρθηκε στο προηγούμενο στάδιο στόχος είναι η «μεταφορά» όλων των κινδύνων που βρίσκονται στις περιοχές E & H προς τις περιοχές M & L. Η διαδικασία αυτή προφανώς αναφέρεται στην προσπάθεια μείωσης της σχετικής πιθανότητας ή /και μείωσης των αρνητικών συνεπειών του κάθε κινδύνου / δυσχέρειας ώστε με τον τρόπο αυτό να επιτευχθεί η ελαχιστοποίησή τους.

Στη βάση αυτή, για τους αναγνωρισμένους κινδύνους / δυσχέρειες του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, που βρίσκονται στην περιοχή E & H προτείνονται οι ακόλουθες ενέργειες ελαχιστοποίησής τους:

- Κίνδυνος καθυστέρησης στην ολοκλήρωση και στην ενσωμάτωση ενός συνόλου από οριζόντιες υποστηρικτικές της στρατηγικής δράσεις, όπου περιλαμβάνονται θεσμικές παρεμβάσεις, όπως είναι η έγκαιρη ανάπτυξη και λειτουργία «Διαδικτυακής Πύλης» Σύζευξης Προσφοράς – Ζήτησης Εργασίας, η επιτυχής εφαρμογή του ΕΣΣΕΕΚΑ και του Ολοκληρωμένου Συστήματος Έρευνας Αναγκών Αγοράς Εργασίας.
  - Πρόκειται για κίνδυνο θεσμικού και επιχειρησιακού χαρακτήρα που συνδέεται με μια σειρά από άλλες παρεμβάσεις που μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο στην περίπτωση που ολοκληρωθούν οι συστημικές παρεμβάσεις, όπως αυτές καθορίζονται και εξειδικεύονται στον Άξονα Προτεραιότητας 1 του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Για το λόγο αυτό, προτείνεται να πραγματοποιηθούν **άμεσα οι σχετικές ενέργειες κανονιστικού και θεσμικού χαρακτήρα ώστε να επιτευχθεί η άμεση και εντός χρονοδιαγράμματος επιχειρησιακή αξιοποίηση των συστημικών παρεμβάσεων**. Η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης και ο έγκαιρος προσδιορισμός των καθυστερήσεων θα πρέπει να αποτελέσει κεντρικό άξονα των ενεργειών για την ελαχιστοποίηση του εν λόγω κινδύνου.
- Συντονισμός ενός σημαντικού αριθμού φορέων και δομών, όπως ενδεικτικά αναφέρονται τα ΟΑΕΔ, ΠΑΕΠ, ΕΚΕΠΙΣ, ΕΣΥΕ, Παρατηρητήριο ΚτΠ, Τουρισμού, ΜΜΕ, τα Επιμελητήρια κλπ.

- Πρόκειται για κίνδυνο που απορρέει και από την εμπειρία του παρελθόντος, όταν παρατηρήθηκαν αδυναμίες συντονισμού μεταξύ φορέων που συμβάλλουν αποφασιστικά στη διαχείριση ή στην παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης του Προγραμματισμού. Για το λόγο αυτό, προτείνεται ήδη από το αρχικό στάδιο της Τέταρτης Προγραμματικής Περιόδου **να καθορισθεί με ακρίβεια η επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των φορέων**. Αυτή καθορίζεται **με πρωτοβουλίες του εποπτεύοντος σε κάθε περίπτωση φορέα** (συνήθως του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας), ώστε να καθορισθεί το πλαίσιο συνεργασίας. Χαρακτηριστική πτυχή της ανάγκης συντονισμού των Φορέων αποτελεί **ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού και έγκυρου πλαισίου μέτρησης των νέων δεικτών εκροών και αποτελέσματος**, οι οποίοι περιλαμβάνονται τόσο στο ΕΣΠΑ όσο και στο ΕΠ ΑΝΑΔ. Στη βάση αυτή, προς την θετική κατεύθυνση κρίνεται ότι βρίσκεται το γεγονός ότι τόσο η ΠΑΕΠ Α.Ε. όσο και η Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε. περιέρχονται υπό την άμεση εποπτεία του ΥΠΑΚΠ.
- **Για την αντιμετώπιση του κινδύνου της χαμηλής απορροφητικότητας εξαιτίας του** εμπροσθοβαρούς χαρακτήρα της Δ΄ Προγραμματικής όσον αφορά τις Περιφέρειες με μεταβατική στήριξη. Για την αντιμετώπιση του κινδύνου, προτείνεται η **άμεση έναρξη υλοποίησης παρεμβάσεων που εμφανίζουν μεγάλη ωριμότητα**. Ταυτόχρονα, προσκλήσεις που μπορούν να δημοσιευθούν άμεσα, επίσης προτείνεται να αποτελέσουν αντικείμενο των πρώτων άμεσων ενεργειών για την ενίσχυση της απορροφητικότητας του Προγράμματος.
- **Μεταβολή του ευρύτερου κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος, γεγονός που αναμένεται να επηρεάσει συνολικά το μείγμα πολιτικής**. Πρόκειται για εξωγενή παράγοντα, τον οποίο δύσκολα μπορεί να προβλέψει κανείς, αλλά εκτιμάται ότι εμφανίζει χαμηλή πιθανότητα να πραγματοποιηθεί. Ωστόσο οι επιπτώσεις που θα επιφέρει μια πιθανή μεταβολή του ευρύτερου κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος θα είναι μεγάλες και για το λόγο αυτό προτείνεται **να αξιολογείται συνεχώς από τους αρμόδιους φορείς, (ενδεικτικά αναφέρεται η δυνατότητα επιχειρησιακής αξιοποίησης της ΠΑΕΠ Α.Ε.),** ώστε τελικά να καθίσταται εφικτός ο έγκαιρος προσδιορισμός οποιασδήποτε μεταβολής θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τον προγραμματισμό και να αναληφθούν εγκαίρως αποφάσεις για διορθωτικές ενέργειες.
- Καθυστερήση της υλοποίησης των διαχειριστικών πράξεων διοικητικής ωρίμανσης των έργων ΕΚΤ. Πρόκειται για αδυναμία που έχει παρατηρηθεί σε διάφορα έργα κατά τη διάρκεια της Γ΄ Προγραμματικής. Αποκλειστική ενέργεια

μείωσης του σχετικού κινδύνου αποτελεί **η έγκαιρη διοικητική ωρίμανση των έργων και η επισήμανση των ιδιαιτεροτήτων που ενδέχεται κάποια από αυτά να περιέχουν**, ώστε να αναληφθούν οι κατάλληλες διορθωτικές ενέργειες.

- Ελλιπής διαχειριστική ωριμότητα των Τελικών Δικαιούχων έργων ΕΚΤ στη νέα προγραμματική. Πρόκειται για αδυναμία που παρατηρήθηκε σε ορισμένες περιπτώσεις και κατά τη διάρκεια της Γ΄ Προγραμματικής και η μείωση του κινδύνου συνδέεται με τον καθορισμό κριτηρίων καθορισμού Τελικών Δικαιούχων και την **εισαγωγή της διαδικασίας πιστοποίησης για ορισμένες κατηγορίες Τελικών Δικαιούχων**.
- Καθυστέρηση και μη ακριβής προσδιορισμός των κριτηρίων στη βάση των οποίων θα πραγματοποιηθεί η πιστοποίηση / επιλογή των Τελικών Δικαιούχων. Πρόκειται για διοικητικές ενέργειες που θα πρέπει να υλοποιηθούν άμεσα προκειμένου να μπορέσουν να καθοριστούν οι Τελικοί Δικαιούχοι που διαθέτουν τη διαχειριστική επάρκεια για την υλοποίηση έργων του ΕΠ ΑΝΑΔ.

Οι παραπάνω ενέργειες ωστόσο, ομαδοποιούνται και αντιμετωπίζονται οριζόντια μέσα από τις διατάξεις εφαρμογής, οι οποίες ως κεντρικό στόχο έχουν τη δημιουργία ενός κατάλληλου και αποτελεσματικού πλαισίου διαχείρισης των Προγραμμάτων στη Δ΄ Προγραμματική. Πράγματι, σημειώνεται ότι οι **διατάξεις εφαρμογής προβλέπουν:**

- Επιτροπή Παρακολούθησης Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού (Άρθρο 63 και 65 του καν. (ΕΚ) 1083/06) με ευρεία συμμετοχή από όλους τους άμεσα εμπλεκόμενους αλλά και έμμεσα εμπλεκόμενους φορείς και την ταυτόχρονη διασφάλιση της ισόρροπης συμμετοχής ανδρών και γυναικών.
- Την υιοθέτηση ενός συνεκτικού και αντιπροσωπευτικού συστήματος δεικτών εκροών και αποτελέσματος
- Την πρόβλεψη για την εκπόνηση ετήσιας έκθεσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού
- Διασφάλιση της ετήσιας εξέτασης των ΕΠ (Άρθρο 68 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006) από την ΕΥΔ του Προγράμματος και την Επιτροπή
- Την πρόβλεψη μηχανισμού αξιολόγησης της συμβολής του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού στην εφαρμογή του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων, με χρονοδιάγραμμα:
  - 2^ο Εξάμηνο του 2007
  - 2^ο Εξάμηνο του 2009
  - 2^ο εξάμηνο του 2012
- Την πρόβλεψη για ενδιάμεση αξιολόγηση του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, στο μέσο της Προγραμματικής Περιόδου, με ήδη καθορισμένα ερωτήματα και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης το 1^ο εξάμηνο του 2011.

Οι διατάξεις αυτές, αν συνδυαστούν με συνδυασμένες ενέργειες όσον αφορά τη διαμόρφωση του κατάλληλου συστημικού περιβάλλοντος για την υλοποίηση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, θα οδηγήσουν σε μια συνολική μείωση της επικινδυνότητας της υλοποίησης του Προγράμματος, μεταφέροντας τους κινδύνους από την περιοχή Ε & Η στην περιοχή Μ & Λ αντίστοιχα. Στην κατεύθυνση αυτή, για την ελαχιστοποίηση των παραπάνω κινδύνων επισημαίνεται η σπουδαιότητα:

- Της άμεσης επιχειρησιακής λειτουργίας της 10μελούς δομής σχεδιασμού, οργάνωσης, παρακολούθησης της εφαρμογής και αξιολόγησης των δράσεων του άξονα των συστημικών παρεμβάσεων.
- Της έγκαιρης ολοκλήρωσης της «μετάβασης» των θυγατρικών του ΟΑΕΔ εταιρειών ΠΑΕΠ Α.Ε. και *Επαγγελματική Κατάρτιση* Α.Ε. από την εποπτεία του πρώτου στην εποπτεία του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Εδώ σημειώνεται ο απαραίτητος καθορισμός του νομικού πλαισίου υπό του οποίου θα λειτουργούν οι εταιρείες υπό την εποπτεία του Υπουργείου.

4. ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Στην κατεύθυνση της εξέτασης της συνεκτικότητας της στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, σε σχέση με τις Ευρωπαϊκές στρατηγικές κατευθύνσεις και τις Εθνικές Πολιτικές, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης ακολουθεί την προσέγγιση που ακολουθείται στο ΕΣΠΑ, με στόχο να επιτύχει τη μέγιστη δυνατή συμβατότητα με το κεντρικό στρατηγικό κείμενο της Δ' Προγραμματικής Περιόδου.

Στη λογική αυτή, πραγματοποιείται δημιουργία και ανάλυση μητρών συνάφειας με:

- Τη Στρατηγική της Λισσαβόνας, όπως αυτή εκφράζεται στις κατευθυντήριες γραμμές
- Τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΕ για την ενίσχυση της Συνοχής για την περίοδο 2007 – 2013
- Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
- Τις προτεραιότητες του ΕΣΠΑ με έμφαση στις προτάσεις πολιτικής για την κάλυψη των συστάσεων της Ετήσιας Έκθεσης Προόδου για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση⁸
- Το Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη 2006 -2008

Ταυτόχρονα, λαμβάνεται υπόψη και εξετάζεται ο βαθμός ενσωμάτωσης του περιεχομένου του άρθρου 16 του Εφαρμοστικού Κανονισμού για την Ισότητα Ανδρών – Γυναικών και της υιοθέτησης αρχών μη-διάκρισης.

Στη βάση αυτή κατά την ανάλυση που ακολουθεί, λαμβάνονται υπόψη:

- Οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου 2006 για τη ΣΤΛ⁹
- Η Ετήσια Έκθεση Προόδου της Ε.Ε. για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση του 2006
- Η Ετήσια Έκθεση Προόδου της Επιτροπής για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση *Εργαζόμαστε με στόχο την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση – Ένα επιτυχημένο έτος*

---

⁸ Communication from the Commission to the spring European Council: *Implementing the renewed Lisbon Strategy for Growth and Jobs "A year of delivery"*, Δεκέμβριος 2006

⁹ Communication from the Commission to the spring European Council: *Time to move up a gear*, Brussels, 25.1.2006, Country chapters Part II to COM (2006) 30

4.1. Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχής 2007-2013

Η διερεύνηση της συνεκτικότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη συνοχή 2007 - 2013 λαμβάνει υπόψη την κατηγοριοποίηση και δομή που περιλαμβάνεται στην αντίστοιχη ενότητα του ΕΣΠΑ (Κεφάλαιο 5.1).

Οι Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΕ για τη Συνοχή 2007-2013 (ΚΣΚΓ) παρέχουν στα κράτη-μέλη και τις περιφέρειες ενδεικτικές κοινοτικές προτεραιότητες, υπογραμμίζουν την ανάγκη ενίσχυσης των συνεργιών μεταξύ της Πολιτικής συνοχής, των εθνικών και περιφερειακών προτεραιοτήτων και της στρατηγικής της Λισσαβόνας, και ενισχύουν την οικειοποίηση της πολιτικής συνοχής από τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους εμπλεκόμενους παράγοντες.

Διαρθρώνονται σε τρεις πρωταρχικούς στόχους:

- **Στόχος I** - Να καταστεί η Ευρώπη ελκυστικότερος τόπος επενδύσεων και εργασίας,
- **Στόχος II** - Γνώση και καινοτομία για την ανάπτυξη,
- **Στόχος III** - Περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας.

Η αποτύπωση της συνάφειας των ΚΣΚΓ με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού σε επίπεδο Κατηγορίας Παρέμβασης παρατίθεται στον ακόλουθο πίνακα Συνάφειας:

Πίνακας 3 Συνάφεια Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανθρώπινου Δυναμικού σε σχέση με τις Κοινοτικές Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Συνοχή 2007 - 2013

		ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ												
		Συστημική Παρέμβ. 1	Συστημική Παρέμβ. 2	Συστημική Παρέμβ. 3	Συστημική Παρέμβ. 4	Συστημική Παρέμβ. 5	Συστημική Παρέμβ. 6	Συστημική Παρέμβ. 7	Συστημική Παρέμβ. 8	Συστημική Παρέμβ. 9	Συστημική Παρέμβ. 10	Συστημική Παρέμβ. 11	Οριζόντια Εμβέλεια	
Εξυπηρέτηση των Κοινοτικών Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών για τη Συνοχή 2007-2013														11
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ: Βελτίωση των γνώσεων και της καινοτομίας με στόχο την ανάπτυξη														
1.2.2	Διευκόλυνση της καινοτομίας και προώθηση της επιχειρηματικότητας									✓			1	8%
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ: Περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας														
1.3.1	Προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας και εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας	✓	✓	✓		✓	✓						5	42%
1.3.2	Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και αύξηση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας	✓	✓	✓		✓	(ε)						5	42%
1.3.3	Αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο μέσω της βελτίωσης της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων	✓	✓										2	17%
1.3.4	Διοικητικές ικανότητες		(ε)		✓		(ε)	✓	✓		✓	✓	7	58%
1.3.5	Προστασία της υγείας των εργαζομένων										✓		1	8%
Εδαφική διάσταση της κοινωνικής συνοχής														
2.1	Η συμβολή των πόλεων στην ανάπτυξη και στην απασχόληση												0	0%
Κάθετη Εμβέλεια		3	4	2	1	2	3	1	1	1	2	1		
		6	50%	67%	33%	17%	33%	50%	17%	17%	17%	33%	17%	

Όπου (ε) = έμμεση συνάφεια

	ΑΞΟΝΑΣ 2				ΑΞΟΝΑΣ 3		ΑΞΟΝΑΣ 4			ΑΞΟΝΑΣ 5			Οριζόντια Εμβέλεια	12	
	Κατηγ. Παρέμβ. 2.1	Κατηγ. Παρέμβ. 2.2	Κατηγ. Παρέμβ. 2.3	Κατηγ. Παρέμβ. 2.4	Κατηγ. Παρέμβ. 3.1	Κατηγ. Παρέμβ. 3.2	Κατηγ. Παρέμβ. 4.1	Κατηγ. Παρέμβ. 4.2	Κατηγ. Παρέμβ. 4.3	Κατηγ. Παρέμβ. 5.1	Κατηγ. Παρέμβ. 5.2	Κατηγ. Παρέμβ. 5.3			
Εξυπηρέτηση των Κοινοτικών Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών για τη Συνοχή 2007-2013															
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ: Βελτίωση των γνώσεων και της καινοτομίας με στόχο την ανάπτυξη															
Διευκόλυνση της καινοτομίας και προώθηση της επιχειρηματικότητας		(Ε)			(Ε)		(Ε)							3	25%
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ: Περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας															
Προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας και εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας	(Ε)	(Ε)			✓	✓	✓	✓	✓					7	58%
Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και αύξηση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας		✓	✓		(Ε)	(Ε)								4	33%
Αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο μέσω της βελτίωσης της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων	✓	✓	✓		✓									4	33%
Διοικητικές ικανότητες	✓	✓	✓	✓	✓									5	42%
Προστασία της υγείας των εργαζομένων		✓						✓		✓	✓	✓		5	42%
Εδαφική διάσταση της κοινωνικής συνοχής															
Η συμβολή των πόλεων στην ανάπτυξη και στην απασχόληση				(Ε)		(Ε)		(Ε)						3	25%
Κάθετη Εμβέλεια	3	6	3	2	5	3	2	3	1	1	1	1			
	6	50%	100%	50%	33%	83%	50%	33%	50%	17%	17%	17%	17%		

Από τα στοιχεία του πίνακα αναδεικνύεται σημαντική **κάθετη και οριζόντια εμβέλεια των Κοινοτικών Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών για τη Συνοχή** με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, η οποία μάλιστα διαχέεται σε περισσότερες από μια Συστημικές Παρεμβάσεις και κατηγορίες παρεμβάσεων των Αξόνων.

Ως προς τις Συστημικές Παρεμβάσεις, σε οριζόντιο επίπεδο προκύπτει ότι:

- Η διευκόλυνση της καινοτομίας και η προώθηση της επιχειρηματικότητας ενσωματώνεται οριζόντια στη Συστημική Παρέμβαση 9.
- Η επιταγή για προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας και για εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, ενσωματώνεται οριζόντια σε **πέντε** από τις συστημικές παρεμβάσεις του Προγράμματος.
- Η επιταγή για βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και αύξηση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας, επίσης διαχέεται οριζόντια στις Συστημικές Παρεμβάσεις του Προγράμματος, καθώς ενσωματώνεται σε **τέσσερις** από αυτές.
- Η επιταγή για αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο μέσω της βελτίωσης της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων, επίσης αποτελεί σημαντικό άξονα του Προγράμματος, καθώς **ενσωματώνεται στις δύο πρώτες Συστημικές Παρεμβάσεις**.
- Η επιταγή για ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των εργαζομένων, επίσης ενσωματώνεται οριζόντια σε πέντε Συστημικές Παρεμβάσεις.
- Η επιταγή για προστασία της Υγείας των εργαζομένων ενσωματώνεται οριζόντια υπό τη Συστημική Παρέμβαση 10.

Όσον αφορά την Κάθετη Εμβέλεια των Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών για τη Συνοχή, προκύπτει ότι κάθε Συστημική Παρέμβαση του Επιχειρησιακού Προγράμματος ενσωματώνει περισσότερα από ένα σημεία. Ειδικότερα:

- Οι Συστημικές Παρεμβάσεις 1, 2, 3, 5 και 10 ενσωματώνουν περισσότερα από ένα σημεία των Κατευθυντήριων Γραμμών.
- Οι Συστημικές Παρεμβάσεις 1 και 2 ενσωματώνουν τρία σημεία (1.3.1., 1.3.2. και 1.3.3.).

Ως προς τους λοιπούς Άξονες Προτεραιότητας, σε οριζόντιο επίπεδο, παρατηρούνται τα εξής:

- Η διευκόλυνση της καινοτομίας και η προώθηση της επιχειρηματικότητας παρουσιάζει έμμεση συνάφεια.
- Η επιταγή για προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας και για εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής

προστασίας, ενσωματώνεται οριζόντια στις παρεμβάσεις των Άξόνων 3 και 4 και, έμμεσα, στις δύο πρώτες παρεμβάσεις του Άξονα 2.

- Η επιταγή για βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και αύξηση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας, επίσης διαχέεται οριζόντια σε **τέσσερις** κατηγορίες παρεμβάσεων, σε δύο άμεσα και σε δύο έμμεσα.
- Η επιταγή για αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο μέσω της βελτίωσης της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων, **ενσωματώνεται σε τέσσερις κατηγορίες παρεμβάσεων.**
- Η επιταγή για ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των εργαζομένων, αποτελεί σημαντικό άξονα του Προγράμματος και ενσωματώνεται οριζόντια σε **πέντε** κατηγορίες παρεμβάσεων.
- Η επιταγή για προστασία της Υγείας των εργαζομένων ενσωματώνεται επίσης οριζόντια σε πέντε κατηγορίες παρεμβάσεων
- Η συμβολή των πόλεων στην ανάπτυξη και την απασχόληση παρουσιάζει έμμεση συνάφεια με τρεις κατηγορίες παρεμβάσεων.

Σχετικά με την κάθετη εμβέλεια των Κατευθυντήριων Γραμμών στους λοιπούς Άξονες Προτεραιότητας, προκύπτουν τα εξής:

- Η κατηγορία παρεμβάσεων 2.2 του Άξονα 2, ενσωματώνει έξι από τα σημεία των κατευθυντήριων γραμμών (με τα δύο εκ των οποίων παρουσιάζει έμμεση συνάφεια).
- Η κατηγορία παρεμβάσεων 3.1 του Άξονα 3, απαντάται σε πέντε σημεία.

Στο πλαίσιο αυτό, αναδεικνύεται η άμεση συνάφεια και ευθεία συμβολή του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού στην Κατευθυντήρια Γραμμή για Περισσότερες και Καλύτερες Θέσεις Εργασίας, καθιστώντας το Πρόγραμμα τον κύριο βραχίονα με τον οποίο εκφράζεται η Εθνική Πολιτική για την Απασχόληση.

4.2. Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με τις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση (Αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβώνας)

Η στρατηγική της Λισσαβώνας αποτελεί σταθμό της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας και την ταυτόχρονη ενίσχυση της απασχόλησης και της πρόσβασης σε αυτήν. Επιβεβαιώνοντας την πολιτική της στις 2 Φεβρουαρίου του 2005 η **Επιτροπή πρότεινε ένα νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισσαβώνας**, επικεντρώνοντας τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε δύο κύριους στόχους:

- Επίτευξη ισχυρότερης, βιώσιμης οικονομικής μεγέθυνσης
- Δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας.

Το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο**, καθώς επίσης το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και οι ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι, **υποστήριξαν πλήρως** την πρόταση της Επιτροπής για νέο ξεκίνημα και επανεστίαση της στρατηγικής της Λισσαβώνας. Στη βάση αυτή, καθίσταται απαραίτητη η ενσωμάτωση του πνεύματος της Στρατηγικής της Λισσαβώνας στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού». Ταυτόχρονα το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα πρέπει να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί, προσαρμόζοντας κατάλληλα τις παρεμβάσεις του στην κατεύθυνση αυτή.

Στη λογική αυτή, είναι χρήσιμη η **αποτύπωση της συνάφειας της Αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβώνας με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού** σε επίπεδο Δράσης, η οποία και περιλαμβάνεται στον πίνακα της επόμενης σελίδας:

	Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση	ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ											Οριζόντια Εμβέλεια	11	
		Συστημική Παρέμβ. 1	Συστημική Παρέμβ. 2	Συστημική Παρέμβ. 3	Συστημική Παρέμβ. 4	Συστημική Παρέμβ. 5	Συστημική Παρέμβ. 6	Συστημική Παρέμβ. 7	Συστημική Παρέμβ. 8	Συστημική Παρέμβ. 9	Συστημική Παρέμβ. 10	Συστημική Παρέμβ. 11			
Να διευκολυνθεί η διάδοση και η πραγματική χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και να οικοδομηθεί μια Κοινωνία της Πληροφορίας χωρίς αποκλεισμούς															
ΑΣΤΛ9	Διευκόλυνση της διάδοσης και της πραγματικής χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και να οικοδομηθεί μια Κοινωνία της Πληροφορίας χωρίς αποκλεισμούς	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ													
ΑΣΤΛ15	Να προωθηθεί μία περισσότερο επιχειρηματική νοοτροπία και να δημιουργηθεί περιβάλλον που να στηρίζει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ													
Κατευθυντήριες Γραμμές των πολιτικών Απασχόλησης (Employment guidelines)															
ΑΣΤΛ17	Εφαρμογή πολιτικών απασχόλησης που στοχεύουν στην πλήρη απασχόληση, στη βελτίωση της ποιότητας και παραγωγικότητας στην εργασία και στην ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής	✓	(ε)	✓	(ε)	✓	✓			✓			7	58%	
ΑΣΤΛ18	Προσέγγιση της εργασίας στη βάση του κύκλου ζωής.	✓	✓	✓	(ε)	✓							5	42%	
ΑΣΤΛ19	Δημιουργία αγορών εργασίας χωρίς αποκλεισμούς για όσους αναζητούν εργασία και για τα μειονεκτούντα άτομα.	✓			(ε)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	75%	
ΑΣΤΛ20	Βελτίωση της κάλυψης των αναγκών της αγοράς εργασίας.	✓	✓	✓	(ε)	✓	✓						6	50%	
ΑΣΤΛ21	Προώθηση της ευελιξίας σε συνδυασμό με την ασφάλεια της απασχόλησης και μείωση του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας.	(ε)	(ε)		(ε)	✓							4	33%	
ΑΣΤΛ22	Εξασφάλιση ευνοϊκών προς την απασχόληση εξέλιξη μισθών και άλλων στοιχείων κόστους που συνδέονται με την εργασία							✓	✓				2	17%	
ΑΣΤΛ23	Αύξηση και βελτίωση επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό.		(ε)		(ε)								2	17%	
ΑΣΤΛ24	Προσαρμογή των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στις νέες ανάγκες σε δεξιότητες.	(ε)	✓										2	17%	
	Κάθετη Εμβέλεια	6	6	3	6	5	3	2	2	2	1	1			
		10	60%	60%	30%	60%	50%	30%	20%	20%	20%	10%	10%		

Όπου (ε) = έμμεση συνάφεια

Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση		ΑΞΟΝΑΣ 2				ΑΞΟΝΑΣ 3		ΑΞΟΝΑΣ 4			ΑΞΟΝΑΣ 5			Οριζόντια Εμβέλεια	12	
		Κατηγ. Παρέμβ. 2.1	Κατηγ. Παρέμβ. 2.2	Κατηγ. Παρέμβ. 2.3	Κατηγ. Παρέμβ. 2.4	Κατηγ. Παρέμβ. 3.1	Κατηγ. Παρέμβ. 3.2	Κατηγ. Παρέμβ. 4.1	Κατηγ. Παρέμβ. 4.2	Κατηγ. Παρέμβ. 4.3	Κατηγ. Παρέμβ. 5.1	Κατηγ. Παρέμβ. 5.2	Κατηγ. Παρέμβ. 5.3			
Να διευκολυνθεί η διάδοση και η πραγματική χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και να οικοδομηθεί μια Κοινωνία της Πληροφορίας χωρίς αποκλεισμούς																
ΑΣΤΛ9	Διευκόλυνση της διάδοσης και της πραγματικής χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και να οικοδομηθεί μια Κοινωνία της Πληροφορίας χωρίς αποκλεισμούς	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ														
ΑΣΤΛ15	Να προωθηθεί μία περισσότερο επιχειρηματική νοοτροπία και να δημιουργηθεί περιβάλλον που να στηρίζει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ														
Κατευθυντήριες Γραμμές των πολιτικών Απασχόλησης (Employment guidelines)																
ΑΣΤΛ17	Εφαρμογή πολιτικών απασχόλησης που στοχεύουν στην πλήρη απασχόληση, στη βελτίωση της ποιότητας και παραγωγικότητας στην εργασία και στην ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής	✓	✓		✓	✓	✓		✓		✓		✓		8	67%
ΑΣΤΛ18	Προσέγγιση της εργασίας στη βάση του κύκλου ζωής.		✓												1	8%
ΑΣΤΛ19	Δημιουργία αγορών εργασίας χωρίς αποκλεισμούς για όσους αναζητούν εργασία και για τα μειονεκτούντα άτομα.	✓	✓			✓	✓	✓		✓					6	50%
ΑΣΤΛ20	Βελτίωση της κάλυψης των αναγκών της αγοράς εργασίας.	✓	✓		(ε)				✓						4	33%
ΑΣΤΛ21	Πρώθηση της ευελιξίας σε συνδυασμό με την ασφάλεια της απασχόλησης και μείωση του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας.		✓					(ε)							2	17%
ΑΣΤΛ22	Εξασφάλιση ευνοϊκών προς την απασχόληση εξέλιξη μισθών και άλλων στοιχείων κόστους που συνδέονται με την εργασία		✓		✓			(ε)							3	25%
ΑΣΤΛ23	Αύξηση και βελτίωση επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό.	✓		✓											2	17%
ΑΣΤΛ24	Προσαρμογή των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στις νέες ανάγκες σε δεξιότητες.	✓		✓		✓									3	25%
Κάθετη Εμβέλεια		5	6	2	3	3	2	4	1	2	0	1	0			
		10	50%	60%	20%	30%	30%	20%	40%	10%	20%	0%	10%	0%		

Όπου (ε) = έμμεση συνάφεια

Από τα στοιχεία του πίνακα αναδεικνύεται σημαντική **κάθετη και οριζόντια εμβέλεια της Στρατηγικής της Λισσαβόνας** στις συστημικές παρεμβάσεις και τις κατηγορίες παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.

Ειδικότερα, υφίσταται έμμεση συμβολή στους στόχους της διευκόλυνσης της διάδοσης και της χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και της συγκρότησης Κοινωνίας της Πληροφορίας χωρίς αποκλεισμούς καθώς και στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας κατάλληλου περιβάλλοντος στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Πράγματι, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ενσωματώνει στις Δράσεις του Κατηγορίες Παρέμβασης που:

- Προωθούν την επιχειρηματικότητα
- Ενισχύουν τις Γνώσεις και Δεξιότητες στον τομέα των ΤΠΕ, μέσα από Δράσεις Κατάρτισης

Ως προς τις Συστημικές Παρεμβάσεις, σε οριζόντιο επίπεδο προκύπτει ότι:

- Η **Εφαρμογή πολιτικών απασχόλησης που στοχεύουν στην πλήρη απασχόληση**, στη βελτίωση της ποιότητας και παραγωγικότητας στην εργασία και στην ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής διαπνέει έντονα τον επιχειρησιακό σχεδιασμό, καθώς απαντάται σε συνολικά 7 από τις Συστημικές Παρεμβάσεις αυτού.
- Ακόμη μεγαλύτερος βαθμός συμβολής υφίσταται και για το στόχο της **δημιουργίας αγορών εργασίας χωρίς αποκλεισμούς** για όσους αναζητούν εργασία και για τα μειονεκτούντα άτομα, καθώς απαντάται σε εννέα από τις Συστημικές Παρεμβάσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος
- Οι υπόλοιποι στόχοι είναι περισσότερο ειδικοί ως προς το χαρακτήρα τους και για το λόγο αυτό, ενσωματώνονται περισσότερο στοχευμένα, καθώς **κάθε μία από τις κατευθύνσεις που αφορούν:**
  - Στην προσέγγιση της εργασίας στη βάση του κύκλου ζωής
  - Στην προώθηση της ευελιξίας σε συνδυασμό με την ασφάλεια της απασχόλησης και στη μείωση του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας.
  - Στην εξασφάλιση ευνοϊκών προς την απασχόληση εξέλιξη μισθών και άλλων στοιχείων κόστους που συνδέονται με την εργασία
  - Στην αύξηση και βελτίωση επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό αποτελούν περιεχόμενο για τουλάχιστον δύο από τις Συστημικές Παρεμβάσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- Στην ίδια λογική **το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ενσωματώνει τους στόχους:**
  - Της βελτίωσης της κάλυψης των αναγκών της αγοράς εργασίας.

- ο Της προσαρμογή των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στις νέες ανάγκες σε δεξιότητες καθώς κάθε ένας από αυτούς απαντάται σε τέσσερις και τρεις από τις Δράσεις του, αντίστοιχα.

Σε κάθετο επίπεδο προκύπτει ότι κάθε μια από τις Συστημικές Παρεμβάσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος διαπνέεται από περισσότερες από μία από τις Στρατηγικές Κατευθύνσεις της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, καθώς:

- Οι Συστημικές Παρεμβάσεις 1, 2, 4 και 5 ενσωματώνουν άνω των πέντε κατευθύνσεων της Λισσαβόνας (αντιστοίχως, 6, 6, 6 και 5)
- Εξ αυτών, η Συστημική Παρέμβαση 4, παρότι αφορά έξι στρατηγικές κατευθύνσεις της ατζέντας της Λισσαβόνας, παρουσιάζει έμμεση συνάφεια με αυτές
- Οι Συστημικές Παρεμβάσεις 10 και 11 είναι περισσότερο στοχευμένες και αφορούν τη δημιουργία αγορών χωρίς αποκλεισμούς για όσους αναζητούν εργασία και για τα μειονεκτούντα άτομα.

Ως προς τους λοιπούς Άξονες Προτεραιότητας, σε οριζόντιο επίπεδο παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- Η στρατηγική κατεύθυνση της **εφαρμογής πολιτικών απασχόλησης που στοχεύουν στην πλήρη απασχόληση**, στη βελτίωση της ποιότητας και παραγωγικότητας στην εργασία και στην ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, απαντάται οριζόντια σε **οκτώ** κατηγορίες παρεμβάσεων.
- Επιπλέον, ο στόχος της **δημιουργίας αγορών εργασίας χωρίς αποκλεισμούς** για όσους αναζητούν εργασία και για τα μειονεκτούντα άτομα, απαντάται σε **έξι** κατηγορίες παρεμβάσεων

Σε κάθετο επίπεδο, προκύπτουν οι εξής παρατηρήσεις:

- Οι άξονες έχουν έμμεση συμβολή στις στρατηγικές κατευθύνσεις της διευκόλυνσης της διάδοσης και της πραγματικής χρήσης των ΤΠΕ και της οικοδόμησης μίας Κοινωνία της Πληροφορίας, καθώς και της προώθησης μίας περισσότερο επιχειρηματικής νοοτροπίας και της δημιουργίας περιβάλλοντος που να στηρίζει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις,
- Η Κατηγορία Παρεμβάσεων 2.2 του Άξονα 2, βρίσκεται σε άμεση συνάφεια με **έξι** στρατηγικές κατευθύνσεις
- Οι παρεμβάσεις του Άξονα 2 συμβάλουν κατά το μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με τις παρεμβάσεις των υπολοίπων Αξόνων στη Στρατηγική της Λισσαβόνας.

Αναλυτικότερα, από την ανάλυση των στοιχείων της παραπάνω μήτρας συνάφειας ο Σύμβουλος Αξιολόγησης εκτιμά ότι:

- 1 Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού θα συμβάλλει στην προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας και στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής προστασίας καθώς:
  - Συμβάλλει στην επίτευξη της πλήρους απασχόλησης, στη βελτίωση της ποιότητας και παραγωγικότητας στην εργασία και στην ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής **(Κατευθ. Γραμ. 17)**, μέσα από το περιεχόμενο των κατηγοριών παρέμβασης:
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 1 (Συστημικές Παρεμβάσεις 1, 3, 5, 6, 9 άμεσα και έμμεσα τις συστημικές παρεμβάσεις 2 και 4)
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορίες Παρέμβασης 2.1, 2.2 και 2.4)
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 3 (Κατηγορίες Παρέμβασης 3.1 και 3.2)
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 4 (Κατηγορίες Παρέμβασης 4.1 και 4.3)
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 5 (Κατηγορίες Παρέμβασης 5.2)
  - Προωθεί μια προσέγγιση του κύκλου ζωής στην εργασία **(Κατευθ. Γραμ. 18)**, μέσα από το περιεχόμενο των κατηγοριών παρέμβασης:
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 1 (Συστημικές Παρεμβάσεις 1, 2, 3, 5 άμεσα και έμμεσα τη συστημική παρέμβαση 4)
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορία Παρέμβασης 2.2)
  - Εξασφαλίζει ανοικτές αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς για όσους αναζητούν εργασία και για τα μειονεκτούντα άτομα **(Κατευθ. Γραμ. 19)**, μέσα από το περιεχόμενο των κατηγοριών παρέμβασης:
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 1 (Συστημικές Παρεμβάσεις 1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 άμεσα και έμμεσα τη συστημική παρέμβαση 4)
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορίες Παρέμβασης 2.1 και 2.2)
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 3 (Κατηγορίες Παρέμβασης 3.1 και 3.2)
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 4 (Κατηγορίες Παρέμβασης 4.1)
  - Βελτιώνει την ανταπόκριση στις ανάγκες της αγοράς εργασίας **(Κατευθ. Γραμ. 20)**, μέσα από το περιεχόμενο των κατηγοριών παρέμβασης:

- Του Άξονα Προτεραιότητας 1 (Συστημικές Παρεμβάσεις 1, 2, 3, 5, 6, άμεσα και έμμεσα τη συστημική παρέμβαση 4)
  - Του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορίες Παρέμβασης 2.1 και 2.2 άμεσα και έμμεσα της κατηγορίας παρέμβασης 4)
  - Του Άξονα Προτεραιότητας 4 (Κατηγορία Παρέμβασης 4.2)
- 2** Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού θα συμβάλλει στη βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και στην ευελιξία της αγοράς εργασίας, καθώς:
- Προωθεί την ευελιξία συνδυασμένη με την ασφάλεια στην απασχόληση και μειώνει την κατάρτιση της αγοράς εργασίας **(Κατευθ. Γραμ. 21)**, μέσα από το περιεχόμενο των κατηγοριών παρέμβασης:
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 1 (Συστημική Παρέμβαση 5άμεσα και έμμεσα τις συστημικές παρεμβάσεις 1, 2 και 4)
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορία Παρέμβασης 2.2)
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 4 (Έμμεσα την Κατηγορία Παρέμβασης 4.1)
  - Προωθεί πολιτικές που εξασφαλίζουν απασχόληση – αποδεκτή αμοιβή και άλλες εξελίξεις στο κόστος εργασίας **(Κατευθ. Γραμ. 22)**, μέσα από το περιεχόμενο των κατηγοριών παρέμβασης:
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 1 (Συστημικές Παρεμβάσεις 7, 8 άμεσα)
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορίες Παρέμβασης 2.2 και 2.4 άμεσα και 4.1 έμμεσα)
- 3** Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού θα συμβάλλει στην αύξηση της επένδυσης σε ανθρώπινο δυναμικό μέσω της καλύτερης εκπαίδευσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων, καθώς:
- Θα επεκτείνει και θα βελτιώσει την επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό **(Κατευθ. Γραμ. 23)**, μέσα από το περιεχόμενο των κατηγοριών παρέμβασης:
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 1 (Έμμεσα τη συστημική παρέμβαση 2 και 4)
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορίες Παρέμβασης 2.1 και 2.3)
  - Θα προσαρμόσει τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στις νέες ανάγκες σε δεξιότητες **(Κατευθ. Γραμ. 24)**, μέσα από το περιεχόμενο των κατηγοριών παρέμβασης:
    - Του Άξονα Προτεραιότητας 1 (Άμεσα με τη συστημική παρέμβαση 2 και έμμεσα με τη συστημική παρέμβαση 1)

- Του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορίες Παρέμβασης 2.1 και 2.3)
- Του Άξονα Προτεραιότητας 3 (Κατηγορίες Παρέμβασης 3.1)

Τα παραπάνω βρίσκονται σε συμφωνία τόσο με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου 2006 για τη ΣΤΛ όσο και με τις επισημάνσεις που περιλαμβάνονται στην ετήσια έκθεση της ΕΕ για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση του 2006¹⁰ και αφορούν την ανάληψη συγκεκριμένων πολιτικών στον άξονα της ενίσχυσης της απασχόλησης και στην εισαγωγή μεταρρυθμίσεων στην εκπαίδευση και στη δια βίου μάθηση.

---

¹⁰ Communication from the Commission to the Spring European Council: Time to move up a gear, Brussels, 25.1.2006, Country Chapters PART II to COM (2006)

4.3. Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων

Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων αποτελεί την έκφραση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας σε Εθνικό Επίπεδο και για το λόγο αυτό, θα πρέπει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού να είναι συμβατό και να ενσωματώνει τις κύριες Προτεραιότητές του, όσον αφορά την Απασχόληση.

Για λόγους συνοχής, η αποτύπωση της συνεκτικότητας ακολουθεί τη δομή και τη λογική του ΕΣΠΑ, ώστε να μπορούν να αναδεικνύονται περισσότερο άμεσα συμπεράσματα. Ως εκ τούτου, η αποτύπωση της συνεκτικότητας, όπως αυτή πραγματοποιείται στον επόμενο πίνακα περιλαμβάνει τις τέσσερις προτεραιότητες του ΕΠΜ:

- **Αποκατάσταση της δημοσιονομικής ισορροπίας** και εξασφάλιση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών.
- **Αύξηση της παραγωγικότητας**, μέσα από την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων στη λειτουργία των αγορών, τις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο και την προώθηση της Κοινωνίας της Γνώσης.
- **Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος**, ενίσχυση του ανταγωνισμού, άνοιγμα των αγορών, αύξηση της εξωστρέφειας και αξιοποίηση της γεωπολιτικής θέσης της χώρας ως πόλου έλξης επενδυτικών δραστηριοτήτων με προοπτικές επέκτασης στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.
- **Αύξηση της απασχόλησης**, μείωση της ανεργίας, καθώς και αποτελεσματικότερη λειτουργία των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με μια σειρά από στοχευμένες δράσεις που περιορίζουν παράλληλα τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού.

Πίνακας 4 Συνάφεια Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανθρώπινου Δυναμικού σε σχέση με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων

		ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ											Οριζόντια Εμβέλεια			
		Συστημική Παρέμβ. 1	Συστημική Παρέμβ. 2	Συστημική Παρέμβ. 3	Συστημική Παρέμβ. 4	Συστημική Παρέμβ. 5	Συστημική Παρέμβ. 6	Συστημική Παρέμβ. 7	Συστημική Παρέμβ. 8	Συστημική Παρέμβ. 9	Συστημική Παρέμβ. 10	Συστημική Παρέμβ. 11				
Προτεραιότητες του ΕΠΜ																11
1	Αποκατάσταση της δημοσιονομικής ισορροπίας και εξασφάλιση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών.	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ												0%		
2	Αύξηση της παραγωγικότητας, μέσα από την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων στη λειτουργία των αγορών, τις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο και την προώθηση της Κοινωνίας της Γνώσης.	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓						7	58%
3	Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ενίσχυση του ανταγωνισμού, άνοιγμα των αγορών, αύξηση της εξωστρέφειας και αξιοποίηση της γεωπολιτικής θέσης της χώρας ως πόλου έλξης επενδυτικών δραστηριοτήτων με προοπτικές επέκτασης στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.										(€)	(€)			2	17%
4	Αύξηση της απασχόλησης, μείωση της ανεργίας, καθώς και αποτελεσματικότερη λειτουργία των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με μια σειρά από στοχευμένες δράσεις που περιορίζουν παράλληλα τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού.	(€)	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			10	83%
Κάθετη Εμβέλεια		2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	1			
		4	50%	50%	50%	25%	50%	25%	50%	50%	50%	50%	25%			

	Προτεραιότητες του ΕΠΜ	ΑΞΟΝΑΣ 2				ΑΞΟΝΑΣ 3		ΑΞΟΝΑΣ 4			ΑΞΟΝΑΣ 5			Οριζόντια Εμβέλεια	12
		Κατηγορ. Παρέμβ. 2.1	Κατηγορ. Παρέμβ. 2.2	Κατηγορ. Παρέμβ. 2.3	Κατηγορ. Παρέμβ. 2.4	Κατηγορ. Παρέμβ. 3.1	Κατηγορ. Παρέμβ. 3.2	Κατηγορ. Παρέμβ. 4.1	Κατηγορ. Παρέμβ. 4.2	Κατηγορ. Παρέμβ. 4.3	Κατηγορ. Παρέμβ. 5.1	Κατηγορ. Παρέμβ. 5.2	Κατηγορ. Παρέμβ. 5.3		
1	Αποκατάσταση της δημοσιονομικής ισορροπίας και εξασφάλιση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών.	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ													0%
2	Αύξηση της παραγωγικότητας, μέσα από την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων στη λειτουργία των αγορών, τις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο και την προώθηση της Κοινωνίας της Γνώσης.	✓	✓	✓		✓					✓			5	42%
3	Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ενίσχυση του ανταγωνισμού, άνοιγμα των αγορών, αύξηση της εξωστρέφειας και αξιοποίηση της γεωπολιτικής θέσης της χώρας ως πόλου έλξης επενδυτικών δραστηριοτήτων με προοπτικές επέκτασης στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.	✓		✓	✓	✓								4	33%
4	Αύξηση της απασχόλησης, μείωση της ανεργίας, καθώς και αποτελεσματικότερη λειτουργία των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με μια σειρά από στοχευμένες δράσεις που περιορίζουν παράλληλα τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού.	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		10	83%
Κάθετη Εμβέλεια		3	2	3	1	3	1	1	1	1	2	1	0		
		4	75%	50%	75%	25%	75%	25%	25%	25%	25%	50%	25%	0%	

Στη βάση των στοιχείων του πίνακα, προκύπτει η πολύ μεγάλη οριζόντια εμβέλεια του ΕΠΜ στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, καθώς ενσωματώνει έμμεσα την πρώτη προτεραιότητα του ΕΠΜ και πολύ έντονα τις υπόλοιπες τρεις.

Ειδικότερα, ως προς τις **συστημικές παρεμβάσεις**, σε οριζόντιο επίπεδο, παρατηρούνται τα εξής:

- Η τέταρτη προτεραιότητα του ΕΠΜ η οποία σχετίζεται με την αύξηση της απασχόλησης, τη μείωση της ανεργίας, καθώς και την αποτελεσματικότερη λειτουργία των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με μια σειρά από στοχευμένες δράσεις που περιορίζουν παράλληλα τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού, **απαντάται σε δέκα συστημικές παρεμβάσεις**.
- Η δεύτερη προτεραιότητα η οποία σχετίζεται με την αύξηση της παραγωγικότητας, διαπνέει επτά κατηγορίες παρέμβασης.

Σε ότι αφορά τους λοιπούς άξονες προτεραιότητας, προκύπτει ότι σε οριζόντιο επίπεδο:

- Η **τέταρτη προτεραιότητα** της αύξησης της απασχόλησης, της μείωσης της ανεργίας, καθώς και της αποτελεσματικότερης λειτουργίας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με μια σειρά από στοχευμένες δράσεις που περιορίζουν παράλληλα τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού, **διαπνέει το σύνολο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, παρουσιάζοντας έντονη συνάφεια και με τους Τρεις Άξονες Προτεραιότητας**.
- Αντίστοιχα, η **δεύτερη προτεραιότητα** του ΕΠΜ **διαπνέει πέντε από τις κατηγορίες παρεμβάσεων** του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
- Η **τρίτη από τις προτεραιότητες αντανakλάται σε τέσσερις από τις κατηγορίες παρεμβάσεων** του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.

Στην ίδια λογική αναδεικνύεται και η κάθετη εμβέλεια του ΕΠΜ στις Δράσεις του Επιχειρησιακού, καθώς κάθε μια από αυτές, ενσωματώνει κατ' ελάχιστο μία από τις τέσσερις βασικές προτεραιότητες του Σχεδιασμού. Μεγαλύτερη είναι η εμβέλεια που παρουσιάζεται στους Άξονες 2 και 3 καθώς κάθε ένας από αυτούς ενσωματώνει άμεσα δύο ή και τρεις προτεραιότητες του ΕΠΜ. Έντονη είναι και η συνάφεια που εμφανίζεται σε κάθετο επίπεδο για κάθε μία από τις συστημικές παρεμβάσεις όπου οι κάθε συστημική παρέμβαση ενσωματώνει τουλάχιστον μία προτεραιότητα.

Ως εκ τούτου αναδεικνύεται ότι οι προτεραιότητες του ΕΠ ΑΝΑΔ λαμβάνουν υπόψη τις προκλήσεις που περιλαμβάνει η γενική αποτίμηση του ΕΠΜ από την ΕΕ οι οποίες ειδικότερα αφορούν (ενδεικτικά):

- στην ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών στην αγορά εργασίας,
- στην καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας,
- στη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας,
- στον περαιτέρω εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών απασχόλησης,
- στην εξατομικευμένη υποστήριξη των ανέργων,
- στην ενίσχυση της απασχόλησης των νέων και των γυναικών

4.4. Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με το ΕΣΠΑ

Η ενότητα του Σχεδιασμού σε Εθνικό Επίπεδο, αποτελεί κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας, ιδιαίτερα στον ευαίσθητο τομέα της αξιοποίησης του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού ως κινητήρια δύναμη για την ανάπτυξη της χώρας και της ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής (Στρατηγικός Στόχος Επιχειρησιακού Σχεδιασμού). Επομένως, αποκτά ιδιαίτερη σημασία η εκ των προτέρων αξιολόγηση της συνάφειας του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού με το ΕΣΠΑ.

Στην κατεύθυνση αυτή, σημειώνεται ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού απαντά άμεσα στην τρίτη από τις Θεματικές Προτεραιότητες του ΕΣΠΑ Απασχόληση και Κοινωνική Συνοχή, καθώς το σύνολο των Δράσεων και Παρεμβάσεων που περιλαμβάνει συνδέονται άμεσα με την ενίσχυση της απασχόλησης και της δυνατότητας πρόσβασης σε αυτήν (Άξονες Προτεραιότητας 1 και 2), ενώ παράλληλα επιδιώκει –κυρίως μέσω του Άξονα Προτεραιότητας 3- στην ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής.

Επιπρόσθετα, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού συνδέεται έμμεσα:

- Με τη δεύτερη Θεματική Προτεραιότητα *Κοινωνία της Γνώσης και Καινοτομία*, καθώς στο σύνολό του ο σχεδιασμός διαπνέεται από πνεύμα ενεργούς υποστήριξης της ενίσχυσης των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού
- Με την τέταρτη Θεματική Προτεραιότητα *Θεσμικό Περιβάλλον*, καθώς συμβάλλει στην ενίσχυση του Θεσμικού Περιβάλλοντος, κυρίως μέσα από την προώθηση του ΕΣΣΕΕΚΑ (Δράση 1.1).
- Με την Πέμπτη Θεματική Προτεραιότητα *Ελκυστικότητα της Ελλάδας και των Περιφερειών ως τόπο επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης*, καθώς οι στοχευμένες παρεμβάσεις του αναμένεται να συμβάλουν στο να καταστεί η Ελλάδα συνολικά αλλά και οι Περιφέρειες ειδικότερα, ελκυστικότερος τόπος επενδύσεων εργασίας και διαβίωσης (Δράση 1.2, Άξονας Προτεραιότητας 3).

Η αποτύπωση της συνάφειας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με το ΕΣΠΑ σε επίπεδο Δράσης παρατίθεται στον ακόλουθο πίνακα Συνάφειας:

Πίνακας 5 Συνάφεια Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανθρώπινου Δυναμικού σε σχέση με το ΕΣΠΑ

	ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΕΣΠΑ	Συστημική Παρέμβ. 1	Συστημική Παρέμβ. 2	Συστημική Παρέμβ. 3	Συστημική Παρέμβ. 4	Συστημική Παρέμβ. 5	Συστημική Παρέμβ. 6	Συστημική Παρέμβ. 7	Συστημική Παρέμβ. 8	Συστημική Παρέμβ. 9	Συστημική Παρέμβ. 10	Συστημική Παρέμβ. 11	Οριζόντια Εμβέλεια	
1	Η αύξηση της εξωστρέφειας και των εισροών Ξένων Άμεσων Επενδύσεων												0	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ
2	Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και η αύξηση της παραγωγικότητας												0	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ
3	Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της χώρας												0	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ
7	Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζόμενων και των επιχειρήσεων	✓	✓	✓									3	
8	Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓		8	
9	Προώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης								✓	✓	✓		3	
10	Θεμελίωση ενός αποδοτικού και οικονομικά βιώσιμου συστήματος Υγείας που θα προσφέρει ποιοτικές και εξατομικευμένες υπηρεσίες στους πολίτες και θα εστιάζει στη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών πρόληψης και φροντίδας										✓		1	
11	Η ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες (ανάπτυξη – απασχόληση - κοινωνική συνοχή).				✓				✓	✓	✓	✓	5	
17	Ανάδειξη του Πολιτισμού ως ζωτικού παράγοντα της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας												0	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ
	Κάθετη Εμβέλεια	2	2	2	2	1	1	1	2	2	4	1		
		9	22%	22%	22%	22%	11%	11%	11%	22%	22%	44%	11%	

Όπου (ε) = έμμεση συνάφεια

	ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΕΣΠΑ	ΑΞΟΝΑΣ 2				ΑΞΟΝΑΣ 3		ΑΞΟΝΑΣ 4			ΑΞΟΝΑΣ 5			Οριζόντια Εμβέλεια	
		Κατηγορ. Παρέμβ. 2.1	Κατηγορ. Παρέμβ. 2.2	Κατηγορ. Παρέμβ. 2.3	Κατηγορ. Παρέμβ. 2.4	Κατηγορ. Παρέμβ. 3.1	Κατηγορ. Παρέμβ. 3.2	Κατηγορ. Παρέμβ. 4.1	Κατηγορ. Παρέμβ. 4.2	Κατηγορ. Παρέμβ. 4.3	Κατηγορ. Παρέμβ. 5.1	Κατηγορ. Παρέμβ. 5.2	Κατηγορ. Παρέμβ. 5.3		
1	Η αύξηση της εξωστρέφειας και των εισροών Ξένων Άμεσων Επενδύσεων		(ε)			(ε)								2	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ
2	Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και η αύξηση της παραγωγικότητας					(ε)								1	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ
3	Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της χώρας					(ε)								1	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ
7	Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζόμενων και των επιχειρήσεων	✓	✓	✓		(ε)								4	
8	Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση	(ε)	(ε)	(ε)		✓	✓	(ε)						6	
9	Πρώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης		(ε)		(ε)			✓	✓	✓		(ε)		6	
10	Θεμελίωση ενός αποδοτικού και οικονομικά βιώσιμου συστήματος Υγείας που θα προσφέρει ποιοτικές και εξατομικευμένες υπηρεσίες στους πολίτες και θα εστιάζει στη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών πρόληψης και φροντίδας									✓		✓	✓	3	
11	Η ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες (ανάπτυξη – απασχόληση - κοινωνική συνοχή).		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				8	
17	Ανάδειξη του Πολιτισμού ως ζωτικού παράγοντα της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας				(ε)	(ε)								2	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ
	Κάθετη Εμβέλεια	2	5	3	3	7	2	3	2	3	0	2	1		
		9	22%	56%	33%	33%	78%	22%	33%	22%	33%	0%	22%	11%	

Αξιοποιώντας τα στοιχεία της μήτρας προκύπτει ότι σημαντικό πλήθος των Γενικών στόχων των Θεματικών Προτεραιοτήτων διαπνέουν κάθετα και οριζόντια τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό, αναδεικνύοντας μια εκτεταμένη και έντονη διασύνδεση του ΕΣΠΑ με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.

Σε ένα πρώτο επίπεδο ανάλυσης, όσον αφορά τις συστημικές παρεμβάσεις, παρατηρείται ότι σε **οριζόντιο επίπεδο** η διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση, συναντάται σε οκτώ από τις συστημικές παρεμβάσεις που προβλέπονται στον επιχειρησιακό σχεδιασμό, ενώ ο γενικός στόχος 11, διαπνέει συνολικά πέντε από τις συστημικές παρεμβάσεις. Τέλος, φαίνεται ότι οι συστημικές παρεμβάσεις συμβάλουν έμμεσα στους γενικούς στόχους 1, 2, 3 και 17.

Αντίστοιχα σε **κάθετο επίπεδο**, προκύπτει ότι η συστημική παρέμβαση 10 διαπνέει τέσσερις από τους γενικούς στόχους, ενώ οι υπόλοιπες συστημικές παρεμβάσεις είναι περισσότερο στοχευμένες και συμβάλουν σε έναν ή δύο γενικούς στόχους

Σε ένα δεύτερο επίπεδο ανάλυσης, **η διασύνδεση που διαπιστώνεται, εντοπίζεται σε δύο μεγάλες ενότητες:**

- Από τη μια προκύπτει μια **καθολική οριζόντια και κάθετη επίδραση των Γενικών Στόχων 7, 8, 9 και 11**, καθώς το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα:
  - Σε **τέσσερις** από τις κατηγορίες παρεμβάσεων του απαντά στο Γενικό στόχο της *Ενίσχυσης της προσαρμοστικότητας των εργαζόμενων και των επιχειρήσεων* (Γενικός Στόχος 7)
  - Σε **έξι** από τις κατηγορίες παρεμβάσεων του απαντά στο Γενικό Στόχο της *Διευκόλυνσης της πρόσβασης στην απασχόληση* (Γενικός Στόχος 8)
  - Σε **έξι** από τις κατηγορίες παρεμβάσεων του απαντά στο Γενικό Στόχο της *Πρώτωσης της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης* (Γενικός Στόχος 9)
  - Σε **οκτώ** από τις κατηγορίες παρεμβάσεων του απαντά στο Γενικό Στόχο της *Ανάδειξης του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων της ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες (ανάπτυξη – απασχόληση – κοινωνική συνοχή)* (Γενικός Στόχος 11)
- Από την άλλη προκύπτει μια περισσότερο **έμμεση αλλά εξίσου σημαντική κάθετη και οριζόντια συμβολή των Γενικών Στόχων 1, 2, 3 και 17** καθώς το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, απαντά στους εν λόγω Γενικούς Στόχους είτε με δύο κατηγορίες παρεμβάσεων (Γενικός Στόχος 1, 2 και 17), είτε με μία (Γενικός Στόχος 3).

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι η κάθετη ανάγνωση της Μήτρας, αποκαλύπτει τον πολυδιάστατο χαρακτήρα και τη συνοχή των κατηγοριών παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού, όσον αφορά τους Γενικούς Στόχους του ΕΣΠΑ, καθώς:

- Σε όλες τις κατηγορίες παρεμβάσεων αντανακλώνται κατ' ελάχιστο δύο Γενικοί Στόχοι
- Σε όλες τις κατηγορίες παρεμβάσεων αντανακλώνται σε ποσοστό περισσότερο από 50% οι Γενικοί Στόχοι 7, 8, 9, 11, οι οποίοι και αφορούν άμεσα στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.

Ως εκ τούτου, αναδεικνύεται η υψηλή εμβέλεια και η συνδυασμένη επιρροή των Γενικών Στόχων των Θεματικών Προτεραιοτήτων στον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό, καθώς οι Δράσεις που τον συνθέτουν, τους ενσωματώνουν πολλαπλά, συμβάλλοντας ευθέως στην επίτευξή τους.

4.5. Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με το Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη 2006 -2008

Σε μια κοινωνία με έντονες κοινωνικοοικονομικές μεταβολές (βλ. σχετική ενότητα του παρόντος), η υλοποίηση πρωτοβουλιών που αφορούν στην κοινωνική ενσωμάτωση, οφείλει να περιλαμβάνεται στις άμεσες προτεραιότητες του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού. Υπό το πρίσμα αυτό, εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού ενσωματώνει τις βασικές προτεραιότητες του Εθνικού Σχεδίου για την Κοινωνική Ένταξη 2006 – 2008.

Στην κατεύθυνση αυτή, σημειώνεται ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού απαντά άμεσα και στις τέσσερις προτεραιότητες του Εθνικού Σχεδίου για την Κοινωνική Ένταξη, καθώς το σύνολο των Δράσεων και Παρεμβάσεων που περιλαμβάνει συνδέονται άμεσα:

- Με την ενίσχυση της απασχόλησης (1η Προτεραιότητα)
- Με την αντιμετώπιση της μειονεκτικής θέσης προσώπων και ομάδων (2η Προτεραιότητα)
- Με την ενίσχυση της οικογένειας και της στήριξης των ηλικιωμένων (3η Προτεραιότητα)
- Με την κοινωνική ένταξη των ΑμΕΑ, των μεταναστών και των ατόμων με πολιτισμικές /θρησκευτικές ιδιαιτερότητες (4η Προτεραιότητα).

Αναλυτικά, η **αποτύπωση της συνάφειας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με το Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη 2006 – 2008**, σε επίπεδο Δράσης παρατίθεται στον ακόλουθο πίνακα Συνάφειας:

Πίνακας 6 Συνάφεια Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανθρώπινου Δυναμικού σε σχέση με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη 2006 - 2008

		ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ											Οριζόντια Εμβέλεια	11		
		Συστημική Παρέμβ. 1	Συστημική Παρέμβ. 2	Συστημική Παρέμβ. 3	Συστημική Παρέμβ. 4	Συστημική Παρέμβ. 5	Συστημική Παρέμβ. 6	Συστημική Παρέμβ. 7	Συστημική Παρέμβ. 8	Συστημική Παρέμβ. 9	Συστημική Παρέμβ. 10	Συστημική Παρέμβ. 11				
ΕΣΚΕ 1	Ενίσχυση της απασχόλησης,	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							7	58%
ΕΣΚΕ 2	Αντιμετώπιση της μειονεκτικής θέσης προσώπων και ομάδων				✓		(ε)	✓	✓	✓					5	42%
ΕΣΚΕ 3	Ενίσχυση της οικογένειας και στήριξη των ηλικιωμένων.				(ε)				✓		✓				3	25%
ΕΣΚΕ 4	Κοινωνική ένταξη των ΑμΕΑ, των μεταναστών και των ατόμων με πολιτισμικές/θρησκευτικές ιδιαιτερότητες.								✓	✓	✓	✓			4	33%
Κάθετη Εμβέλεια		1	1	1	3	1	2	2	3	2	2	1				
		4	25%	25%	25%	75%	25%	50%	50%	75%	50%	50%	25%			

Όπου (ε) = έμμεση συνάφεια

		ΑΞΟΝΑΣ 2				ΑΞΟΝΑΣ 3		ΑΞΟΝΑΣ 4			ΑΞΟΝΑΣ 5			Οριζόντια Εμβέλεια	12	
		Κατηγ. Παρέμβ. 2.1	Κατηγ. Παρέμβ. 2.2	Κατηγ. Παρέμβ. 2.3	Κατηγ. Παρέμβ. 2.4	Κατηγ. Παρέμβ. 3.1	Κατηγ. Παρέμβ. 3.2	Κατηγ. Παρέμβ. 4.1	Κατηγ. Παρέμβ. 4.2	Κατηγ. Παρέμβ. 4.3	Κατηγ. Παρέμβ. 5.1	Κατηγ. Παρέμβ. 5.2	Κατηγ. Παρέμβ. 5.3			
ΕΣΚΕ 1	Ενίσχυση της απασχόλησης,	✓	✓	✓		✓	✓								5	42%
ΕΣΚΕ 2	Αντιμετώπιση της μειονεκτικής θέσης προσώπων και ομάδων	(ε)		(ε)	(ε)		(ε)	✓	✓	✓	(ε)				8	67%
ΕΣΚΕ 3	Ενίσχυση της οικογένειας και στήριξη των ηλικιωμένων.			✓	✓		✓			✓					4	33%
ΕΣΚΕ 4	Κοινωνική ένταξη των ΑμΕΑ, των μεταναστών και των ατόμων με πολιτισμικές/θρησκευτικές ιδιαιτερότητες.			(ε)	(ε)			✓	✓	✓	(ε)	(ε)			7	58%
Κάθετη Εμβέλεια		2	1	4	3	1	3	2	2	3	2	1	0			
		4	50%	25%	100%	75%	25%	75%	50%	50%	75%	50%	25%	0%		

Αξιοποιώντας τα στοιχεία της μήτρας προκύπτει ότι σημαντικό πλήθος των Προτεραιοτήτων του Εθνικού Σχεδίου για την Κοινωνική Ένταξη, **διαπνέουν κάθετα και οριζόντια τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό**, αναδεικνύοντας μια εκτεταμένη και έντονη διασύνδεση και αλληλοσυμπληρωματικότητα μεταξύ των δύο Επιχειρησιακών Κειμένων.

Στη λογική αυτή, όσον αφορά τις συστημικές παρεμβάσεις,

- Σε **οριζόντιο επίπεδο**, παρατηρείται ότι:
  - Επτά συστημικές παρεμβάσεις συμβάλουν στην ενίσχυση της απασχόλησης
  - Πέντε συστημικές παρεμβάσεις συμβάλουν στην αντιμετώπιση της μειονεκτικής θέσης προσώπων και ομάδων.
- Σε **κάθετο επίπεδο**, προκύπτουν οι ακόλουθες παρατηρήσεις:
  - Οι συστημικές παρεμβάσεις 4 και 8 απαντώνται σε τρεις από τις τέσσερις προτεραιότητες
  - Οι υπόλοιπες συστημικές παρεμβάσεις συμβάλουν σε μία ή δύο προτεραιότητες.

Από την άλλη πλευρά, όσον αφορά τους λοιπούς Άξονες Προτεραιότητας, η διασύνδεση που διαπιστώνεται, προσδιορίζεται ως:

- Ιδιαίτερα έντονη στην Προτεραιότητα της Απασχόλησης, όπως αυτή προσδιορίζεται στο Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη, καθώς **ενσωματώνεται σε 5** από τις κατηγορίες παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.
- **Ιδιαίτερα έντονη** στις Προτεραιότητες:
  - Αντιμετώπισης της μειονεκτικής θέσης προσώπων και ομάδων, όπως αυτή προσδιορίζεται στο Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη, καθώς **ενσωματώνεται σε 8** από τις κατηγορίες παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.
  - Κοινωνικής ένταξης ΑΜΕΑ, μεταναστών και ατόμων με πολιτισμικές /θρησκευτικές ιδιαιτερότητες, καθώς **ενσωματώνεται σε 7** από τις κατηγορίες παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.
- Στοχευμένη στην προτεραιότητα της ενίσχυσης της οικογένειας και της στήριξης των ηλικιωμένων, καθώς **ενσωματώνεται σε 4** από τις Δράσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.

4.6. **Θέματα ισότητας μεταξύ ανδρών / γυναικών και θέματα μη διάκρισης**

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, διαπνέεται οριζόντια από την προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και την ενίσχυση της αρχής της μη διάκρισης. Στη βάση αυτή, απαντά στη στοχοθεσία που τίθεται στο χάρτης πορείας για την ισότητα των δύο φύλων την περίοδο 2006-2010¹¹, αφού περιλαμβάνει δράσεις που προάγουν συνολικά:

- Την οικονομική ανεξαρτησία επί ίσοις όροις για γυναίκες και άνδρες·
- Τη συμφιλίωση της ιδιωτικής και της επαγγελματικής ζωής·
- Την ίση εκπροσώπηση στη λήψη αποφάσεων·
- Την εξάλειψη όλων των μορφών βίας με βάση το φύλο·
- Την εξάλειψη των στερεοτύπων των φύλων·
- Την προώθηση της ισότητας των φύλων στις εξωτερικές και αναπτυξιακές πολιτικές.

Η ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες (ανάπτυξη, απασχόληση, κοινωνική συνοχή) αποτελεί τον 11^ο Γενικό Στόχο του ΕΣΠΑ. Η προσέγγιση της έννοιας της ισότητας βασίζεται σε **δύο άξονες** αφού **από τη μια** διαπιστώνεται η βούληση για την προώθηση εξειδικευμένων – στοχευμένων μέτρων υποστήριξης των γυναικών (**θετικές δράσεις**) και **από την άλλη** η αποτελεσματικότερη προσαρμογή της διάστασης του φύλου στις τομεακές και περιφερειακές πολιτικές (**gender mainstreaming**).

Το ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού εμφανίζεται να ενσωματώνει με αρμονικό τρόπο και τις δύο προσεγγίσεις τόσο σε στρατηγικό επίπεδο όσο και σε επιχειρησιακό, αφού καταγράφεται ικανός αριθμός κατηγοριών παρέμβασης και δράσεων με ωφελοόμενες γυναίκες.

Επιπρόσθετα, με τις παραπάνω δράσεις το ΕΠ ΑΝΑΔ **ενσωματώνει όσα ορίζονται στο Άρθρο 16 του Γενικού Εφαρμοστικού Κανονισμού**, σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν την προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών καθώς και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά τη διάρκεια των διαφόρων σταδίων υλοποίησης των Ταμείων. Από την άλλη στο Άρθρο 16 ορίζεται ότι θα πρέπει να ληφθούν κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποτρέψουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της ύπαρξης αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου

---

¹¹ COM(2006) 92, Χάρτης πορείας για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών 2006 – 2010, Βρυξέλλες, 1.3.2006

προσανατολισμού κατά τα διάφορα στάδια υλοποίησης των Ταμείων και, ειδικότερα, της πρόσβασης σε αυτά. Ειδικά όσον αφορά τις Αρχές της EQUAL και της εφαρμογής του Άρθρου 16 στον Κανονισμό, **εκτιμάται ότι η προγραμματισμένη συγκρότηση Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης θα συμβάλει σημαντικά στη διασφάλισή τους κατά τη νέα προγραμματική και στη διάχυσή τους στο σύνολο των Δράσεων που θα υλοποιηθούν.**

Στη βάση αυτή, σημειώνεται ότι **η Κατηγορία Παρέμβασης 2 του άξονα Προτεραιότητας 3, αφορά αποκλειστικά στην ανάπτυξη υποστηρικτικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας των δύο φύλων στην απασχόληση.**

Ειδικότερα, το ΕΠ ΑΝΑΔ περιλαμβάνει δράσεις:

- Για την **Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (Στόχος 2)**, οι οποίες αφορούν:
  - Στην εξάλειψη των στερεοτυπικών αντιλήψεων για το ρόλο των δύο φύλων
  - Στην υλοποίηση (από 1 Σεπτεμβρίου 2008 του νέου θεσμικού πλαισίου για τη στοχευμένη (εξατομικευμένη) ενίσχυση γυναικών με σκοπό την εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής για τη στήριξη της γυναικείας απασχολησιμότητας (μέσω ειδικής ενίσχυσης των γυναικών για να έχουν προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές μονάδες φροντίδας παιδιών).
- Για την **Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (Στόχος 2)**, οι οποίες αφορούν:
  - Στη χειραφέτηση των γυναικών στην πολιτική και οικονομική ζωή
  - Στην προαγωγή του επιχειρηματικού πνεύματος,
  - Στο σχεδιασμό και υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης για την εξάλειψη των στερεοτυπικών αντιλήψεων σχετικά με το ρόλο των φύλων στην οικογένεια και στην εργασία
  - Στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση Δράσεων για την αποτελεσματική διαχείριση της διαφορετικότητας και την κατάργηση του επαγγελματικού διαχωρισμού λόγω φύλου, πολιτισμικών και λοιπών ιδιαιτεροτήτων
  - Εφαρμογή ειδικών ενεργειών για την ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας στο χώρο εργασίας, καθώς και για την προώθηση των γυναικών σε υψηλές θέσεις της επαγγελματικής ιεραρχίας.

Επιπρόσθετα, η σημασία της ισότητας των δύο φύλων αναδεικνύεται σε οριζόντιο επίπεδο καθώς αποτελεί οριζόντια δράση που ενσωματώνεται σε πλήθος δράσεων, όπως:

- Στη **Δράση 7** *Πρώθηση της ισότητας των φύλων μέσω της παροχής κινήτρων στις επιχειρήσεις και της κινητοποίησης των κοινωνικών εταίρων της Κατηγορίας Παρέμβασης 3 του Άξονα Προτεραιότητας 2*, η οποία και αφορά στην ενθάρρυνση των κοινωνικών εταίρων και των επιχειρήσεων να αναπτύξουν πρωτοβουλίες υπέρ της ισότητας των φύλων.
- Στη Δράση **Δράση 2** *Διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στην απασχόληση (Στόχος 2)* της Κατηγορίας Παρέμβασης 1 του Άξονα Προτεραιότητας 3, η οποία και αφορά στην εφαρμογή «Ολοκληρωμένων Δράσεων» για την ενίσχυση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας των γυναικών. Εδώ περιλαμβάνονται ενδεικτικές Ενέργειες που στόχο έχουν την προώθηση των γυναικών στην απασχόληση και στην προώθησή τους στην επιχειρηματικότητα (start ups) και στην κοινωνική οικονομία. Ειδικότερα, προτείνονται:
  - Τοποθετήσεις σε επιχειρήσεις, με επιδοτήσεις θέσεων, στο πλαίσιο στοχευμένης κατάρτισης, για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.
  - Πιλοτική εφαρμογή κάλυψης θέσεων, τοποθετήσεων με επιδότηση, σε θέσεις που προκύπτουν κενές λόγω μητρότητας, κλπ για διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών.
  - Ενίσχυσης της συμμετοχής των γυναικών σε ΜΜΕ (είτε ως επιχειρηματίες είτε ως εργαζόμενες), κυρίως με την βελτίωση της ελαστικότητας στην εργασία και των επαγγελματικών προσόντων.
  - Δράσεις τοποθέτησης γυναικών επιστημόνων σε επιχειρήσεις.
  - Τοποθετήσεις κατάρτισης-πιστοποίησης γνώσεων-δεξιοτήτων σε τομείς ζήτησης και αιχμής αλλά με δυνατότητα προσαρμογής των προγραμμάτων στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες.
  - Άμβλυσης των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες επιχειρηματίες στην πρόσβαση στις χρηματοδοτήσεις.
  - Επιδοτήσεις για έναρξη επιχειρήσεων (Γυναίκες επιχειρηματίες), ιδίως σε τομείς αιχμής.
  - Πρόγραμμα ενίσχυσης του «συνεταιρίζεσθαι» των γυναικών.
  - Πρόγραμμα ενίσχυσης κοινωνικής επιχειρηματικότητας των γυναικών.
  - Ενίσχυση ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται με γυναίκες ώστε να αναπτύξουν κέντρα πληροφόρησης σχετικά με την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα.

Επιπρόσθετα, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα διαχέεται από Δράσεις οι οποίες έχουν περισσότερο στοχευμένο και εξειδικευμένο χαρακτήρα, οι οποίες προσβλέπουν:

- Στην ανάπτυξη πολιτικών κοινωνικής ένταξης με έμφαση στις διακρίσεις εις βάρος μεταναστριών καθώς και γυναικών θυμάτων trafficking

- Στον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής φροντίδας στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της προσβασιμότητας των γυναικών και στην ανταπόκριση στις νέες εξειδικευμένες ανάγκες τους.
- Στην ενίσχυση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο όσον αφορά την κατεύθυνση της ενίσχυσης του gender mainstreaming (Διαχέεται οριζόντια στο σύνολο των Δράσεων του ΕΠ ΑΝΑΔ).

Η υλοποίηση των εν λόγω δράσεων θα επιφέρει βελτίωση της πρόσβασης αλλά και της θέσης στην αγορά εργασίας για τις γυναίκες. Αποτέλεσμα θα είναι ο περιορισμός των διακρίσεων στην αγορά εργασίας με βάση το φύλο και καλύτερη εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής των γυναικών, μέσω της προώθησης υπηρεσιών φροντίδας παιδιών και εξαρτημένων προσώπων.

Εκτός των παραπάνω, το ΕΠ ΑΝΑΔ περιλαμβάνει παρεμβάσεις για την προώθηση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης στις επιχειρήσεις, η οποία –μεταξύ άλλων- εμπεριέχει ενέργειες που αφορούν στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών γυναικών και της προώθησης της αρχής της μη διάκρισης. Η προώθηση εννοιών όπως είναι το κοινωνικό κόστος, ο κοινωνικός απολογισμός και η πιστοποίηση επιχειρήσεων στην Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, αποτελούν το όχημα για την προαγωγή εννοιών όπως είναι η εξάλειψη των στερεοτυπικών αντιλήψεων για το ρόλο των δύο φύλων και η εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις αναμένεται και η ανάπτυξη δομών παιδικής φροντίδας και φροντίδας εξαρτημένων ατόμων. Οι ενέργειες αυτές συμβάλλουν άμεσα στην ενίσχυση των θεμάτων ισότητας των δύο φύλων και θεμάτων μη – διάκρισης.

4.7. Καταλληλότητα μείγματος πολιτικής

Όπως έχει ήδη διαφανεί και από την ανάλυση στις προηγούμενες ενότητες, καθίσταται σαφές ότι το μείγμα πολιτικής που έχει επιλεγεί, όπως αυτή εκφράζεται στους ειδικούς και στους γενικούς στόχους του Προγράμματος, βρίσκεται σε αρμονία με τις ιεραρχημένες ανάγκες που έχουν αναδειχθεί από την κοινωνικοοικονομική ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης.

Όπως διαφαίνεται και από τη συσχέτιση των Γενικών και Ειδικών Στόχων με τις ιεραρχημένες ανάγκες της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης, το μείγμα πολιτικής που επιλέγεται, επιτυγχάνει να απαντήσει άμεσα με οριζόντιο τρόπο στις απαιτήσεις που απορρέουν από την κοινωνικοοικονομική ανάλυση, ενώ παράλληλα περιλαμβάνει στοχευμένες δράσεις για την ενίσχυση της ισότητας των δύο φύλων. Εξάλλου, οι Δράσεις και οι παρεμβάσεις που έχουν συμπεριληφθεί στο επιχειρησιακό πρόγραμμα είναι συμβατές με τα πορίσματα της ανάλυσης SWOT, καθώς απαντούν άμεσα στα πλεονεκτήματα, στα μειονεκτήματα, στις ευκαιρίες και στις απειλές που έχουν αναδειχθεί από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Επιπρόσθετα, όπως έχει διαφανεί και από την κατασκευή των μητρών συνάφειας, όπως αυτές παρουσιάστηκαν στις προηγούμενες ενότητες, το μείγμα πολιτικής που επιλέγεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, βρίσκεται σε συνάφεια:

- Με τη στρατηγική της Λισσαβόνας, όπως αυτή εκφράζεται στις κατευθυντήριες γραμμές
- Με τις κοινοτικές Στρατηγικές Κατευθύνσεις
- Με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
- Με τις προτεραιότητες του ΕΣΠΑ
- Το Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη 2006 -2008

Κατά συνέπεια, το μείγμα πολιτικής που διαπνέει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, είναι συμβατό με τις βασικές κατευθύνσεις, όπως αυτές απορρέουν από εθνικά και από κοινοτικά κείμενα στρατηγικής.

Από την άλλη, η καταλληλότητα του μείγματος πολιτικής διαφαίνεται και από το γεγονός ότι ενσωματώνει και απαντά ευθέως στις απαιτήσεις που θέτει ο Κανονισμός ΕΚΤ όσον αφορά το περιεχόμενο της συνδρομής, ενσωματώνοντας τις τρεις προτεραιότητες του Κανονισμού, σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας, ήτοι:

- Άξονας Προτεραιότητας 2 (Γενικός Στόχος 1): Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων.

- Άξονας Προτεραιότητας 3 (ενικός Στόχος 2): Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση – Προώθηση της ισότητας των φύλων και των ευκαιριών
- Άξονας Προτεραιότητας 4 (Γενικός Στόχος 3): Προώθηση της κοινωνικής και εργασιακής ένταξης ειδικών και μειονεκτουςών ομάδων του πληθυσμού

Ενώ υφίσταται και Άξονας Προτεραιότητας για τον τομέα της Υγείας, όπου στον Άξονα Προτεραιότητας 5 (Γενικός Στόχος 4) περιλαμβάνεται η εδραίωση της μεταρρύθμισης στο χώρο της Υγείας. Αντίστοιχα, όσον αφορά την ενίσχυση του Ανθρώπινου Κεφαλαίου διαπνέει οριζόντια τις παρεμβάσεις του Προγράμματος.

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Στόχος της Ενότητας, αποτελεί η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων από την υλοποίηση του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού. Στην κατεύθυνση αυτή, εξετάζεται η ποσοτικοποίηση των βασικών δεικτών του Προγράμματος, στον βαθμό που αυτό είναι δυνατόν στο παρόν στάδιο εξειδίκευσης των δράσεών του.

Για την ποσοτικοποίηση αυτή χρησιμοποιούνται δύο ειδών δείκτες:

- **Δείκτες εκροών** που επιχειρούν να εκφράσουν μια εκτίμηση του φυσικού αντικειμένου που αναμένεται να προκύψει από την υλοποίηση των Δράσεων. Μετρώνται με μονάδες φυσικού αντικειμένου ή με φυσικούς αριθμούς.
- **Δείκτες αποτελεσμάτων** που αναφέρονται στις άμεσες ή έμμεσες επενέργειες που αναμένεται να προκύψουν από την υλοποίηση κάθε Μέτρου για τους άμεσα ωφελούμενους / αποδέκτες / χρήστες των συγκεκριμένων παρεμβάσεων. Μετρώνται είτε με φυσικούς αριθμούς είτε με ποσοστά είτε σε μονάδες φυσικής ή οικονομικής ωφέλειας.

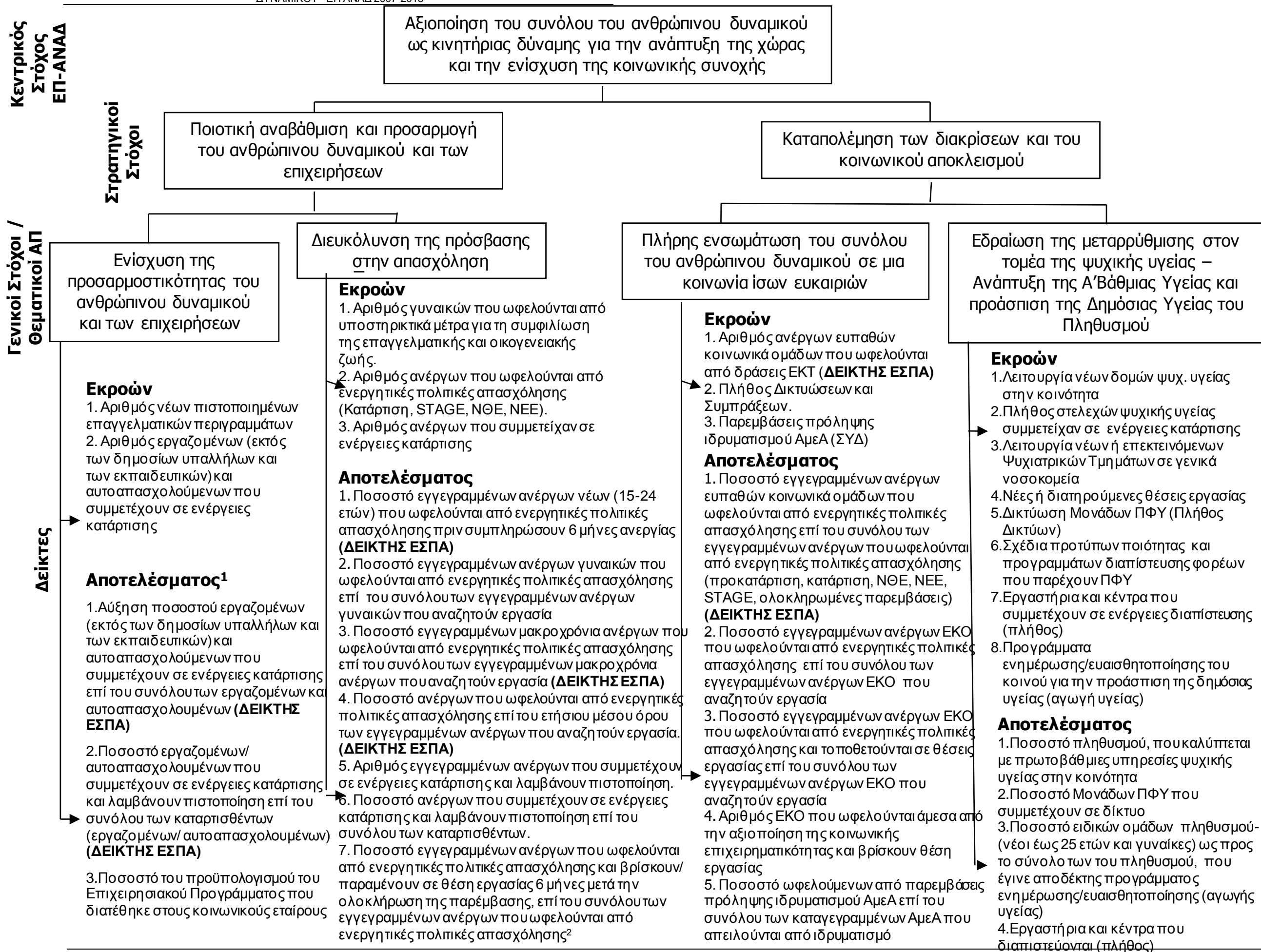
Τα παραπάνω αντιπαραβάλλονται με στοιχεία κόστους, όσον αφορά τον προϋπολογισμό της κάθε Δράσης ενώ για την κοστολόγηση χρησιμοποιούνται μοναδιαία κόστη, όπως αυτά προκύπτουν από την υλοποίηση αντίστοιχων Δράσεων της Γ' Προγραμματικής.

Στη βάση αυτή, η Συμβολή του Σύμβουλου Αξιολόγησης εστιάζεται:

- Στην επιβεβαίωση της αντιστοιχίας μεταξύ των στόχων και των δεικτών που έχουν προσδιοριστεί
- Στον προσδιορισμό των δεικτών εκροών και αποτελέσματος εξαιρουμένων εκείνων που απαιτούν χρήση μακροοικονομικών μοντέλων για την εκτίμησή τους
- Στην αξιολόγηση της καταλληλότητας και της εφικτότητας των ποσοτικοποιημένων στόχων
- Στην ανάλυση των υποθέσεων και παραδοχών που διαμορφώνουν τους στόχους και τα αποτελέσματα

5.1. Επιβεβαίωση αντιστοιχίας μεταξύ των στόχων και των δεικτών που έχουν προσδιοριστεί

Για την αντιστοίχιση μεταξύ των στόχων και των δεικτών που έχουν προσδιοριστεί, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης χρησιμοποιεί το Στοχοδιάγραμμα σε επίπεδο Γενικών Στόχων / Αξόνων Προτεραιότητας και το συνδέει με τους Δείκτες που έχουν τεθεί, ώστε να διαπιστώσει αν υφίσταται συνοχή μεταξύ τους. Στη βάση αυτή, πραγματοποιείται ποιοτική ανάλυση και συσχέτιση των Δεικτών με τους Γενικούς Στόχους / Άξονες Προτεραιότητες (βλ. σχετικά δένδρο επόμενης σελίδας).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- A.** Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προστεθεί ένας επιπλέον δείκτης για τις δράσεις που υλοποιηθούν από κοινού με τα κοινωνικούς εταίρους, καθώς ο παρόντος δεν έχει οριστικοποιηθεί οι συγκεκριμένες δράσεις

B. Έχει ανατεθεί σχετική μελέτη αξιολόγησης και κατά την αναθεώρηση του ΕΠ προστεθούν συγκεκριμένοι δείκτες (εκροών, αποτελέσματος) για τις δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του στόχου 4, καθώς ο παρόντος δεν έχει οριστικοποιηθεί οι συγκεκριμένες δράσεις
- Έως το τέλος του 2007 ο ως άνω δείκτης θα αναλυθεί σε επιμέρους ομάδες στόχους (νέοι, γυναίκες, μακροχρόνια άνεργοι)

Επιπρόσθετα, προκειμένου να επιβεβαιωθεί η αντιστοιχία μεταξύ στόχων και δεικτών, σε ένα δεύτερο επίπεδο οι Δείκτες συσχετίζονται ευθέως με του Ειδικούς Στόχους του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.

Έτσι σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας, προκύπτει η ακόλουθη αντιστοιχία μεταξύ στόχων και δεικτών που έχουν καθοριστεί:

- **Γενικός Στόχος 1 Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 2:** Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων. Το σύνολο των τεσσάρων ειδικών στόχων έχουν αντιστοιχισθεί με Δείκτες Αποτελέσματος, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις έχουν επιλεγεί και δείκτες εκροών. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι Δείκτες έχουν ήδη καθοριστεί και αποτυπωθεί, ενώ για τον Ειδικό Στόχο 3 θα καθοριστεί επιπρόσθετος δείκτης κατά την Αναθεώρηση του Ε.Π. όπως και στην περίπτωση του Ειδικού Στόχου 4, όπου η εκπόνηση μελέτης αξιολόγησης θα επιτρέψει τον καθορισμό δεικτών εκροών και αποτελέσματος.

Αναλυτικότερα, σε επίπεδο Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας, προκύπτει ικανοποιητική και αντιπροσωπευτική χρήση δεικτών σε επίπεδο Ειδικών Στόχων, η οποία και εκφράζεται ως εξής:

- **Ειδικός Στόχος 1:** *Ανάπτυξη ολοκληρωμένου πλαισίου Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης για τους εργαζόμενους, εργοδότες και αυτοαπασχολούμενους για τη βελτίωση της ποιότητας ΣΕΚ και την αύξηση της συμμετοχής σε ενέργειες κατάρτισης*, που συνδέεται με δύο δείκτες εκροών και έναν αποτελέσματος:
  - Αριθμός νέων πιστοποιημένων επαγγελματικών περιγραμμάτων **(Δείκτης Εκροών)**
  - Αριθμός εργαζομένων (εκτός των δημοσίων υπαλλήλων και των εκπαιδευτικών) και αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης **(Δείκτης Εκροών)**
  - Αύξηση ποσοστού εργαζομένων (εκτός των δημοσίων υπαλλήλων και των εκπαιδευτικών) και αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης επί του συνόλου των εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ) **(Δείκτης Αποτελέσματος)**
- **Ειδικός Στόχος 2:** *Βελτίωση της ποιότητας ΣΕΚ και αύξηση της συμμετοχής σε ενέργειες κατάρτισης για τους εργαζόμενους, ιδίως στις ΜΜΕ*, που συνδέεται με έναν δείκτη αποτελέσματος:
  - Ποσοστό εργαζομένων/ αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση επί του συνόλου των καταρτισθέντων

(εργαζομένων/ αυτοαπασχολούμενων) (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)

(Δείκτης Αποτελέσματος)

- **Ειδικός Στόχος 3:** Σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων στους σχετικούς τομείς του ΕΚΤ από κοινωνικοοικονομικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, που συνδέεται με έναν δείκτη αποτελέσματος¹²
    - Ποσοστό του προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος που διατέθηκε στους κοινωνικούς εταίρους
  - (Δείκτης Αποτελέσματος)**
  - **Ειδικός Στόχος 4:** Ανάπτυξη πολιτικών και υπηρεσιών για την πρόβλεψη και τη θετική διαχείριση των οικονομικών αλλαγών
    - Δεν έχουν καθοριστεί ακόμη δείκτες εκρών και αποτελέσματος καθώς εκπονείται σχετική μελέτη αξιολόγησης για τις δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Στόχου 4. Ως εκ τούτου οι σχετικοί δείκτες θα προστεθούν κατά την Αναθεώρηση του Ε.Π.
- **Γενικός Στόχος 2 Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 3:** Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση. Στο σύνολο των τεσσάρων ειδικών στόχων έχουν αντιστοιχηθεί Δείκτες Αποτελέσματος, ενώ στους Ειδικούς Στόχους 2 και 4 γίνεται χρήση και Δεικτών Εκρών.

Αναλυτικότερα, σε επίπεδο Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας, προκύπτει ικανοποιητική και αντιπροσωπευτική χρήση δεικτών σε επίπεδο Ειδικών Στόχων, η οποία και εκφράζεται ως εξής:

- **Ειδικός Στόχος 1:** Ενίσχυση της απασχόλησης των νέων, μέσω ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, που συνδέεται με έναν δείκτη αποτελέσματος:
  - Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων νέων (15-24 ετών) που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης πριν συμπληρώσουν 6 μήνες ανεργίας (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ) **(Δείκτης Αποτελέσματος)**
- **Ειδικός Στόχος 2:** Ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών, μέσω ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, που συνδέεται με έναν δείκτη εκρών και έναν αποτελέσματος:

---

¹² Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προστεθεί ένας επιπλέον δείκτης για τις δράσεις που θα υλοποιηθούν από κοινού με τους κοινωνικούς εταίρους, καθώς επί του παρόντος δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι συγκεκριμένες δράσεις

- Αριθμός γυναικών που ωφελούνται από υποστηρικτικά μέτρα για τη συμφιλίωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής. **(ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ) (Δείκτης Εκροών)**
- Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων γυναικών που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων γυναικών που αναζητούν εργασία **(Δείκτης Αποτελέσματος)**
- **Ειδικός Στόχος 3:** *Ενεργοποίηση των μακροχρόνια ανέργων και των ατόμων από ειδικές κοινωνικές ομάδες, που απειλούνται περισσότερο από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, μέσω ειδικά στοχευμένων δράσεων, που συνδέεται με έναν δείκτη αποτελέσματος:*
  - Ποσοστό εγγεγραμμένων μακροχρόνια ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων μακροχρόνια ανέργων που αναζητούν εργασία **(ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ) (Δείκτης Αποτελέσματος)**
- **Ειδικός Στόχος 4:** *Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών απασχόλησης, μέσω ειδικά στοχευμένων δράσεων, και συνδέεται με δείκτες εκροών και τέσσερις αποτελέσματος:*
  - Αριθμός ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (Κατάρτιση, STAGE, ΝΘΕ, ΝΕΕ) **(Δείκτης Εκροών)**
  - Αριθμός ανέργων που συμμετείχαν σε ενέργειες κατάρτισης **(Δείκτης Εκροών)**
  - Ποσοστό ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του ετήσιου μέσου όρου των εγγεγραμμένων ανέργων που αναζητούν εργασία. **(ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ) (Δείκτης Αποτελέσματος)**
  - Αριθμός εγγεγραμμένων ανέργων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση. **(Δείκτης Αποτελέσματος)**
  - Ποσοστό ανέργων συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση επί του συνόλου των καταρτισθέντων. **(Δείκτης Αποτελέσματος)**
  - Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και βρίσκουν/ παραμένουν σε θέση εργασίας 6 μήνες μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης, επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης **(Δείκτης Αποτελέσματος)**

- **Γενικός Στόχος 3 Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 4:** Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών. Το σύνολο των τριών ειδικών στόχων έχουν αντιστοιχηθεί τόσο με Δείκτες Εκροών όσο και Αποτελέσματος.

Αναλυτικότερα, σε επίπεδο Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας, προκύπτει ικανοποιητική και αντιπροσωπευτική χρήση δεικτών σε επίπεδο Ειδικών Στόχων, η οποία και εκφράζεται ως εξής:

- **Ειδικός Στόχος 1:** Προώθηση της κοινωνικής και επαγγελματικής ενσωμάτωσης των ΕΚΟ (μετανάστες, ΑμεΑ, άτομα με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες, μακροχρόνια άνεργοι/ες κλπ), που συνδέεται με έναν δείκτη εκροών και τρεις δείκτες αποτελέσματος:
  - Αριθμός ανέργων ευπαθών κοινωνικά ομάδων που ωφελούνται από δράσεις ΕΚΤ (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ) **(Δείκτης Εκροών)**
  - Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ευπαθών κοινωνικά ομάδων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (προκατάρτιση, κατάρτιση, ΝΘΕ, ΝΕΕ, STAGE, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις) **(Δείκτης Αποτελέσματος)**
  - Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που αναζητούν εργασία **(Δείκτης Αποτελέσματος)**
  - Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και τοποθετούνται σε θέσεις εργασίας επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που αναζητούν εργασία **(Δείκτης Αποτελέσματος)**
- **Ειδικός Στόχος 2:** Αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την ένταξη των ΕΚΟ στην αγορά εργασίας, που συνδέεται με έναν δείκτη εκροών και έναν αποτελέσματος:
  - Πλήθος Δικτυώσεων και Συμπράξεων. **(Δείκτης Εκροών)**
  - Αριθμός ΕΚΟ που ωφελούνται άμεσα από την αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και βρίσκουν θέση εργασίας **(Δείκτης Αποτελέσματος)**
- **Ειδικός Στόχος 3:** Βελτίωση της πρόνοιας για όσους χρήζουν βοήθειας, μέσω ειδικά στοχευμένων δράσεων, που συνδέεται με έναν δείκτη εκροών και έναν αποτελέσματος:
  - Παρεμβάσεις πρόληψης ιδρυματισμού ΑμεΑ (Αριθμός ΣΥΔ) **(Δείκτης Εκροών)**

- Ποσοστό ωφελούμενων από παρεμβάσεις πρόληψης ιδρυματισμού ΑμεΑ επί του συνόλου των καταγεγραμμένων ΑμεΑ που απειλούνται από ιδρυματισμό **(Δείκτης Αποτελέσματος)**

- **Γενικός Στόχος 4 / Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 5:** *Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον τομέα της Ψυχικής Υγείας, Ανάπτυξη της Α'Βάθμιας Υγείας και προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του Πληθυσμού*, που συνδέεται με έναν δείκτη εκροών και τρεις δείκτες αποτελέσματος:
  - **Ειδικός Στόχος 1:** *Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών ψυχικής υγείας σύμφωνα με τον Εθνικό σχεδιασμό, εδραίωση και ολοκλήρωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης*, που συνδέεται με 4 δείκτες εκροών και 1 δείκτη αποτελέσματος:
    - Λειτουργία νέων δομών ψυχ. υγείας στην κοινότητα **(Δείκτης Εκροών)**
    - Πλήθος στελεχών ψυχικής υγείας συμμετείχαν σε ενέργειες κατάρτισης **(Δείκτης Εκροών)**
    - Λειτουργία νέων ή επεκτεινόμενων Ψυχιατρικών Τμημάτων σε γενικά νοσοκομεία **(Δείκτης Εκροών)**
    - Νέες ή διατηρούμενες θέσεις εργασίας **(Δείκτης Εκροών)**
    - Ποσοστό πληθυσμού, που καλύπτεται με πρωτοβάθμιες υπηρεσίες ψυχικής υγείας στην κοινότητα **(Δείκτης Αποτελέσματος)**
  - **Ειδικός Στόχος 2:** *Προώθηση ενός νέου λειτουργικού μοντέλου Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και βελτίωση της υγείας του πληθυσμού μέσω της πρόληψης των αιτιών νοσηρότητας και θνησιμότητας, της προαγωγής της υγείας και της ενημέρωσης του πληθυσμού* που συνδέεται με δύο δείκτες εκροών και έναν αποτελέσματος:
    - Δικτύωση Μονάδων ΠΦΥ (πλήθος δικτύων). **(Δείκτης Εκροών)**
    - Σχέδια προτύπων ποιότητας και προγραμμάτων διαπίστευσης φορέων που παρέχουν ΠΦΥ
    - Ποσοστό Μονάδων ΠΦΥ, που λειτουργούν σε δίκτυο **(Δείκτης Αποτελέσματος)**
  - **Ειδικός Στόχος 3:** *Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός των φορέων και των υπηρεσιών δημόσιας υγείας*, μέσω ειδικά στοχευμένων δράσεων, που συνδέεται με δύο δείκτες εκροών και δύο αποτελέσματος:

- Εργαστήρια και κέντρα που συμμετέχουν σε ενέργειες διαπίστευσης (πλήθος) **(Δείκτης Εκροών)**
- Προγράμματα ενημέρωσης /ευαισθητοποίησης του κοινού για την προάσπιση της δημόσιας υγείας (αγωγή υγείας) **(Δείκτης Εκροών)**
- Ποσοστό ειδικών ομάδων πληθυσμού- (νέοι έως 25 ετών και γυναίκες) ως προς το σύνολο των του πληθυσμού, που έγινε αποδέκτης προγράμματος ενημέρωσης /ευαισθητοποίησης (αγωγής υγείας) **(Δείκτης Αποτελέσματος)**
- Εργαστήρια και κέντρα που διαπιστεύονται (πλήθος) **(Δείκτης Αποτελέσματος)**

Στη βάση της παραπάνω ανάλυσης, προκύπτει ένα σαφώς καθορισμένο πλέγμα ποσοτικών στόχων και δεικτών (εκροών και αποτελεσμάτων) που χαρακτηρίζονται από επάρκεια, πληρότητα και εννοιολογική καταλληλότητα για να αποτυπώσουν αντιπροσωπευτικά το περιεχόμενο του ΕΠ. Σε κάθε περίπτωση, η αντιστοίχιση είναι σαφής και δομημένη σε επίπεδο Γενικών Στόχων / Θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας και φθάνει μέχρι το επίπεδο των Ειδικών Στόχων, ώστε τελικά να μπορεί να αποτυπώσει την εξέλιξη της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

5.2. Προσδιορισμός των δεικτών εκροών, αποτελέσματος και επιπτώσεων εξαιρουμένων εκείνων που απαιτούν χρήση μακροοικονομικών μοντέλων για την εκτίμησή τους

Στη βάση της παραπάνω ανάλυση, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης σε συνεργασία με την Υπηρεσία καθώς και με τον Σύμβουλο Κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, συμμετείχε στη διαδικασία προσδιορισμού των τιμών βάσης.

Οι Προγραμματικοί Δείκτες του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού προσδιορίζονται με στόχο τη διασφάλιση ενός συστήματος Δεικτών εύχρηστου και διαχειρίσιμου, με σαφείς και μετρήσιμους στόχους. Οι δείκτες προσδιορίζονται σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας και αφορούν στο σύνολο του Προγράμματος. Για το λόγο αυτό, επιλέχθηκαν δείκτες των οποίων οι τιμές βάσεις μπορούν να προσδιοριστούν στη βάση στοιχείων που ήδη συλλέγονται είτε από την ΕΥΔ του ΕΠΑΕΚ, είτε από την ΠΑΕΠ είτε από τρίτους φορείς που παρουσιάζουν εγκυρότητα στη συλλογή πρωτογενών στοιχείων.

Ειδικότερα, οι δείκτες εκροών και αποτελέσματος που προσδιορίζονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, λαμβάνεται μέριμνα ώστε να είναι συμβατοί με όσα ορίζονται στην 4^η Εγκύκλιο για την Κατάρτιση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΥΠΟΙΟ.

Στη λογική αυτή, οι δείκτες που προσδιορίζονται:

- Είναι αντιπροσωπευτικοί των κύριων στόχων και προτεραιοτήτων που έχουν τεθεί,
- Είναι μετρήσιμοι στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου αναφοράς ως τιμές βάσης και τιμές στόχου,
- Οι τιμές – στόχοι τους να μπορούν να επιτευχθούν με τους οικονομικούς πόρους που διατίθενται στις διάφορες προτεραιότητες μέσω των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και
- Μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της υλοποίησης του Προγράμματος.

Για τον προσδιορισμό των δεικτών πραγματοποιήθηκε συνεργασία της Διαχειριστικής Αρχής του ΕΠΑΕΚ με τους Συμβούλους κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού και Εκ των Προτέρων Αξιολόγησης.

Κατά τον προσδιορισμό των δεικτών ελήφθησαν υπόψη:

- Οι βασικοί δείκτες EMCO

- Οι διαρθρωτικοί δείκτες και οι ποσοτικοποιημένοι στόχοι σε επίπεδο θεματικών προτεραιοτήτων του ΕΣΠΑ
- Το σύστημα δεικτών που ήδη χρησιμοποιεί το ΕΠΑΕΚ για την παρακολούθηση του Προγράμματος
- Οι υφιστάμενες δυνατότητες μέτρησης δεικτών από τις Υπηρεσίες (ΕΣΥΕ, ΠΑΕΠ, ΟΑΕΔ κτλ)

5.3. Αξιολόγηση της καταλληλότητας και της εφικτότητας των ποσοτικοποιημένων στόχων

Κύριο χαρακτηριστικό του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού για την περίοδο 2007- 2013 αποτελεί η αξιοποίηση ενός συστήματος δεικτών το οποίο αποτελείται από λιγότερους δείκτες, μέσα από τους οποίους ωστόσο ποσοτικοποιούνται οι πιο σημαντικές ή αντιπροσωπευτικές δράσεις του Ε.Π. Με τον τρόπο αυτό, αποφεύγεται η σύγχυση που θα μπορούσε να προκληθεί από τη χρήση από πληθώρα δεικτών και καταδεικνύεται ευκολότερα η σύνδεση του στοχοδιαγράμματος με σαφείς δείκτες.

Στο σύνολό τους οι δείκτες που έγινε προσπάθεια να είναι:

- συγκεκριμένοι (specific), ώστε να μην υπάρχει καμία αμφιβολία σχετικά με τι επιδιώκεται να επιτευχθεί
- μετρήσιμοι (measurable), ώστε να μπορεί να μετρηθεί και να παρακολουθηθεί η επίτευξή τους
- εφικτοί (achievable), ώστε να στηρίζονται σε μια ρεαλιστική βάση
- συναφείς (relevant), με τους στόχους που έχουν τεθεί και με τις ανάγκες που διαπιστώθηκαν κατά την κοινωνικοοικονομική ανάλυση
- και χρονικά καθορισμένοι (timed): ώστε να μπορεί η επίτευξή τους να παρακολουθηθεί σε βάθος χρόνου.

Στη βάση αυτή, προκύπτουν οι ακόλουθοι πίνακες συστηματοποίησης των δεικτών εκρών και αποτελέσματος καθώς και οι αντίστοιχες τιμές βάσης¹³:

---

¹³ Σημειώνεται ότι στο παρόν επίπεδο ανάλυσης δεν προσδιορίζονται δείκτες επιπτώσεων καθώς η φύση των παρεμβάσεων είναι τέτοια ώστε να απαιτούνται ιδιαίτερα μακροοικονομικά μοντέλα για την εκτίμησή τους.

Πίνακας 7 Δείκτες Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 2

Θεματικός ΑΠ2 Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων										
	Περιφέρειες Αμοιβαίους Στόχου Σύγκλισης		Περιφέρειες Στατιστικής Σύγκλισης		Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου		Σύνολο		Εφικτότητα στόχου	Καταλληλότητα στόχων
	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχος 2015*	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχος 2015	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχος 2015	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχος 2015		
Δείκτες Εκροών										
Αριθμός νέων πιστοποιημένων επαγγελματικών περιγραμμάτων	65	135	65	135	65	135	65	135	Στόχος εφικτός με βάση την υφιστάμενη εμπειρία καθώς για την πιστοποίηση 65 προγραμμάτων κατάρτισης απαιτήθηκαν περίπου 2Μ €	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Αριθμός εργαζομένων (εκτός των δημοσίων υπαλλήλων και των εκπαιδευτικών) και αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης	34.070	100.000	36.300	155.000	6.100	20.000	76.470	275.000	Στόχος μάλλον εφικτός εξαιτίας της ριζικής αναδιάρθρωσης του εφαρμοστικού πλαισίου της επαγγελματικής κατάρτισης των εργαζομένων και των αυτοαπασχολούμενων.	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Δείκτες Αποτελέσματος										
Αύξηση ποσοστού εργαζομένων (εκτός των δημοσίων υπαλλήλων και των εκπαιδευτικών) και αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης επί του συνόλου των εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)		7%	0,90%	7%	0,90%	7%	0,90%	7%	Στόχος μάλλον εφικτός. Ο βαθμός επίτευξης του στόχου εξαρτάται από την άμεση ενεργοποίηση της Επαγγελματικής Κατάρτισης Α.Ε η οποία και τίθεται υπό την άμεση εποπτεία του ΥΠΑΚΠ.	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Ποσοστό εργαζομένων/ αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση επί του συνόλου των κατάρτισθέντων (εργαζομένων/ αυτοαπασχολούμενων) (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	Για τον προσδιορισμό της τιμής βάσης εκπονείται μελέτη του ΕΚΕΠΙΣ	20%	Για τον προσδιορισμό της τιμής βάσης εκπονείται μελέτη του ΕΚΕΠΙΣ	20%	Για τον προσδιορισμό της τιμής βάσης εκπονείται μελέτη του ΕΚΕΠΙΣ	20%	Για τον προσδιορισμό της τιμής βάσης εκπονείται μελέτη του ΕΚΕΠΙΣ	20%	Στόχος μάλλον εφικτός. Ο βαθμός επίτευξης του στόχου εξαρτάται από την άμεση υλοποίηση του σχετικού υποσυστήματος του ΕΣΣΕΕΚΑ	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Ποσοστό του προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος που διατέθηκε στους κοινωνικούς εταίρους		2%		2%		2%		2%	Στόχος μάλλον εφικτός. Ο βαθμός επίτευξης του στόχου εξαρτάται από την άμεση ενεργοποίηση του επιχειρησιακού σχεδιασμού με έμφαση στο περιεχόμενο της Κατηγορίας Παρέμβασης 3 του Α.Π. 2	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART

* Οι τιμές στόχου 2015 υπολογίζονται από μηδενική βάση

Κατα την αναθεώρηση του ΕΠ:

1. Θα προστεθεί άλλος ένας δείκτης για τις δράσεις που θα υλοποιηθούν από κοινού με τους κοινωνικούς εταίρους, καθώς επί του παρόντος δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι συγκεκριμένες δράσεις
2. Θα προστεθούν δείκτες εκροών και αποτελέσματος για τις δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Στόχου 4, καθώς επί του παρόντος δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι συγκεκριμένες δράσεις.

Πίνακας 8 Δείκτες Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 3

Θεματικός Α.Π. 3 Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση										
	Περιφέρειες Αιμογούς Στόχου Σύγκλισης		Περιφέρειες Στατιστικής Σύγκλισης		Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου		Σύνολο		Εφικτότητα στόχου	Καταλληλότητα στόχων
	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχος 2015	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχος 2015	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχος 2015	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχος 2015		
Δείκτες Εκροών										
Αριθμός ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (Κατάρτιση, STAGE, ΝΘΕ, ΝΕΕ).	150.000	161.000	151.000	118.500	33.500	10.500	334.500	290.000	Στόχος εφικτός εξαιτίας των βελτιώσεων στο θεσμικό και εφαρμοστικό πλαίσιο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, στη βάση των διδαγμάτων που απορρέουν από τη συσσωρευμένη εμπειρία της Τρίτης Προγραμματικής Περιόδου	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Αριθμός ανέργων που συμμετείχαν σε ενέργειες κατάρτισης.	85.000	99.700	88.300	73.300	17.100	7.000	190.400	180.000	Στόχος εφικτός εξαιτίας των βελτιώσεων στο θεσμικό και εφαρμοστικό πλαίσιο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, στη βάση των διδαγμάτων που απορρέουν από τη συσσωρευμένη εμπειρία της Τρίτης Προγραμματικής Περιόδου	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Αριθμός γυναικών που ωφελούνται από υποστηρικτικά μέτρα για τη συμπλήρωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής. (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	5.350	10.000	2.600	5.000	350	700	8.300	15.700	Στόχος εφικτός καθώς αλλάζει η φιλοσοφία εφαρμογής των υποστηρικτικών μέτρων ενώ ενεργοποιούνται αρκετές νέες παρεμβάσεις με νεωτερικό χαρακτήρα, για τις οποίες απαιτείται η συγκρότηση κατάλληλου πλαισίου εφαρμογής	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Δείκτες Αποτελέσματος										
Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων νέων (15-24 ετών) που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης πριν συμπληρώσουν 6 μήνες ανεργίας (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	-	100%	-	100%	-	100%	-	100%	Στόχος εφικτός , εξαιτίας της χρηματοδοτικής επάρκειας και του κατάλληλου πλαισίου εφαρμογής με σκοπό τη δέσμευση της επίτευξης των στόχων της Αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισαβόνας	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων γυναικών που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων γυναικών που αναζητούν εργασία	17%	25%	17%	25%	17%	25%	17%	25%	Στόχος εφικτός εξαιτίας της εμπειρίας που απορρέει από την εφαρμογή της Αρχής Mainstreaming κατά τη διάρκεια της Γ' Προγραμματικής Περιόδου.	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Ποσοστό εγγεγραμμένων μακροχρόνια ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων μακροχρόνια ανέργων που αναζητούν εργασία (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	-	25%	-	25%	-	25%	-	25%**	Στόχος εφικτός εξαιτίας των βελτιώσεων στο θεσμικό και εφαρμοστικό πλαίσιο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης.	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Ποσοστό ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του ετήσιου μέσου όρου των εγγεγραμμένων ανέργων που αναζητούν εργασία. (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	4,5%	10%	4,5%	10%	4,5%	10%	4,5%	10%	Στόχος εφικτός εξαιτίας των βελτιώσεων στο θεσμικό και εφαρμοστικό πλαίσιο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, στη βάση των διδαγμάτων που απορρέουν από τη συσσωρευμένη εμπειρία της Τρίτης Προγραμματικής Περιόδου	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Αριθμός εγγεγραμμένων ανέργων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση.	19.000	50.000	18.000	36.600	3.700	3.500	40.700	90.100	Στόχος εφικτός εξαιτίας των βελτιώσεων στο θεσμικό και εφαρμοστικό πλαίσιο εφαρμογής.	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Ποσοστό ανέργων συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση επί του συνόλου των κατάρτισθέντων.	22%	50%	20%	50%	22%	50%	22%	50%	Στόχος μάλλον εφικτός . Ο βαθμός επίτευξης του στόχου εξαρτάται από την άμεση υλοποίηση του συστήματος πιστοποίησης.	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και βρίσκουν/ παραμένουν σε θέση εργασίας 6 μήνες μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης, επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.***	13,90%	28%	13,90%	28%	13,90%	28%	13,90%	28%	Δεν μπορεί να προσδιοριστεί , καθώς η επίτευξη του εξαρτάται από ένα ευρύτερο πλαίσιο εφαρμογής και συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με την ικανότητα της οικονομίας να παράγει νέες θέσεις εργασίας.	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART

* Οι τιμές στόχου 2015 υπολογίζονται από μηδενική βάση

** Έως το τέλος του 2007 ο ως άνω δείκτης θα αναλυθεί σε επιμέρους ομάδες στόχους, (νέοι, γυναίκες, μακροχρόνια άνεργοι)

Πίνακας 9 Δείκτες Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 4

Θεματικός Α.Π. 4 Πλήρης Ενσωμάτωση του Συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών										
	Περιφέρειες Αμοιούχους Στόχου Σύγκλισης		Περιφέρειες Στατιστικής Σύγκλισης		Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου		Σύνολο		Εφικτότητα στόχου	Καταλληλότητα στόχων
	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχου 2015	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχου 2015	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχου 2015	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχου 2015		
Δείκτες Εκρῶν										
Πλήθος Δικτυώσεων και Συμπράξεων.	104	Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστεί η τιμή στόχου	104	Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστεί η τιμή στόχου	104	Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστεί η τιμή στόχου	104	Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστεί η τιμή στόχου	Στόχος εφικτός , καθώς υπάρχει προηγούμενη επιτυχημένη εμπειρία κυρίως μέσα από την υλοποίηση της ΚΠ EQUAL (Α' και Β' Κύκλος), στις οποίες Τελικός Δικαιούχος ορίστηκαν δικτυώσεις και Συμπράξεις Φορέων	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Παρεμβάσεις πρόληψης ιδρυματισμού ΑμεΑ (ΣΥΔ)	0	49	0	54	0	54	0	157	Στόχος εφικτός , καθώς υπάρχει προηγούμενη επιτυχημένη εμπειρία.	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Αριθμός ανέργων ευπαθών κοινωνικά ομάδων που ωφελούνται από Δράσεις ΕΚΤ (Δείκτης ΕΣΠΑ)	15.000	22.500	18.000	26.000	3.000	5.000	36.000	53.500	Στόχος εφικτός εξαιτίας των βελτιώσεων στο θεσμικό και εφαρμοστικό πλαίσιο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, στη βάση των διδαγμάτων που απορρέουν από τη συσσωρευμένη εμπειρία της Τρίτης Προγραμματικής Περιόδου	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Δείκτες Αποτελέσματος										
Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ευπαθών κοινωνικά ομάδων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (προκατάρτιση, κατάρτιση, ΝΘΕ, ΝΕΕ, STAGE, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις) (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	9%	15%	9%	15%	9%	15%	9%	15%	Στόχος εφικτός εξαιτίας των βελτιώσεων στο θεσμικό και εφαρμοστικό πλαίσιο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, στη βάση των διδαγμάτων που απορρέουν από τη συσσωρευμένη εμπειρία της Τρίτης Προγραμματικής Περιόδου καθώς και στη διευρυμένη εφαρμογή της αρχής του mainstreaming.	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που αναζητούν εργασία	<i>Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστούν οι τιμές βάσης και στόχου</i>								Δεν μπορεί να προσδιοριστεί	Δεν μπορεί να προσδιοριστεί η κατάλληλότητα κατά SMART
Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και τοποθετούνται σε θέσεις εργασίας επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που αναζητούν εργασία	<i>Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστούν οι τιμές βάσης και στόχου</i>								Δεν μπορεί να προσδιοριστεί	Δεν μπορεί να προσδιοριστεί η κατάλληλότητα κατά SMART
Αριθμός ΕΚΟ που ωφελούνται άμεσα από την αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και βρίσκουν θέση εργασίας	<i>Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστούν οι τιμές βάσης και στόχου</i>								Δεν μπορεί να προσδιοριστεί	Δεν μπορεί να προσδιοριστεί η κατάλληλότητα κατά SMART
Ποσοστό ωφελούμενων από παρεμβάσεις πρόληψης ιδρυματισμού ΑμεΑ επί του συνόλου των καταγεγραμμένων ΑμεΑ που απειλούνται από ιδρυματισμό	0%	10%	0%	10%	0%	10%	0%	10%	Στόχος εφικτός , καθώς υπάρχει προηγούμενη επιτυχημένη εμπειρία.	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART

* Οι τιμές στόχου 2015 υπολογίζονται από μηνιακή βάση

Πίνακας 10 Δείκτες Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 5

Θεματικός Α.Π. 5: Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον τομέα της Ψυχικής Υγείας, Ανάπτυξη της Α' Βάθμιας Υγείας και πρόσπιση της Δημόσιας Υγείας του Πληθυσμού										
	Περιφέρειες Αμοιούχου Στόχου Σύγκλισης		Περιφέρειες Στατιστικής Σύγκλισης		Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου		Σύνολο		Εφικτότητα στόχου	Καταλληλότητα στόχων
	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχου 2015	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχου 2015	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχου 2015	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχου 2015		
Δείκτες Εκροών										
Λειτουργία νέων δομών ψυχ. υγείας στην κοινότητα (1)	51	84	58	89	6	16	115	189	Στόχος εφικτός καθώς διασφαλίζεται η χρηματοδότηση των δομών από τα ΠΕΠ ενώ τα λειτουργικά τους καλύπτονται από το ΕΠΑΔ	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Πλήθος στελεχών ψυχικής υγείας συμμετείχαν σε ενέργειες κατάρτισης (2)	2600	2300	2600	2500	2600	300	7800	5100	Στόχος εφικτός καθώς διασφαλίζεται η χρηματοδότηση των δομών από τα ΠΕΠ ενώ τα λειτουργικά τους καλύπτονται από το ΕΠΑΔ	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Λειτουργία νέων ή επεκτεινόμενων Ψυχιατρικών Τμημάτων σε γενικά νοσοκομεία (3)	12	16	16	9	3	2	31	27	Στόχος εφικτός καθώς διασφαλίζεται η χρηματοδότηση των δομών από τα ΠΕΠ ενώ τα λειτουργικά τους καλύπτονται από το ΕΠΑΔ	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Νέες ή διατηρούμενες θέσεις εργασίας (5)	2000	2200	2000	2200	2000	300	6000	4700	Στόχος εφικτός καθώς διασφαλίζεται η χρηματοδότηση των δομών από τα ΠΕΠ ενώ τα λειτουργικά τους καλύπτονται από το ΕΠΑΔ	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Δικτύωση Μονάδων ΠΦΥ (πλήθος δικτύων) (6)	0	-	0	-	0	-	0	-	- Δεν μπορεί να προσδιοριστεί	Δεν μπορεί να προσδιοριστεί η κατάλληλότητα το κατά SMART
Σχέδια προτύπων ποιότητας και προγραμμάτων διαπίστευσης φορέων που παρέχουν ΠΦΥ (7)	0	-	0	-	0	-	0	-	- Δεν μπορεί να προσδιοριστεί	Δεν μπορεί να προσδιοριστεί η κατάλληλότητα το κατά SMART
Εργαστήρια και κέντρα που συμμετέχουν σε ενέργειες διαπίστευσης (πλήθος) (9)	0	-	0	-	0	-	0	-	- Δεν μπορεί να προσδιοριστεί	Δεν μπορεί να προσδιοριστεί η κατάλληλότητα το κατά SMART
Προγράμματα ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης του κοινού για την πρόσπιση της δημόσιας υγείας (αγωγή υγείας) (10)	7	9	11	9	4	9	22	27	Στόχος εφικτός	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Δείκτες Αποτελέσματος										
Ποσοστό πληθυσμού, που καλύπτεται με πρωτοβάθμιες υπηρεσίες ψυχικής υγείας στην κοινότητα (4)	28%	50%	28%	50%	28%	50%	28%	50%	Στόχος εφικτός αν ληφθεί υπόψη ότι πρόκειται για την ολοκλήρωση αντίστοιχου περιεχομένου παρέμβασης της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Ποσοστό Μονάδων ΠΦΥ, που λειτουργούν σε δίκτυο (8)	0	50%	0	50%	0	50%	0	50%	Στόχος εφικτός αν ληφθεί υπόψη ότι πρόκειται για την ολοκλήρωση αντίστοιχου περιεχομένου παρέμβασης της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου	Στόχος κατάλληλος καθώς αποτυπώνει το περιεχόμενο της Δράσης και ταυτόχρονα είναι SMART
Ποσοστό ειδικών ομάδων πληθυσμού- (νέοι έως 25 ετών και γυναίκες) ως προς το σύνολο των του πληθυσμού, που έγινε αποδέκτης προγράμματος ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης (αγωγής υγείας)	0%	40%	0%	40%	0%	40%	0%	40%	- Δεν μπορεί να προσδιοριστεί	Δεν μπορεί να προσδιοριστεί η κατάλληλότητα το κατά SMART
Εργαστήρια και κέντρα που διαπιστεύονται (πλήθος) (11)	0	-	0	-	0	-	0	-	- Δεν μπορεί να προσδιοριστεί	Δεν μπορεί να προσδιοριστεί η κατάλληλότητα το κατά SMART

Παραδοχές- Παρατηρήσεις

- (1) Στο δείκτη προσμετρώνται οι δομές πρόληψης και πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας αντιμετώπισης της ψυχικής ασθένειας, που πρόκειται να υλοποιηθούν στην περιοχή αναφοράς. Η παρέμβαση αφορά την κάλυψη λειτουργικών δαπανών των προτεινόμενων δομών στην περίοδο εκκίνησής τους (start – up) με περίοδο χρηματοδότησης μέγιστης διάρκειας 24 μηνών. Η διατήρηση χωρίς διακοπή της λειτουργίας των δομών και υπηρεσιών, που ωφελούνται από συγχρηματοδότηση κατά την έναρξη λειτουργίας τους, βαρύνει τους Εθνικούς πόρους. Η τιμή βάσης είναι το σύνολο των υπαρχουσών δομών. Με την επίτευξη αυτού του στόχου σχετίζονται και παρεμβάσεις άλλων ΕΠ.
- 2) Η τιμή βάσης αφορά στην κατάρτιση στελεχών δομών ψυχικής υγείας κατά την υλοποίηση του Μέτρου 2.4 του ΕΠ Υγεία- Πρόνοια 2000-2006.
- (3) Τα Ψυχιατρικά τμήματα αφορούν ειδικές κλινικές, που δημιουργούνται ή επεκτείνονται σε Γενικά Νοσοκομεία της περιοχής αναφοράς. Η παρέμβαση αφορά την κάλυψη λειτουργικών δαπανών των προτεινόμενων δομών στην περίοδο εκκίνησής τους (start – up) με περίοδο χρηματοδότησης μέγιστης διάρκειας 24 μηνών. Ο δείκτης καταμετρά τόσο τα Ψυχιατρικά Τμήματα ενηλίκων, όσο και τα αντίστοιχα των εφήβων και των παιδών, λαμβάνοντας υπόψη μέση δυναμικότητα 20 κλίνες ανά τμήμα. Η τιμή βάσης είναι το σύνολο των υπαρχουσών δομών στην περιοχή αναφοράς. Με την επίτευξη αυτού του στόχου σχετίζονται και παρεμβάσεις άλλων ΕΠ .
- (4) Ο δείκτης λαμβάνει υπόψη την κάλυψη του πληθυσμού, όπως προκύπτει από την προτυποποίηση των δομών στην κοινότητα. Η τιμή στόχος αφορά την πρόσθετη κάλυψη, που επιτυγχάνεται από την λειτουργία των νέων δομών, οι οποίες συγχρηματοδοτήθηκαν από τον παρόντα άξονα στην περιοχή αναφοράς. Με την επίτευξη αυτού του στόχου σχετίζονται και παρεμβάσεις και άλλων ΕΠ.
- (5) Ο δείκτης αφορά στις νέες ή διατηρούμενες θέσεις εργασίας στις δομές της ψυχικής υγείας στην κοινότητα, οι οποίες συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του παρόντος άξονα. Η τιμή βάσης του δείκτη αφορά τις θέσεις εργασίας σε δομές, που έχουν δημιουργηθεί ή διατηρηθεί κατά την υλοποίηση του Άξονα 2 του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια 2000-2006.
- (6) Ο δείκτης προέρχεται λαμβάνοντας υπόψη:
- Μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας (ΠΦΥ) είναι τα κέντρα υγείας, αστικά κέντρα υγείας, πολυιατρεία, αγροτικά ιατρεία, δημοτικά ιατρεία, οικογενειακοί ιατροί κλπ
  - Η δικτύωση (κάθετη και οριζόντια) αφορά σε λειτουργική και συστημική ενοποίηση των επιμέρους μονάδων σε ένα συνεχές σύνολο.
  - Πρόκειται για μια νέου τύπου παρέμβαση χωρίς εμπειρία και συνεπώς με μηδενική τιμή βάσης. Η τιμή –στόχος περιλαμβάνει τόσο τις κάθετες όσο και τις οριζόντιες δικτυώσεις και θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης – Σχέδιο Δράσης για την ΠΦΥ μέχρι το τέλος του 2008.
- (7) Πρόκειται για έργο εθνικής εμβέλειας και για αυτό οι τιμές βάσης και στόχου είναι κοινές ανά ομάδα Περιφερειών και δεν αθροίζονται.
- (8) Ο δείκτης αφορά στις υφιστάμενες δομές ΠΦΥ, που λειτουργούν στην περιοχή αναφοράς.
- (9) Πρόκειται για μια νέου τύπου παρέμβαση εθνικής εμβέλειας, χωρίς εμπειρία και συνεπώς με μηδενική τιμή βάσης. Η τιμή –στόχος, που είναι κοινή για όλες τις ομάδες περιφερειών και δεν αθροίζεται, θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης – Σχέδιο Δράσης για την Δημόσια Υγεία μέχρι το τέλος του 2008. Η διαπίστευση της λειτουργίας των εργαστηρίων σχετίζεται με την διασφάλιση της δημόσιας υγείας.
- (10) Πρόκειται για έργο εθνικής εμβέλειας και για αυτό οι τιμές βάσης και στόχου είναι κοινές ανά ομάδα Περιφερειών και δεν αθροίζονται. Ο προσδιορισμός του δείκτη πραγματοποιείται με βάση την εμπειρία αντίστοιχων έργων ενημέρωσης /ευαισθητοποίησης του Γ'ΚΠΣ. Ο ακριβής προσδιορισμός των θεματικών και πληθυσμών-στόχου ανά πρόγραμμα θα προσδιοριστεί στο πλαίσιο της Μελέτης για το Σχέδιο Δράσης της Δημόσιας Υγείας.
- (11) Η τιμή –στόχος, που είναι κοινή για όλες τις ομάδες περιφερειών και δεν αθροίζεται, θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης – Σχέδιο Δράσης για την Δημόσια Υγεία μέχρι το τέλος του 2008. Η μεθοδολογία παρακολούθησης του δείκτη προϋποθέτει σύστημα μέτρησης του δείκτη πριν και μετά την παρέμβαση και διασταύρωση της εξέλιξης του μέσω control group.

5.4. **Ανάλυση των υποθέσεων και παραδοχών που διαμορφώνουν τους στόχους και τα αποτελέσματα**

Οι υποθέσεις και παραδοχές που αξιοποιήθηκαν για τη διαμόρφωση των στόχων και των αποτελεσμάτων καθώς και για τον προσδιορισμό της καταλληλότητας των στόχων και της εφικτότητά τους, διακρίνονται σε δύο μεγάλες ενότητες, τις παραδοχές και υποθέσεις συστηματικού χαρακτήρα καθώς και τις ποσοτικές παραδοχές και υποθέσεις που συνδέονται με το μοναδιαίο κόστος υλοποίησης.

Στη βάση αυτή, στις **υποθέσεις και παραδοχές συστηματικού χαρακτήρα**, περιλαμβάνονται:

- Η έγκαιρη επιχειρησιακή αξιοποίηση της 10μελούς Δομής, η οποία θα λειτουργεί στη Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων, του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας, με αρμοδιότητες:
  - Την παρακολούθηση και αξιολόγηση της πορείας ανάπτυξης των συστημικών παρεμβάσεων για την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των τεθέντων στόχων.
  - Την παρέμβαση σε περίπτωση αποκλίσεων από τα προκαθορισμένα χρονοδιαγράμματα ή από τους τεθέντες στόχους
  - Τον επαναπροσδιορισμό της πορείας ανάπτυξης των συστημικών παρεμβάσεων
  - Τον επαναπροσδιορισμό των αρχικά τεθέντων στόχωνΓια το λόγο αυτό, απαιτείται η έγκαιρη έκδοση ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.
- Η έγκαιρη ολοκλήρωση της μετάβασης των δύο Ανώνυμων Εταιρειών *Παρατηρητήριο Απασχόλησης (ΠΑΕΠ Α.Ε.)* και *Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε. (Ε.Κ. Α.Ε.)* από την εποπτεία του ΟΑΕΔ, στην εποπτεία του ΥΠΑΚΠ, προκειμένου να μπορέσουν άμεσα να διαδραματίσουν τον επιχειρησιακό ρόλο ο οποίος τους έχει ανατεθεί από τον επιχειρησιακό σχεδιασμό.
- Την έγκαιρη ανάπτυξη και λειτουργία της *Διαδικτυακής Πύλης Σύζευξης Προσφοράς – Ζήτησης Εργασίας*, η οποία και θα πρέπει να βρίσκεται σε λειτουργία το αργότερο ένα έτος από την έγκριση του ΕΠΑΝΑΔ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ομοίως, εγκαίρως θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί το σύνολο των αναγκαίων διοικητικών και κανονιστικών ενεργειών που απαιτούνται, ώστε οι πιστοποιήσεις των φορέων να μπορέσουν να αρχίσουν στο τέλος Ιουλίου του 2008.
- Το άνοιγμα των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης σε όλους τους πιστοποιημένους φορείς, οι οποίοι θα προέρχονται –ενδεικτικά– από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, την αυτοδιοίκηση, την τριτοβάθμια εκπαίδευση, τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Το πλαίσιο εφαρμογής των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, θεωρείται ότι **έγκαιρα**

θα αναδιάρθρωθεί έτσι ώστε να επιτευχθεί μια περισσότερο ορθολογική τομεακή και κλαδική στόχευση των παρεμβάσεων. Στη λογική αυτή, θα πρέπει άμεσα να ολοκληρωθεί η αναθεώρηση των κριτηρίων επιλογής των καταρτιζόμενων ανέργων στη βάση όχι μόνο ποσοτικών αλλά και ποιοτικών κριτηρίων.

- Έγκαιρη υλοποίηση των δράσεων που απορρέουν από την ανάπτυξη και εφαρμογή του ΕΣΣΕΕΚΑ, καθώς πρόκειται για οριζόντια υποστηρικτική Δράση που επηρεάζει οριζόντια την επιτυχή υλοποίηση των υπόλοιπων Δράσεων σε επίπεδο Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας. Ειδικότερα:
  - Έγκαιρη ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος πρόβλεψης αλλαγών στην αγορά εργασίας
  - Έγκαιρη διεύρυνση των επαγγελματικών περιγραμμάτων, καθώς αποτελούν τη βάση για την εφαρμογή του συστήματος πιστοποίησης
  - Έγκαιρη ενεργοποίηση του νέου κανονιστικού πλαισίου για τη Δια Βίου Μάθηση
- Την έγκαιρη κατάρτιση του εφαρμοστικού πλαισίου που θα διέπει την υλοποίηση των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων, έτσι ώστε να λειτουργήσει στη βάση των πραγματικών αναγκών εργαζομένων και επιχειρήσεων. Εδώ αναφέρεται και η ενίσχυση της δυνατότητας ελεύθερης επιλογής προγραμμάτων κατάρτισης από τους εργαζόμενους και από τις επιχειρήσεις, έτσι ώστε το σύστημα ενδοεπιχειρησιακής να καταστεί περισσότερο ελκυστικό και λειτουργικό.
- Την έγκαιρη ανάδειξη του ΕΚΕΠΙΣ ως Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης για τις Δράσεις που αφορούν στην πιστοποίηση της ΣΕΚ
- Την έγκαιρη εξειδίκευση του πλαισίου εφαρμογής των Global Grants καθώς συνδέονται με δείκτες όπως είναι η ανάπτυξη Δικτυώσεων και Συμπράξεων.
- Την επιτυχή αναδιάρθρωση του συστήματος ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης, καθώς θα επιτρέψει την προσέλκυση και κατάρτιση / πιστοποίηση περισσότερων εργαζόμενων ή αυτοαπασχολούμενων. Εδώ σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσει η έγκαιρη και ολοκληρωμένη επιχειρησιακή αξιοποίηση της εταιρείας Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε. η οποία παύει να βρίσκεται υπό την εποπτεία του ΟΑΕΔ και περνάει στην εποπτεία του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας.

Επιπρόσθετα, ιδιαίτερα σημαντική είναι η διασφάλιση της απαραίτητης συνεννόησης, συμπληρωματικότητας και συνέργειας με τα άλλα δύο Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΚΤ, προκειμένου να ενισχυθούν οι δράσεις που αφορούν στη Δια Βίου Μάθηση κατά την Τέταρτη Προγραμματική Περίοδο.

Θετική παράμετρο που συμβάλλει στην επίτευξη της στοχοθεσίας αποτελεί η συγκέντρωση των δράσεων αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού, οι οποίες

πλέον σε ένα μόνο επιχειρησιακό πρόγραμμα, σε αντίθεση με την Τρίτη Προγραμματική Περίοδο κατά την οποία υπήρξε πολυδιάσπαση των σχετικών παρεμβάσεων σε Τομεακά και Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα. Το γεγονός αυτό, θεωρείται ότι θα ενισχύσει σημαντικά τη συνέργια των παρεμβάσεων και την προστιθέμενη αξία που θα προσφέρουν.

Τέλος, σημαντικό κίνητρο επίτευξης των στόχων και αποτελεσμάτων του επιχειρησιακού σχεδιασμού, αποτελεί η πρόβλεψη ανακατανομής της κοινοτικής συνδρομής με βάση κριτήρια καλής επίδοσης, στη βάση της οποίας προγραμματίζεται η ανακατανομή του 10% του προϋπολογισμού των Αξόνων Προτεραιότητας, βάσει κριτηρίων αποτελεσματικότητας, διαχείρισης και χρηματοδοτικής εκτέλεσης.

Οι ποσοτικές παραδοχές και υποθέσεις που συνδέονται με το μοναδιαίο κόστος υλοποίησης αφορούν:

- Οι τιμές βάσης περιλαμβάνουν στοιχεία υλοποίησης Γ' ΚΠΣ όχι μόνο σε επίπεδο ΕΠΑΕΚ αλλά και σε επίπεδο ΠΕΠ και ΕΠ ΚτΠ, στο βαθμό που ενσωματώνουν δράσεις ΕΚΤ κατά την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο.
- Το μέσο μοναδιαίο κόστος κατάρτισης εργαζομένων / αυταπασχολούμενων κατά τη νέα προγραμματική περίοδο διαμορφώνεται σε 1.400 €.
- Το μέσο μοναδιαίο κόστος υλοποίησης Δράσεων κατάρτισης διαμορφώθηκε σε 3.500 €.
- Το μέσο μοναδιαίο κόστος υλοποίησης Δράσεων προκατάρτισης διαμορφώθηκε σε 2.500 €
- Το μέσο μοναδιαίο κόστος STAGE διαμορφώνεται σε 3.000 € αφού μεταβάλλεται το πλαίσιο εφαρμογής το οποίο αφορά πλέον περιορισμένης χρονικής διάρκειας θέσεις απόκτησης εργασιακής εμπειρίας.
- Το μέσο μοναδιαίο κόστος NEE διαμορφώνεται σε 12.000 € και δεν αναμένεται να μεταβληθεί σημαντικά στην νέα προγραμματική περίοδο.

Στη βάση αυτή, η αξιολόγηση της καταλληλότητας και της εφικτότητας των ποσοτικών στόχων και δεικτών του ΕΠΑΝΑΔ, αναδεικνύει ότι **οι δείκτες που έχουν ποσοτικοποιηθεί, καλύπτουν δράσεις που αντιστοιχούν σε ποσοστό 74% της Δημόσιας Δαπάνης του ΕΠΑΝΑΔ, ποσοστό το οποίο εκτιμάται ως ικανοποιητικό.** Εξάλλου, δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται ότι εκκρεμεί ο προσδιορισμός δεικτών στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 2 η οποία θα πραγματοποιηθεί κατά την Αναθεώρηση του Προγράμματος καθώς και η ποσοτικοποίηση στόχων στους Άξονες Προτεραιότητας 4 και 5, γεγονός που αναμένεται να αυξήσει περαιτέρω το ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης του ΕΠΑΝΑΔ που ποσοτικοποιείται.

6. ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ / ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

6.1. Αξιολόγηση των διατάξεων εφαρμογής που προτείνονται για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την αξιολόγηση του προγράμματος

Οι Αρχές και Διατάξεις Εφαρμογής Δράσεων ΕΚΤ για τη νέα Προγραμματική Περίοδο, όσον αφορά τη διαχείριση, στον έλεγχο και στην αξιολόγηση του Προγράμματος, εκτιμάται ότι εμφανίζουν μια σχετική βελτίωση όσον αφορά το διαχειριστικό πλαίσιο του Γ΄ ΚΠΣ. Ειδικότερα, έρχεται να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες που διαπιστώθηκαν κατά την περίοδο 2000 – 2006, αντιμετωπίζοντας την πολυπλοκότητα στη διαχείριση δράσεων ΕΚΤ. Η συγκρότηση ενδιάμεσων φορέων διαχείρισης αποτελεί τον κυριότερο νεωτερισμό και εκτιμάται ότι σε βάθος χρόνου θα αποτελέσει τον κυριότερο μηχανισμό επιτάχυνσης της διαδικασίας υλοποίησης των Δράσεων.

Ειδικά όσον αφορά τις Αρχές της EQUAL και της εφαρμογής του Άρθρου 16 στον Κανονισμό, εκτιμάται ότι η συγκρότηση Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης (τωρινή ΕΥΔ της ΚΠ EQUAL) θα συμβάλει σημαντικά στη διαχείριση και στην επιτυχή υλοποίηση του Άξονα Προτεραιότητας 4 του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.

Η διατήρηση όλων των θετικών στοιχείων της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου, όπως είναι η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος, οι Ετήσιες Εκθέσεις σε επίπεδο Επιχειρησιακού Προγράμματος, οι Αξιολογήσεις εκτιμάται ότι θα συμβάλουν θετικά στην επιτυχή υλοποίηση των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων.

6.2. Αξιολόγηση των πιθανών κινδύνων και δυσχερειών στην εφαρμογή και συστάσεις για βελτιώσεις / ελαχιστοποίηση κινδύνων

Οι κίνδυνοι και οι δυσχέριες που εκτιμάται ότι θα προκύψουν όσον αφορά τα προτεινόμενα συστήματα και στις Διατάξεις Εφαρμογής, συνδέονται κυρίως με το εμπροσθοβαρές που χαρακτηρίζει την ροή χρηματοδότησης κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο. Η μεγάλη χρηματοδοτική βαρύτητα των πρώτων ετών, θα μπορούσε δυνητικά να οδηγήσει σε πιθανές απώλειες πόρων στο βαθμό κατά τον οποίο θα καθυστερήσει η θεσμοθέτηση και η επιχειρησιακή λειτουργία των Ενδιάμεσων Φορέων (Ενδεικτικά αναφέρονται οι Αρχές της EQUAL και οι Συνολικές Επιχορηγήσεις).

Για το λόγο αυτό μεγάλη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην άμεση προκήρυξη «ώριμων έργων» και ταυτόχρονα στην προώθηση της ωρίμανσης των Δράσεων του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού σε όλα τα επίπεδα και από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Ενδεικτικά αναφέρεται η προοπτική της υλοποίησης Έργων στο πλαίσιο των συνολικών επιχορηγήσεων.

Επιπρόσθετα, το γεγονός ότι στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, συμπεριλαμβάνονται δράσεις που αφορούν στην προαγωγή της ψυχικής υγείας και στην ολοκλήρωση του αποϊδρυματισμού, οι οποίες ωστόσο θα υπάγονται σε διαφορετικό πλαίσιο συντονισμού, ενδέχεται να δημιουργήσουν δυσχέρειες κατά την υλοποίηση. Θα πρέπει να διασφαλιστεί η επικοινωνία μεταξύ της ΕΥΔ του ΕΠ ΑΝΑΔ και της Ειδικής Υπηρεσίας που θα υποστηρίζει το διυπουργικό όργανο για θέματα κατάρτισης στρατηγικής και συντονισμού δράσεων του τομέα υγείας και πρόνοιας που θα υλοποιούνται από τα διαφορετικά ΕΠ του ΕΣΠΑ.

7. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης διαδραμάτισε ενεργό ρόλο κατά τη διάρκεια της εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, τόσο μέσα από συμπληρωματικές αναλύσεις, όσο και μέσα από τη διατύπωση ενός συνόλου προτάσεων. Σημειώνεται ότι **καθόλη τη διάρκεια της προετοιμασίας του ΕΠΑΝΑΔ ακολουθήθηκε μια συστηματική διαδικασία ανάδρασης**, η οποία στηρίχθηκε σε συνεχείς συσκέψεις για την ανταλλαγή εμπειριών, τον έλεγχο προόδου και την έγκαιρη επίλυση προβλημάτων. Σε κάθε περίπτωση η διενέργεια της εκ των προτέρων αξιολόγησης βασίστηκε σε όσα ορίζονται στα Εθνικά Κείμενα για την προετοιμασία της Δ' Προγραμματικής Περιόδου και κυρίως στις Εγκυκλίους 3 και 4. Ταυτόχρονα όμως ελήφθησαν υπόψη ευρωπαϊκά κείμενα αναφοράς καθώς και η προηγούμενη εμπειρία από την Αξιολόγηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Τα κυριότερα συμπεράσματα της εκ των προτέρων αξιολόγησης αποτυπώνονται στη συνέχεια:

7.1. Κοινωνικοοικονομική ανάλυση και προσδιορισθείσες ανάγκες

Η αποτύπωση της υφιστάμενης κοινωνικοοικονομικής κατάστασης κρίνεται ότι είναι επαρκής και με μεγάλο βαθμό συνοχής, τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς την τεκμηρίωσή της.

Ειδικότερα η κοινωνικοοικονομική ανάλυση:

- Ενσωματώνει κρίσιμες παραμέτρους, όπως –ενδεικτικά– είναι η θέση της γυναίκας στην αγορά εργασίας, η ισότητα των δύο φύλων και θέματα μη διάκρισης, ο ρόλος των νέων στην αγορά εργασίας και η πρόσβασή τους σε αυτήν, η ενεργός γήρανση και η αδήλωτη εργασία. Ταυτόχρονα προβλημάτισαν και αποτυπώθηκαν θέματα όπως είναι ο ρόλος και το περιεχόμενο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης καθώς και διάφορου συστημικού χαρακτήρα παρεμβάσεις.
- Λαμβάνει υπόψη της το φαινόμενο της συνεχούς απώλειας θέσεων εργασίας, με αποτέλεσμα να παρατηρείται το φαινόμενο να μην μειώνεται επαρκώς η ανεργία αν και η ελληνική οικονομία αναπτύσσεται με δυναμικό τρόπο κατά τα τελευταία έτη και συνεχίζει να παράγει μεγάλο αριθμό θέσεων εργασίας.
- Λαμβάνει υπόψη την περιφερειακή διάσταση της απασχόλησης με σκοπό την ανάδειξη επιμέρους δομικών χαρακτηριστικών της αγοράς εργασίας σε Περιφερειακό Επίπεδο. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε συνεργασία της Ομάδας Σχεδιασμού με τις Περιφέρειες, ώστε να αναδειχθεί η περιφερειακή διάσταση για την ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού. Στη βάση αυτή, λαμβάνονται υπόψη ο προσδιορισμός των αναπτυξιακών πόλων / αστικών

κέντρων ανάπτυξης σε επίπεδο ΕΣΠΑ και ενσωματώνονται στο σχεδιασμό του ΕΠΑΝΑΔ, στο βαθμό που αφορά το ανθρώπινου δυναμικό.

Επιπρόσθετα, ο Σύμβουλος για την Εκ των Προτέρων Αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανθρώπινου Δυναμικού, διαπιστώνει ότι η κοινωνικοοικονομική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε:

- Αξιοποιεί και χρησιμοποιεί αξιόπιστες και έγκυρες πηγές καθώς και διαρθρωτικούς δείκτες οι οποίοι τελικά επιτρέπουν τη δυνατότητα συγκριτικής προσέγγισης σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ των 15 ή των 25. Στην κατεύθυνση αυτή, ο Σύμβουλος διαπιστώνει τη χρήση στοιχείων:
  - Της Eurostat
  - Της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος
  - Της ΠΑΕΠ
  - Της Θεματικής Μελέτης Ανάπτυξης του Ανθρώπινου Δυναμικού
- Λαμβάνει υπόψη και αξιοποιεί τις εμπειρίες της Τρίτης Προγραμματικής Περιόδου, με έμφαση στα επιτεύγματα και στις δυσκολίες του Επιχειρησιακού Προγράμματος Απασχόλησης και Επαγγελματικής Κατάρτισης.
- Αξιοποιεί τα συμπεράσματα τόσο της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του ΕΠΑΕΚ, όσο και της επικαιροποίησης αυτής, στην οποία περιλαμβάνονται στοιχεία φυσικής υλοποίησης και οικονομικού αντικειμένου μέχρι τις 30/6/2005.
- Με κριτικό τρόπο προσδιορίζει νέους τομείς και εργαλεία παρέμβασης για τους οποίους απαιτείται μια νέα ποιοτική προσέγγιση.

Όσον αφορά τις τεχνικές οδηγίες και στις συστάσεις της Επιτροπής, η κοινωνικοοικονομική ανάλυση τις λαμβάνει επαρκώς υπόψη, είτε αυτές έχουν διατυπωθεί προφορικά στο πλαίσιο τεχνικών συσκέψεων που οργανώθηκαν κατά την περίοδο του Σχεδιασμού είτε διατυπώθηκαν γραπτώς από την αρμόδια για Θέματα Απασχόλησης Γενική Διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ συμπεριλαμβάνει και τη Συστημική Διάσταση της ανάπτυξης του ανθρωπίνου δυναμικού με αναφορά στον ΟΑΕΔ, στην ΠΑΕΠ και στο ΕΚΕΠΙΣ.

Όσον αφορά τον **προσδιορισμό των Αναγκών** διαφαίνεται ότι η ανάδειξή τους βρίσκεται σε ευθεία σχέση με την κοινωνικοοικονομική ανάλυση και τα πορίσματά της, καθώς απορρέουν άμεσα από αυτήν ενώ έπειτα από την ανάπτυξη ιεραρχικού και αντικειμενικού συστήματος κριτηρίων, αυτές κατηγοριοποιήθηκαν ώστε να μπορέσουν να τροφοδοτήσουν με επάρκεια τη στρατηγική στόχευση του Προγράμματος τόσο σε επίπεδο Γενικών Στόχων όσο και σε επίπεδο Ειδικών.

Στην κατεύθυνση της **αξιολόγησης της ανάλυσης των δυνατών και αδύνατων σημείων σε σχέση με την κοινωνικοοικονομική ανάλυση**, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης αξιοποιεί τις βασικές αρχές της μεθοδολογίας SWOT.

Σημειώνεται ότι η ανάλυση SWOT όπως αυτή περιλαμβάνεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού αποτελεί ένα εργαλείο οργάνωσης και συνοπτικής καταγραφής των συμπερασμάτων που προέκυψαν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και αντιμετωπίζεται ως τέτοιο.

Ειδικότερα, όσον αφορά τον προσδιορισμό της επάρκειας της ανάλυσης SWOT, πραγματοποιήθηκε διερεύνηση και κριτική ανάγνωση της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης, ώστε να προσδιορίσει αν:

- Τα **δυνατά και αδύνατα σημεία** που περιλαμβάνονται στη SWOT **αντιστοιχούν ευθέως** στα ευρήματα της ανάλυσης **του εσωτερικού περιβάλλοντος** της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης.
- Τα **πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα** που αναφέρονται στη SWOT **αντιστοιχούν ευθέως** στα ευρήματα της ανάλυσης **του εξωτερικού περιβάλλοντος** της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης.

Από την ανάλυση που πραγματοποιήθηκε, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης, καταλήγει στο συμπέρασμα, ότι στο σύνολό τους **τα δυνατά και αδύνατα σημεία προκύπτουν ευθέως από τα ευρήματα του εσωτερικού περιβάλλοντος**, ενώ και τα **πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα** επίσης **απορρέουν ευθέως από τα ευρήματα του εξωτερικού περιβάλλοντος της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης**. Ως εκ τούτου καλύπτεται πλήρως όλο το φάσμα πλεονεκτημάτων, μειονεκτημάτων αλλά και αδυναμιών και ευκαιριών, υποστηρίζοντας με τον τρόπο αυτό με το βέλτιστο τρόπο τον καθορισμό της Στρατηγικής του Προγράμματος και την περαιτέρω εξειδίκευσή της σε επιμέρους στόχους.

7.2. **Συνέπεια της Στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού**

Όσον αφορά την αξιολόγηση της συνέπειας της Στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, αυτή πραγματοποιείται με γνώμονα την κοινωνικοοικονομική ανάλυση και τα πορίσματα αυτής. Στόχος είναι η ανάδειξη του βαθμού στον οποίο ο προσδιορισμός των Γενικών και Ειδικών Στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος στηρίζεται στα κυριότερα συμπεράσματα και στις απαιτήσεις της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης. Για το λόγο αυτό, επιλέγεται η κατασκευή μητρών συνάφειας και συσχέτισης των αναγκών που ανέδειξε η κοινωνικοοικονομική ανάλυση και των πορισμάτων της ανάλυσης SWOT, με τους Γενικούς Στόχους του Προγράμματος καθώς και με τις Παρεμβάσεις που περιλαμβάνει ο Σχεδιασμός.

Από τα στοιχεία της Μήτρας Συσχέτισης αναγκών με τους Γενικούς Στόχους / Θεματικούς Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος, αναδεικνύεται η υψηλή κάθετη εμβέλεια των Γενικών Στόχων που έχουν τεθεί καθώς όλοι διαπνέουν τουλάχιστον 6 από τις ιεραρχημένες ανάγκες, όπως αυτές προσδιορίστηκαν κατά την κοινωνικοοικονομική ανάλυση.

Επιπρόσθετα, διαπιστώνεται ένας **υψηλός βαθμός συνέργειας και συμπληρωματικότητας των παρεμβάσεων**, με την πλειονότητα των Αξόνων Προτεραιότητας να παρουσιάζουν υψηλή συνέργεια μεταξύ τους, ενώ και **το μείγμα πολιτικής που επιλέγεται χαρακτηρίζεται ισοροπημένο και σύμφωνο με τα πορίσματα της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης**. Ειδικότερα, η βαρύτητα δεν κατευθύνεται πλέον σε αμιγώς ενεργητικές πολιτικές για την απασχόληση αλλά συνδυάζεται με συστημικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του συστήματος καταγραφής των αναγκών της αγοράς εργασίας και πρόσβασης σε αυτήν για όλους, με έμφαση στην πιστοποίηση και στη βιωσιμότητα των παρεμβάσεων. Ωστόσο σε καμία περίπτωση δεν παραλείπεται η διάσταση της ισότητας των δύο φύλων και της μη διάκρισης, σε συμφωνία με το άρθρο 16 του Εφαρμοστικού Κανονισμού, ενώ και η ενίσχυση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού περιλαμβάνονται στις προτεραιότητες. Τέλος, δεν θα πρέπει να παραληφθεί ότι το μείγμα πολιτικής που επιλέγεται λαμβάνει υπόψη ζητήματα όπως η ανάγκη για κοινωνική ενσωμάτωση και η ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας.

Όσον αφορά την **επικινδυνότητα της στρατηγικής** αυτή απορρέει κυρίως από το γεγονός ότι ο Σχεδιασμός διακρίνεται από σημαντικό νέων και καινοτόμων πρωτοβουλιών, ενώ αρκετές από τις Κατηγορίες Παρέμβασης που απαντώνταν στην

Τρίτη Προγραμματική Περίοδο, έχουν αναμορφωθεί στην Τέταρτη τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς τη φιλοσοφία τους. Στην κατεύθυνση αυτή, η επιτυχής εφαρμογή της στρατηγικής συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με την έγκαιρη ολοκλήρωση και επιχειρησιακή ενσωμάτωση ενός συνόλου από οριζόντιες υποστηρικτικές της στρατηγικής Συστημικές Παρεμβάσεις, από τις οποίες εξαρτάται η επιτυχής υλοποίηση των πρωτοβουλιών που περιλαμβάνονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (πρώτη παράμετρος).

Πρόκειται κυρίως για τις Συστημικές Παρεμβάσεις, όπως αυτές προσδιορίζονται με σαφήνεια και περιεκτικότητα στον Άξονα Προτεραιότητας 1 του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Εξάλλου, η επιτυχής επιχειρησιακή αξιοποίηση του ΕΣΣΕΕΚΑ, περιλαμβάνει τον αποτελεσματικό συντονισμό ενός σημαντικού αριθμού φορέων και δομών, όπως ενδεικτικά αναφέρονται τα ΟΑΕΔ, ΠΑΕΠ, ΕΚΕΠΙΣ, ΕΣΥΕ, Παρατηρητήριο ΚτΠ, Τουρισμού, ΜΜΕ, τα Επιμελητήρια κλπ. Πρόκειται για δομές και φορείς ιδιαίτερα σημαντικούς και πολύπλοκους, που επιπρόσθετα διακρίνονται από μια ιδιαίτερη κουλτούρα η οποία έχει αναπτυχθεί μέσα από μια διαλεκτική διαδικασία δραστηριοποίησής τους, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που αναλαμβάνει ο καθένας. Ως εκ τούτου, η επιτυχής συνεργασία των φορέων, η οποία σημειώνεται ότι είναι απολύτως απαραίτητη, στην κατεύθυνση της επιτυχούς υλοποίησης του σχεδιασμού είναι μια παράμετρος η οποία θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ήδη από τα αρχικά στάδια υλοποίησης των δράσεων.

Για το λόγο αυτό, προτείνεται κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής σημαντικό μέρος της προσπάθειας να εστιαστεί στη συστηματική υποστήριξη της διαδικασίας ανάπτυξης κατάλληλων μεθόδων, εργαλείων και υπηρεσιών που θα υποστηρίζουν την έρευνα των αναγκών στην αγορά εργασίας και ανάπτυξη συστημάτων πρόβλεψης των αλλαγών που επέρχονται στις τοπικές αγορές εργασίας.

Συνδυάζοντας τα παραπάνω, προκύπτει ότι **στην κατεύθυνση της διασφάλισης της επιτυχούς υλοποίησης των συστημικών παρεμβάσεων σημαντική είναι η προοπτική της συγκρότησης δομής για το σχεδιασμό, την οργάνωση και την παρακολούθηση της εφαρμογής και αξιολόγησής τους.** Πρόκειται για δομή που θα συγκροτηθεί στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών και άλλων Πόρων, με ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομίας & Οικονομικών και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Μια **δεύτερη παράμετρος** που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη για την επιτυχή εφαρμογή του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού, αφορά στο ρόλο και στη διαδικασία εμπλοκής των επιχειρήσεων και ευρύτερα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στην υλοποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού.

Μια **τρίτη παράμετρος** που θεωρείται ότι θα επηρεάσει την επιτυχημένη εφαρμογή της στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος συνδέεται με τον ενεργό ρόλο και με τις ευθύνες που ζητείται να αναλάβουν οι κοινωνικοί εταίροι.

Άλλη **μια τέταρτη παράμετρος** που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι το εμπροσθοβαρές του προγράμματος όσον αφορά τις Περιφέρειες με μεταβατική στήριξη (κυρίως Σταδιακής Ειδόδου), γεγονός που αν συνδυαστεί με τον κανόνα $n+2$ και με το γεγονός ότι οι πληρωμές από το ΕΠΑΕΚ θα συνεχιστούν μέχρι τις 31/12/2008, δημιουργεί την απαίτηση για άμεση προκήρυξη έργων στις Περιφέρειες αυτές.

Τέλος, υφίστανται εκτιμώμενοι κίνδυνοι / δυσχέρειες οι οποίες απορρέουν από την ευρύτερη εμπειρία εφαρμογής συγχρηματοδοτούμενων Έργων ΕΚΤ. Στη βάση αυτή, θα πρέπει εκ των προτέρων να ληφθούν υπόψη παράμετροι που συνδέονται με:

- Τον κατακερματισμό των διαθέσιμων πόρων σε μικρά έργα και σε μεγάλο αριθμό Τελικών Δικαιούχων.
- Τη μέριμνα για ταχύτερη υλοποίηση των διαχειριστικών πράξεων διοικητικής ωρίμανσης των έργων ΕΚΤ.
- Τη μέριμνα για την περαιτέρω ενίσχυση της διαχειριστικής ωριμότητας των Τελικών Δικαιούχων έργων ΕΚΤ στη νέα προγραμματική.
- Τον έγκαιρο και ακριβή προσδιορισμό των κριτηρίων στη βάση των οποίων θα πραγματοποιηθεί η πιστοποίηση / επιλογή των Τελικών Δικαιούχων. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να διασφαλιστεί η διαφάνεια στη διαδικασία πιστοποίησης και επιλογής.

Εξάλλου, δεν θα πρέπει να παραληφθεί ότι η αγορά εργασίας αποτελεί ένα δυναμικό περιβάλλον, τα συστατικά στοιχεία του οποίου μεταβάλλονται συνεχώς. Κατά συνέπεια, **υφίσταται συνεχώς ο κίνδυνος μεταβολής της υφιστάμενης κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, σε σημείο που αυτό θα επανακαθορίζει την ιεράρχηση των αναγκών και την ανάλυση SWOT.** Πρόκειται για μια εξέλιξη η οποία θα επηρεάσει την ίδια τη στοχοθεσία του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού και θα ανατρέψει σε κάποιο βαθμό την ίδια τη στρατηγική του. Πρόκειται για μια ενδεχόμενη δυσχέρεια η οποία θα πρέπει να αναδειχθεί εγκαίρως και ήδη στο σχεδιασμό στην κατεύθυνση αυτή ήδη διακρίνονται κατάλληλοι μηχανισμοί, όπως οι Επιτροπές Παρακολούθησης και η Ενδιάμεση Αξιολόγηση του Προγράμματος.

Τα παραπάνω δεν θα πρέπει να ληφθούν υπόψη ως μεμονωμένες περιπτώσεις, αλλά αντίθετα η αντιμετώπισή τους θα πρέπει να είναι σφαιρική και ολοκληρωμένη, καθώς πρόκειται για παραμέτρους οι οποίες αλληλοσυνδέονται και αλληλοεπηρεάζονται.

7.3. Εξέταση της συνεκτικότητας της στρατηγικής με τις Περιφερειακές και εθνικές πολιτικές και τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθύνσεις

Από την κατασκευή μητρών συνάφειας για τον προσδιορισμό της συνεκτικότητας της στρατηγικής με τις κυριότερες περιφερειακές, εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και κατευθύνσεις, προέκυψαν χρήσιμα συμπεράσματα, τα οποία αποτυπώνονται στη συνέχεια:

- Όσον αφορά τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές, αναδεικνύεται η άμεση συνάφεια και ευθεία συμβολή του ΕΠΑΝΑΔ στην Κατευθυντήρια Γραμμή για Περισσότερες και Καλύτερες Θέσεις Εργασίας, καθιστώντας το Πρόγραμμα τον κύριο βραχίονα με τον οποίο εκφράζεται η Εθνική Πολιτική για την Απασχόληση. Ταυτόχρονα, υφίσταται έμμεση αλλά εξίσου σημαντική συμβολή στις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση των γνώσεων και της καινοτομίας στην ανάπτυξη καθώς και της εδαφικής διάστασης της συνοχής.
- Όσον αφορά την Αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας, αναδεικνύεται σημαντική **κάθετη και οριζόντια εμβέλεια της Στρατηγικής** στις Δράσεις του ΕΠΑΝΑΔ.
- Υφίσταται σημαντική οριζόντια και κάθετη εμβέλεια του ΕΠΜ με το ΕΠΑΝΑΔ. Ως εκ τούτου φαίνεται ότι οι προτεραιότητες του ΕΠΑΝΑΔ λαμβάνουν υπόψη τις προκλήσεις που περιλαμβάνει η γενική αποτίμηση του ΕΠΜ από την ΕΕ οι οποίες ειδικότερα αφορούν (ενδεικτικά):
  - ο στην ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών στην αγορά εργασίας,
  - ο στην καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας,
  - ο στη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας,
  - ο στον περαιτέρω εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών απασχόλησης,
  - ο στην εξατομικευμένη υποστήριξη των ανέργων,
  - ο στην ενίσχυση της απασχόλησης των νέων και των γυναικών.
- Σε ό,τι αφορά τη συνεκτικότητα του ΕΠΑΝΑΔ με του ΕΣΠΑ, αναδεικνύεται η υψηλή εμβέλεια και η συνδυασμένη επιρροή των Γενικών Στόχων των Θεματικών Προτεραιοτήτων στο Πρόγραμμα, καθώς οι Κατηγορίες Παρέμβασης του ΕΠΑΝΑΔ, τους ενσωματώνουν πολλαπλά, συμβάλλοντας ευθέως στην επίτευξή τους. Σημειώνεται ότι το ΕΠΑΝΑΔ απαντά άμεσα στην τρίτη από τις Θεματικές Προτεραιότητες του ΕΣΠΑ Απασχόληση και Κοινωνική Συνοχή, καθώς το σύνολο των Παρεμβάσεων που περιλαμβάνει συνδέονται άμεσα με την ενίσχυση της απασχόλησης και της δυνατότητας πρόσβασης σε αυτήν, ενώ παράλληλα επιδιώκει στην ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής. Επιπρόσθετα, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανθρώπινου Δυναμικού συνδέεται έμμεσα:
  - ο Με τη δεύτερη Θεματική Προτεραιότητα *Κοινωνία της Γνώσης και Καινοτομία,* καθώς στο σύνολό του ο σχεδιασμός διαπνέεται από

- πνεύμα ενεργούς υποστήριξης της ενίσχυσης των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού
- Με την τέταρτη Θεματική Προτεραιότητα *Θεσμικό Περιβάλλον*, καθώς συμβάλλει στην ενίσχυση του Θεσμικού Περιβάλλοντος, κυρίως μέσα από την προώθηση του ΕΣΣΕΕΚΑ.
  - Με την Πέμπτη Θεματική Προτεραιότητα *Ελκυστικότητα της Ελλάδας και των Περιφερειών ως τόπο επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης*, καθώς οι στοχευμένες παρεμβάσεις του αναμένεται να συμβάλουν στο να καταστεί η Ελλάδα συνολικά αλλά και οι Περιφέρειες ειδικότερα, ελκυστικότερος τόπος επενδύσεων εργασίας και διαβίωσης.
  - Σε ό,τι αφορά τη συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με το Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη 2006 – 2008, σημειώνεται ότι αυτό απαντά άμεσα και στις τέσσερις προτεραιότητες του Εθνικού Σχεδίου για την Κοινωνική Ένταξη, καθώς το σύνολο των Δράσεων και Παρεμβάσεων που περιλαμβάνει συνδέονται άμεσα:
    - Με την ενίσχυση της απασχόλησης (1η Προτεραιότητα)
    - Με την αντιμετώπιση της μειονεκτικής θέσης προσώπων και ομάδων (2η Προτεραιότητα)
    - Με την ενίσχυση της οικογένειας και της στήριξης των ηλικιωμένων (3η Προτεραιότητα)
    - Με την κοινωνική ένταξη των ΑμΕΑ, των μεταναστών και των ατόμων με πολιτισμικές/θρησκευτικές ιδιαιτερότητες (4η Προτεραιότητα).

Τέλος, όσον αφορά την ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες (ανάπτυξη, απασχόληση, κοινωνική συνοχή) αποτελεί τον 11^ο Γενικό Στόχο του ΕΣΠΑ. Η προσέγγιση της έννοιας της ισότητας βασίζεται σε **δύο άξονες** αφού **από τη μια** διαπιστώνεται η βούληση για την προώθηση εξειδικευμένων – στοχευμένων μέτρων υποστήριξης των γυναικών **(θετικές δράσεις)** και **από την άλλη** η αποτελεσματικότερη προσαρμογή της διάστασης του φύλου στις τομεακές και περιφερειακές πολιτικές **(gender mainstreaming)**.

Το ΕΠΑΝΑΔ εμφανίζεται να ενσωματώνει με αρμονικό τρόπο και τις δύο προσεγγίσεις, αφού διαπνέεται οριζόντια από την προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και την ενίσχυση της αρχής της μη διάκρισης. Στη βάση αυτή, απαντά στη στοχοθεσία που τίθεται στο χάρτης πορείας για την ισότητα των δύο

φύλων την περίοδο 2006-2010¹⁴, αφού περιλαμβάνει δράσεις που προάγουν συνολικά:

- Την οικονομική ανεξαρτησία επί ίσοις όροις για γυναίκες και άνδρες·
- Τη συμφιλίωση της ιδιωτικής και της επαγγελματικής ζωής·
- Την ίση εκπροσώπηση στη λήψη αποφάσεων·
- Την εξάλειψη όλων των μορφών βίας με βάση το φύλο·
- Την εξάλειψη των στερεοτύπων των φύλων·
- Την προώθηση της ισότητας των φύλων στις εξωτερικές και αναπτυξιακές πολιτικές.

Επιπρόσθετα, με τις παραπάνω δράσεις το ΕΠ ΑΝΑΔ **ενσωματώνει όσα ορίζονται στο Άρθρο 16 του Γενικού Εφαρμοστικού Κανονισμού**, σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν την προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών καθώς και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά τη διάρκεια των διαφόρων σταδίων υλοποίησης των Ταμείων. Από την άλλη στο Άρθρο 16 ορίζεται ότι θα πρέπει να ληφθούν κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποτρέψουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της ύπαρξης αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού κατά τα διάφορα στάδια υλοποίησης των Ταμείων και, ειδικότερα, της πρόσβασης σε αυτά. Ειδικά όσον αφορά τις Αρχές της EQUAL και της εφαρμογής του Άρθρου 16 στον Κανονισμό, **εκτιμάται ότι η προγραμματισμένη συγκρότηση Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης θα συμβάλει σημαντικά στη διασφάλισή τους κατά τη νέα προγραμματική και στη διάχυσή τους στο σύνολο των Δράσεων που θα υλοποιηθούν.**

---

¹⁴ COM(2006) 92, Χάρτης πορείας για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών 2006 – 2010, Βρυξέλλες, 1.3.2006

7.4. Αξιολόγηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, εξετάζεται η ποσοτικοποίηση των βασικών δεικτών του Προγράμματος, στον βαθμό που αυτό είναι δυνατόν στο παρόν στάδιο εξειδίκευσης των δράσεων του.

- Κύριο χαρακτηριστικό του ΕΠΑΝΑΔ για την περίοδο 2007- 2013 αποτελεί η αξιοποίηση ενός συστήματος δεικτών το οποίο αποτελείται από λιγότερους δείκτες, μέσα από τους οποίους ωστόσο ποσοτικοποιούνται οι πιο σημαντικές ή αντιπροσωπευτικές δράσεις του Ε.Π. Με τον τρόπο αυτό, αποφεύγεται η σύγχυση που θα μπορούσε να προκληθεί από τη χρήση από πληθώρα δεικτών και καταδεικνύεται ευκολότερα η σύνδεση του στοχοδιαγράμματος με σαφείς δείκτες.
- Πρόκειται για ένα ικανοποιητικό και σαφώς καθορισμένο πλέγμα ποσοτικών στόχων και δεικτών (εκκρών και αποτελεσμάτων) που χαρακτηρίζονται από επάρκεια, πληρότητα και εννοιολογική καταλληλότητα για να αποτυπώσουν αντιπροσωπευτικά το περιεχόμενο του ΕΠΑΝΑΔ. Σε κάθε περίπτωση, η αντιστοίχιση είναι σαφής και δομημένη σε επίπεδο Γενικών Στόχων / Θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας και φθάνει μέχρι το επίπεδο της Δράσης, ώστε τελικά να μπορεί να αποτυπώσει την εξέλιξη της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Γενικά οι δείκτες που προσδιορίζονται:

- Είναι αντιπροσωπευτικοί των κύριων στόχων και προτεραιοτήτων που έχουν τεθεί.
- Είναι μετρήσιμοι στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου αναφοράς ως τιμές βάσης και τιμές στόχου.
- Οι τιμές – στόχοι τους να μπορούν να επιτευχθούν με τους οικονομικούς πόρους που διατίθενται στις διάφορες προτεραιότητες.
- Μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της υλοποίησης του Προγράμματος.

Για τον προσδιορισμό των δεικτών πραγματοποιήθηκε συνεργασία μεταξύ της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Δράσεων ΕΚΤ, της Διαχειριστικής Αρχής του ΕΠΑΕΚ με τους Συμβούλους κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανθρώπινου Δυναμικού και Εκ των Προτέρων Αξιολόγησης και ελήφθησαν υπόψη, οι βασικοί δείκτες EMCO, οι διαρθρωτικοί δείκτες και οι ποσοτικοποιημένοι στόχοι σε επίπεδο θεματικών προτεραιοτήτων του ΕΣΠΑ, το σύστημα δεικτών που ήδη χρησιμοποιεί το ΕΠΑΕΚ για την παρακολούθηση του Προγράμματος καθώς και οι υφιστάμενες δυνατότητες μέτρησης δεικτών από τις Υπηρεσίες (ΕΣΥΕ, ΠΑΕΠ, ΟΑΕΔ κτλ).

7.5. Εξέταση των προτεινόμενων συστημάτων/διαδικασιών εφαρμογής

Οι Αρχές και Διατάξεις Εφαρμογής Δράσεων ΕΚΤ για τη νέα Προγραμματική Περίοδο, όσον αφορά τη διαχείριση, στον έλεγχο και στην αξιολόγηση του Προγράμματος, εκτιμάται ότι εμφανίζουν σημαντική βελτίωση όσον αφορά το διαχειριστικό πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ. Ειδικότερα, έρχεται να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες που διαπιστώθηκαν κατά την περίοδο 2000 – 2006, αντιμετωπίζοντας την πολυπλοκότητα στη διαχείριση δράσεων ΕΚΤ. Στην κατεύθυνση αυτή, είναι εμφανής η προσπάθεια για τη μείωση του αριθμού των Τελικών Δικαιούχων, ενώ θετική είναι και η συγκρότηση ενδιάμεσων φορέων διαχείρισης η οποία εκτιμάται ότι σε βάθος χρόνου θα αποτελέσει τον κυριότερο μηχανισμό επιτάχυνσης της διαδικασίας υλοποίησης των Δράσεων.

Ειδικά όσον αφορά τις Αρχές της EQUAL και της εφαρμογής του Άρθρου 16 στον Κανονισμό, εκτιμάται ότι η συγκρότηση Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης (τωρινή ΕΥΔ της ΚΠ EQUAL) θα συμβάλει σημαντικά στη διαχείριση και στην επιτυχή υλοποίηση του Άξονα Προτεραιότητας 4 του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.

Η διατήρηση όλων των θετικών στοιχείων της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου, όπως είναι η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος, οι Ετήσιες Εκθέσεις σε επίπεδο Επιχειρησιακού Προγράμματος, οι Αξιολογήσεις εκτιμάται ότι θα συμβάλουν θετικά στην επιτυχή υλοποίηση των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων.

7.6. Κοινωνική Προστιθέμενη Αξία

Το ΕΠΑΝΑΔ συμβάλλει αποτελεσματικά στην εξασφάλιση της μεγιστοποίησης της κοινωνικής Προστιθέμενης Αξίας, δεδομένου ότι:

- Μέσα από τις Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 4, συμβάλλει στην ενίσχυση της οικονομικής και –κυρίως- της Κοινωνικής Συνοχής.
- Εμφανίζει υψηλό βαθμό συνέπειας και συνάφειας ως προς τις κοινωνικές προτιμήσεις, όπως καταδείχθηκε και από τις σχετικές μήτρες, με έμφαση στην Αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας και στο νέο Εφαρμοστικό Κανονισμό του ΕΚΤ.
- Αναμένεται να ενισχύσει σημαντικά την αποδοτικότητα του κεφαλαίου, αφενός μέσα από τις δράσεις του και αφετέρου με τη χρήση νέων χρηματοοικονομικών εργαλείων, εμφανίζονται με τον τρόπο αυτό υψηλή οικονομική προστιθέμενη αξία.
- Εμπεριέχει μεγάλο αριθμό δράσεων δικτύωσης και ανταλλαγής εμπειριών σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

8. SUMMARY OF CONCLUSIONS AND SUGGESTIONS

The Evaluation Consultant played an active role during the elaboration of the Human Resources Development Operational Programme, not only through supplementary analyses, but also by formulating a range of proposals. It should be noted that during **the preparation of the Human Resources Development Operational Programme, a systematic interaction process has been followed**, based on a number of technical meetings aiming at exchanging practices, monitoring progress, various methodological issues that arose during the setting up of the Programme . In any case, the conduct of the ex ante evaluation was based on the provisions of the national texts concerning the preparation of the 4th Programming Period and , in particular, Circulars 3 and 4. At the same time, however, European reference texts as well as previous experience in the evaluation of operational programs were also taken into consideration

The main conclusions of the ex ante evaluation are as follows:

8.1. Socio-economic analysis and determined requirements

The presentation of the current socio-economic situation is considered to be adequate. It shows a great degree of cohesion, as far as its content and documentation are concerned.

In particular, the socio-economic analysis:

- Incorporates other critical parameters, like the position of women in the labour market, gender equality and other non-discrimination issues, the role of young people in the labour market and their access to it, active ageing and undeclared work. At the same time, issues like the role and the content of active labour market policies and interventions of various systemic character were taken into consideration and stated.
- Takes into consideration the phenomenon of continuous job losses, which does not allow unemployment to decrease adequately – even though greek economy has been growing dynamically during the last year and a large number of jobs are still being created.
- Takes into consideration the regional dimension of employment in order to bring out the separate structural characteristics of the labour market at the regional level. At the same time the planning team and the regions co-operated in order to bring out the regional dimension vis-a-vis the development of human resources. Under that light, the designation of development poles / urban development centers at NSRF (National Strategy

Reference Framework) level is considered and incorporated in the setting up of the Operational Programme, as far as human resources are concerned.

Furthermore, the Consultant for the ex ante Evaluation of the Operational Programme, concludes that the socio-economic analysis that was performed:

- Uses reliable and valid sources, as well as structural indicators, which allow for a comparative approach in relation to the EU-15 or EU-25 average . In this direction, the consultant detects the use of data by:
  - Eurostat
  - National Statistical Service of Greece
  - Employment Observatory Research-Informatics S.A. (P.A.E.P. S.A.)
  - Subject Study for Human Resources Development
- Takes into consideration and takes advantage of the experience stemmed from the 3rd Programming Period, emphasizing on the achievements and the difficulties of the Education and Initial Vocational Training programme (EPAEC).
- Utilizes the conclusions of the mid-term evaluation of EPAEK and of its update, in which data concerning realization of both physical and economic goals until 30/06/2005 is included.
- In a critical way determines new sectors and instruments for intervention for which a new qualitative approach is needed.

As far as technical instructions and recommendations from the Commission are concerned, these, they are formulated either orally, in the context of technical briefings organized during the planning period, or in writing by the European Commission's Directorate-General for Employment, are taken into account in the socio – economic analysis, which includes also the systemic dimension of human resources development referring also to OAED, P.A.E.P. S.A. and E.K.E.P.I.S.

As far as the **determination of requirements** is concerned, it is obvious that their bringing to prominence correlate with the socio-economic analysis and its conclusions, as they stem directly from it. In addition, using a hierarchical and objective criteria system, the needs were categorized in order to supply adequately the strategic goals of the Operational Programme at both general and particular targets level.

Concerning **the evaluation of strengths and weaknesses in relation to the socio-economic analysis**, the Evaluation Consultant makes full use of the basic principles of the SWOT methodology.

It is noted that *the SWOT analysis, as it is included in the operational program "Human Resources Development", is a tool for organizing and overviewing the conclusions that come about after analyzing the current situation and is considered as such.*

More specifically, as far as determining of the SWOT analysis' adequacy is concerned, there has been a critical assessment of the socio – economic analysis in order to specify whether:

- The **strengths** and **weaknesses** included in the SWOT analysis **are directly relating** to the findings of the socio-economic analysis' **internal environment** overview
- Τα **advantages** and **disadvantages** mentioned in the SWOT analysis **are directly** to the findings of the socio-economic analysis' external environment overview

Considering the undertaken analysis, the evaluation advisor, reaches the conclusion that, **the strengths and weaknesses occur directly from the findings of internal environment**, whereas the **advantages** and **disadvantages** emerge directly from the findings of the external environment of the socio-economic analysis. Thus, the entire range of advantages, disadvantages, weaknesses and opportunities is covered, thus supporting optimally the shaping of the program's strategy and its further specialization in separate targets.

8.2. Accordance of the Strategy of the Operational Programme

As far as the evaluation of the accordance of the Operational Programme's strategy is concerned, this is realised by taking into consideration the socio-economic analysis and its conclusions. The target is to bring out the degree in which the setting of the General and Specific Objectives of the Operational Programme is supported in the main conclusions as well as in the requirements of the socio-economic analysis. For this reason, the manufacture of Cohesion and Correlation matrices for the requirements brought out by the socio-economic analysis and the conclusions of SWOT analysis is chosen, along with the General Objectives of the Programme as well as with the Interventions that are included in the Planning.

From the data of the Correlation of Requirements with the General Objectives/Thematic Priority Axes of the Operational Programme Matrix, the high vertical scope of General Objectives that have been set is pointed out, as all objectives inspire at least 6 from the rated needs, as these were determined at the socio-economic analysis.

Furthermore, a **high degree of synergy and complementarity of interventions** is established, with the majority of Priority Axes showing high synergy among them, while **the selected policy mix is considered to be balanced and in accordance with the outcome of the socio-economic analysis**. More specifically, the focus is not directed in purely active labour market policies but is combined with systemic interventions aiming at enhancing the effectiveness of the system recording the needs of the labour market and access to it for all, emphasizing on the certification and viability of interventions. However, the dimension of gender equality and non-discrimination is not, in any case, left out of the analysis, in accordance with the article 16 of the Enforcement Regulation, while the enhancement of human resources skills, is also included in the priorities. Finally, the fact that the selected policy mix takes into consideration issues like the need for social integration and the support of social economy, should not be overseen.

As far as the **risk of the strategy** is concerned, this arises mainly from the fact that the Planning is characterized by an important number of new and innovative initiatives, while several Categories of Intervention of the Third Programmatic Period, have been reformed in the Fourth, both in terms of content and of rationale. In this direction, the successful application of the strategy depends to a large extent on the timely conclusion and operational incorporation of a range of horizontal Systemic Interventions supporting the strategy. The successful concretisation of the initiatives that are included in the Operational Programme depends on these interventions (first parameter).

This refers mainly to the Systemic Interventions, as these are clearly determined in Priority Axis 1 of the Operational Programme . In any case, the successful operational development of ESSEEKA, includes the effective co-ordination of an important number of institutions and structures. The following are mentioned indicatively: OAED, P.A.E.P. S.A., EKEPIS, National Statistical Service of Greece, Observatory for the Greek Information Society, Tourism Observatory, SME Observatory, the Chambers etc. These are particularly important and complex structures and institutions, characterized by a particular culture that was developed through a dialectic process of activation, in the context of tasks undertaken by each one. Consequently, the successful collaboration of institutions, which is considered to be absolutely essential, in the direction of the successful realization of planning, is a parameter which should be taken into consideration right from the initial stages of implementation of actions.

For this reason, we proposed that, at the first period of implementation, an important amount of our effort should be focused on the systematic support of the process in order to develop suitable methods, tools and services so as to support the research of labour market requirements and the development forecasting systems of changes which emerge in the local labour markets.

from the above mentioned, it emerges that: **the prospect of constituting a structure for the planning, organization, and monitoring of the application as well as their assessment, is important in order to ensure the successful undertaking of systemic interventions.** This refers to a structure that will be constituted in the General Secretariat for Community and other Resources, on the common ministerial decision of the Ministers of Economy and Finance on the one hand and Employment and Social Protection on the other.

A **second parameter** that should be taken into consideration for the successful application of the Operational Planning, concerns the role and process of the enterprises' involvement and private initiative in the realization of Operational Planning.

A **third parameter** that is considered to affect the successful application of the Operational Programme's strategy, has to do with the active role and responsibilities expected to be taken by social partners.

A **fourth parameter** that should be taken into consideration, is fore of the Programme???? with regard to the Regions with transient support (mainly of "phasing-in"), a fact that, if it is combined with the n+2 rule and the fact that the

payments from the ΕΡΑΕΚ will continue until 31/12/2008, imposes the requirement for direct proclamation of works in these Regions.

Finally, there are expected dangers/hindrances that arise from the wider experience from ECF part-financed Programmes. To that effect, there are certain parameters that should be taken into consideration beforehand:

- The fragmentation of the available resources into small works and a large number of Final Beneficiaries
- The concern for a faster implementation of administrative maturation management actions for the ECF works
- The concern to further support the managerial maturity of the Final Beneficiaries of ECF works in the new programmatic period
- The timely and precise determination of the criteria in the base of which the certification/choice of Final Beneficiaries will be realized. At the same time, transparency in the process of certification and choice should be ensured.

Additionally, it should not be overseen that the job market constitutes a dynamic environment, the constitutive elements of which change all the time. Consequently, **there is always the risk of change in the existing socio-economic situation, meaning that change would redefine the scale of needs and the SWOT analysis.** This is a development that will affect the target-setting for the Operational Programme and will reverse, to a certain extent, its strategy. It is a potential hindrance which should be brought out in time. In this direction, as far as planning is concerned, suitable mechanisms (such as Monitoring Committees and Mid-term Evaluation of the Programme) are already distinguished in the planning.

8.3. Examining the consistency of the Strategy to Regional and National Policies and the Community strategic guidelines

From the extensive use of matrices of affinity for the determination of the consistency of strategy with the main regional, national and European policies and guidelines, the Ex Ante Evaluator came to the useful conclusions, which are mentioned below:

- As far as the Community strategic guidelines on cohesion are concerned, there is a direct affinity and contribution of the Operational Programme with the guideline for *More and Better Jobs*, rendering the Programme the main tool for the implementation of the National Occupational Policy. At the same time, there is an indirect but equally important contribution in the guidelines *for the improvement of knowledge and innovation for growth* and for *making Europe and its regions more attractive places in which to invest and work*.
- As far as the Revised Lisbon Strategy is concerned, an important vertical and horizontal penetration of the Strategy in the Actions of the Operational Programme has been revealed.
- As far as the National Reform Programme is concerned, a horizontal and vertical penetration of the Programme's Actions into the Interventions of the Operational Programme has been underlined. Consequently it appears that the priorities of the Operational Programme for the Development of Human Resources take into consideration the main challenges and aims that have been included in the National Reform Programme. More specifically it includes (indicatively):
  - The support of active labour market policies,
  - the connection of education with the labor market,
  - the further modernization of employment services,
  - the individualized support of unemployed people,
  - the support of young people and women access to employment
- As far as the consistency of the Operational Programme with the NSRF is concerned, a high level of influence of the General Objectives of the Thematic Priorities of the NSRF on the Actions and Interventions of the Operational Programme has been revealed. It is mentioned that the Operational Programme is in direct relevance with the Third Thematic Priority of NSRF *Employment and Social Cohesion*. Indeed, most of the Actions and Interventions included in the Operational Programme directly enhance the promotion of employment, accessibility and Social Cohesion. Moreover, the Operational Programme is indirectly related to:
  - The second Thematic Priority *Society of Knowledge and Innovation*, as the Programme is inspired by an active support and enhancement of knowledge and occupational skills of human capital.

- The fourth Thematic Priority *Institutional Environment*, as it contributes in the enhancement of the Systemic Environment, mainly through the promotion of ESSEKA and other Systemic Actions.
- With the Fifth Thematic Priority *Attractiveness of Greece and its Regions as a place for investments, work and living*, since aimed interventions are expected to contribute in rendering Greece and its Regions a more attractive place for investments, work and living.
- As far as the consistency of the Operational Programme with the National Plan for Social Integration 2006 - 2008, it is noted that it answers directly in all four priorities of the National Plan for the Social Integration, as most of the Actions and Interventions of the Operational Programme are directly related to:
  - The enhancement of employment (1st Priority)
  - The confrontation of the unfavorable situation in which persons and social groups are found (2nd Priority)
  - The support of family and older people (3rd Priority)
  - The social integration of People with Disabilities, immigrants and individuals with cultural/religious particularities (4th Priority).

Finally, as far as it concerns the designation of gender equality issues, with their direct connection with the main national political priorities (development, employment, social cohesion) they are enclosed in the 11th General Objective of NSRF. The approach is based on the one hand on focused actions for supporting women (positive action) and on the other hand on an effective adaptation of the gender dimension into sectoral and regional policies (gender mainstreaming).

Under this perspective, the Operational Programme seems to integrate in a harmonic way both approaches. Indeed, horizontally most Actions are inspired from the promotion of gender equality and aiming at the enhancement of non discrimination. Under this point of view the Operational Programme, includes actions that are in close relation to the guidelines included into the *Roadmap for equality between women and men. 2006-2010*, since it includes Action that promote:

- The economic independence on equal terms for women and men
- Reconciliation of private and professional life
- Equal representation in decision-making
- Obliteration of all forms of violence on the basis of sex
- Obliteration of gender stereotypes
- Promotion of the equality of sexes in the exterior and developmental policies.

Hence, it becomes obvious that the Operational Programme includes the mentioned in Article 16 of the Commission Regulation No 1828/2006 guidelines referring to the

preserving and enhancement of gender equality as well as the integration of the dimension of gender equality during the various stages of the implementation of the Operational Programme. More specifically, as far as it concerns the preservation and dissemination of the principles of the EQUAL Initiative, it is estimated that the programmed constitution of an Intermediary Management Institution will contribute considerably into this direction.

8.4. Evaluation of the expected results and consequences of the implementation of the Operational Programme

In the context of evaluating the expected results and consequences from the implementation of the Operational Programme, the quantification of the basic indicators of the Program has been reviewed. Based on this analysis, the following conclusions have been made:

- The Main characteristic of the Operational Programme for the period 2007-2013 is the exploitation of a system of indicators which is constituted by less indicators, through which however the most important or representative actions of the Operational Programme are being quantified. In this way, the confusion that could be caused from the use of an abundance of indicators is avoided and monitoring of the Programme becomes more efficient.
- The Operational Programme includes a complex of quantitative objectives and indicators that are characterized by sufficiency, thoroughness and conceptual suitability. In any case, there is an extensive and well structured correspondence between the indicators and the General Objectives / Thematic Priority Axis until the level of Action, so that finally the implementation of the Operational Programme can be monitored and evaluated in a sufficient way.

Generally the indicators that have been included in the Operational Programme:

- **Are representing** the main objectives and priorities of the Programme.
- **Are measurable** in the context of the programmatic period of reference as base prices and objective prices.
- Are achievable in relation to the financial resources that are have been foreseen for the implementation of the Actions
- Can be monitored in a sufficient and reliable way

8.5. Examination of proposed application systems/ processes

It is estimated that the Principles and Implementation Provisions of ECF Actions for the new Programming Period, as far as management, monitoring and evaluation of the Programme are concerned, show important improvement regarding the management framework of the 3rd CSF. More specifically, it deals with the weaknesses that were observed during the 2000 – 2006 period, facing the complexity in the management of ECF actions. In this direction, the effort to reduce the number of Final Beneficiaries is obvious. The establishment of management intermediaries which is, in the long run, estimated to constitute the main mechanism for accelerating the process of the Actions implementation is also considered to be positive.

Specifically with regard to the EQUAL Principles and the application of Article 16 of the Regulation, it is estimated that the constitution of a Management Intermediary (as the existing SMU of the EQUAL CP) will contribute considerably to the management and to the successful implementation of Priority Axis 4 of the Operational Programme.

The maintenance of all positive elements of the current Programmatic Period, such as the Monitoring Committee of the Programme, the Annual Reports in Operational Programme level, and the Evaluations are expected to contribute positively to the successful implementation of planned interventions.

8.6. Community added-value

The Operational Programme contributes effectively to ensuring the maximization of Community Added Value, since:

- Through the Actions of Priority Axis 4, it contributes to enhancing the economy and - mainly - Social Cohesion
- It presents high level of cohesion regarding Community priorities, as it was shown by the relative matrices, emphasizing on the Revised Lisbon Strategy and in the new ECF Enforcement Regulation
- It is expected to strengthen considerably the efficiency of capital, through its action and with the use of new financial instruments, thus showing high financial added value.
- It includes a large number of networking and experience exchange actions in regional, national and European level.